

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
ที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

ปริญญาานิพนธ์
ของ
วัชรภรณ์ ระยับศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตุลาคม 2551

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
ที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

วัชรภรณ์ รัชชปศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตุลาคม 2551

วัชรภรณ์ ระยับศรี. (2551). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร ปริญญาณิพนธ์ วท.ม.(การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: ดร.นลินา ประไพรัชสิทธิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ ทักษะคิด การรับรู้ข่าวสารและรูปแบบการดำรงชีวิตที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวเชิงพุทธ จากการวิเคราะห์ที่ใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การหาค่าความแตกต่างค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่าจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมากกว่าชาวต่างชาติ เพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ อายุ 25-34 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมาคือข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 15,000 บาท รับรู้ข้อมูลจากเพื่อน/เพื่อนร่วมงานมากที่สุด จะรวบรวมข้อมูลที่เป็นที่ต่อเมื่อมีแผนที่จะไปเที่ยว สถานที่ที่ใช้พักบ่อยมากที่สุดคือพักที่บ้าน ความสนใจนอติเรกที่ทำมากที่สุด คือ ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง/อินเทอร์เน็ต/คอมพิวเตอร์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดว่าศิลปกรรมไทยเป็นเรื่องที่ควรช่วยกันอนุรักษ์และศึกษา นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะปฏิบัติธรรมโดยการไปนมัสการไหว้พระ ทำบุญตามวัดมากที่สุด รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวที่เลือกใช้มากที่สุด คือ รถประจำทาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์มาก่อน ส่วนใหญ่มากับเพื่อน/ครอบครัว และใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ 1 วัน โดยไม่ได้พักแรม มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งน้อยกว่า 1,000 บาท วัดยอดนิยมได้แก่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กิจกรรมที่นิยมปฏิบัติคือ เยี่ยมชมศิลปกรรมและความงามของวัดความคิดเห็นที่นักท่องเที่ยวมีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ประโยชน์ที่ได้รับจากการเดินทางคือการได้ผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ รองลงมาคือได้พัฒนาจิตใจ ทำให้จิตใจสงบ ปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน มีดังนี้ 1. ด้านการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว ได้แก่ สัญชาติ อาชีพและรายได้ 2. ด้านการเดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ อายุ และรายได้ 3. ด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ สัญชาติ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพและรายได้ 4. ด้านรูปแบบการเดินทาง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพและรายได้ 5. ด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ สัญชาติ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ 6. ด้านที่พัก ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ 7. ด้านงบประมาณ ได้แก่ สัญชาติ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้

THE BUDDHIST TOURISM BEHAVIORS OF THAI AND FOREIGN TOURISTS
WHO TRAVEL TO THE TEMPLE IN RATTANAKOSIN ISLAND, BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

WATCHARAPORN RAYABSRI

Presented in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Science Degree in Ecotourism Planning and Management
at Srinakharinwirot University

October 2008

Watcharaporn Rayabsri (2008): The Buddhist tourism behaviors of Thai and foreign who travel to the temple in Rattanakosin Island Bangkok . M. Sc. (Ecotourism Planning and Management , Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Supervisory Committee: Dr.Nalena rapairaksith, Associate Professor Dr. Somsan Wongyoonoi.

The objective of this research is to study the demographic characteristics, attitudes, perceptions and life styles which influence the Buddhist tourism behaviors of Thai and foreign travelers in Rattanakosin Island Bangkok. The sampling consists of 400 tourists. The method used for data collection is questionnaire. The analysis of data collected is undertaken by statistical calculations based on percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The findings suggested that most of the questionnaire respondents were Buddhism tourists of Thai nationality rather than foreign nationalities, female gender was in bigger number than male gender and most of them were Buddhist by religion. Age range was 25-34 years, marital status was single, highest education level was Bachelor degree. As for profession, employees in the private sector was the highest rate, followed by government officials/government enterprises employees. The average monthly income was ranging from Baht 5,001-15.000. Friends/colleagues were rated highest for the sources of data. Necessary tour data gathering was required only at the time to make tour plan. The most preferable location for relaxation was home. The most interested hobbies were watching TV/music listening /internet/computer. Most respondents believed that preservation and education on national work of art was the necessary issue. The highest rate of spiritual religious practice taken by most tourists was paying respect to the monks and merit making at the temples. The highest rate of traveling mode was by bus. Most tourists had no previous experiences of Rattanakosin Island tourism. Most were accompanied by friends/family members. One full day trip without overnight stay ranked highest level. Expenditure was less than Baht 1.000 per each trip. The most favorite tourists attraction site was The Emerald Buddha Temple. Main activity during the tour was admiration of beauty of architecture and unique work of art of the temple. The attitude of the tourists on the general environment of Rattanakosin Island was rated at very good level. The advantages and the consequences of the trip were ranging from relaxation and stress release, mental health improvement, mental serenity. The factors which influenced different tourism behaviors were categorized on following aspects 1. Method of tourism data acquisition, based

on nationality, profession and income. 2. Tour provocation, based on age and income
3. Number of trips taken, based on nationality, gender, age, marital status, profession and
income. 4. Traveling modes, based on gender, age, profession and income. 5. Trip duration,
based on nationality, education level, profession and income. 6. Accommodation based on age,
education level and profession. 7. Budget based on nationality, age, marital status, education
level, profession and income.

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
ที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

ปริญญาานิพนธ์
ของ
วัชรภรณ์ ระยับศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตุลาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
ที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

ของ

วัชรภรณ์ ระยัปศรี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.นลินา ประไพรัชสิทธิ์)

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.นลินา ประไพรัชสิทธิ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน ไส้ตู่กุล)

ประกาศคุณูปการ

การทำปฏิญานิพนธ์ในครั้งนี้ ได้รับความกรุณาจากคณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. นลินา ประไพรัชสิทธิ์ และรศ. ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์ ซึ่งช่วยให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนเสียสละเวลาอันมีค่าตรวจทาน รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ รศ. สุภาพร สุกสีเหลือง ประธานกรรมการสอบปากเปล่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นำฝน ไกล่ตรูไกล กรรมการสอบปฏิญานิพนธ์ที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ให้ความกรุณาเสียสละเวลาในการสอบและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ปฏิญานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผศ. อุษาวดี เอกแสงศรี อาจารย์ยุวารินทร์ ธนภัญญา และอาจารย์อัฉรา ประเสริฐสิน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและแนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ตลอดจนสมาชิกทุกคนในครอบครัวและบุคคลซึ่งข้าพเจ้าเคารพดู เป็นเสมือนครอบครัว ที่ได้ให้ความรัก ความเข้าใจ คอยเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านการศึกษาของข้าพเจ้าอย่างเต็มที่ ทำให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในการดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์ และการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในครั้งนี้

ขอบคุณ คุณโยโกะ ยามาซึตะ เพื่อนจากต่างแดนซึ่งคอยให้กำลังใจข้าพเจ้ามาโดยตลอด และยังให้ความช่วยเหลือในการแปลแบบสอบถามเป็นภาษาญี่ปุ่น

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ๓ รุ่นที่ 3 ทุกคน คุณหรรษา มีมิ่งคลกุลติลก คุณอุมาพร นุญเพชรแก้ว คุณศศิวิมล ช่วยแก้ว รวมทั้งผู้ที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งเป็นผู้คอยสร้างแรงกระตุ้นให้กำลังใจข้าพเจ้า จนสามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณงามความดี และประโยชน์อันเกิดจากปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอน้อมนุชาคุณบิดามารดาและบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาอบรมสั่งสอน ข้าพเจ้าซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

วัชรภรณ์ ระยับศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ.....	15
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยว.....	23
ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่วิจัย.....	30
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4 วิธีดำเนินการวิจัย	68
การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	83
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	150
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	150
อภิปรายผล.....	155
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	166
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	167
 บรรณานุกรม.....	 168
 ภาคผนวก	 173
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 205

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สรุปสิ่งที่เป็นจุดเด่นและความสำคัญของวัดทั้ง 10 แห่ง.....	54
2 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	71
3 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยวใน เกาะรัตนโกสินทร์.....	78
4 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละ ลักษณะการแสวงหาข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	80
5 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละ สถานที่ที่ใช้พักผ่อนมากที่สุดของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวใน เกาะรัตนโกสินทร์.....	81
6 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละ ความสนใจงานอดิเรกของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวใน เกาะรัตนโกสินทร์.....	81
7 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละ ทัศนคติของตนเองของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	82
8 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละ รูปแบบการดำรงชีวิตด้านการปฏิบัติธรรมของนักท่องเที่ยวที่มา เที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	83
9 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละของพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยว ในเกาะรัตนโกสินทร์.....	84
10 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละของจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวใน เกาะรัตนโกสินทร์.....	84
11 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละของรูปแบบในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์...	85
12 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละของระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	85
13 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละของสถานที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	86
14 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละของค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	86
15 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละของสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	87
16 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละของกิจกรรมที่ปฏิบัติเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	88
17 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ของเกาะรัตนโกสินทร์.....	89
18 แสดงจำนวน และ ค่าร้อยละประโยชน์ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	90

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
33 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกันกับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะ รัตนโกสินทร์.....	120
34 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกันกับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะ รัตนโกสินทร์.....	122
35 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกันกับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ(บาท)	124
36 แสดงการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการ แสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว โดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ(บาท) จำแนกตามรายได้.....	126
37 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ที่แตกต่างกันกับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะ รัตนโกสินทร์.....	128
38 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ที่แตกต่างกันกับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย(จำนวนวันต่อครั้ง)	131
39 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ที่แตกต่างกันกับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ(บาท)	134
40 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านการ เดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	137
41 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์.....	138
42 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์.....	140
43 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย(จำนวนวันต่อครั้ง)	141
44 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านสถานที่พัก.....	143

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
45 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท)	144
46 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการแสวงหาข้อมูลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว เชิงพุทธ	146
47 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำรงชีวิตกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว เชิงพุทธ.....	148

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 แสดงองค์ประกอบพื้นฐานการท่องเที่ยว.....	12
3 แสดงองค์ประกอบของทัศนคติ.....	21
4 แสดงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์จากทฤษฎีมาสโลว์.....	24
5 แสดงแผนที่ตั้งของวัดในเกาะรัตนโกสินทร์.....	31
6 แสดงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม.....	33
7 แสดงยักษ์ทวารประตูวัดพระศรีรัตนศาสดาราม.....	34
8 แสดงพระพุทธรูปทรมามณีรัตนปฏิมากร.....	34
9 แสดงวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ราชวรมหาวิหาร	35
10 แสดงวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ราชวรมหาวิหาร	37
11 แสดงทางขึ้นบรมบรรพต วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร.....	37
12 แสดงหอไตรปิฎก วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร.....	38
13 แสดงวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร.....	39
14 แสดงวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร.....	40
15 แสดงวัดราชนั้ดดาวรมหาวิหาร.....	42
16 แสดงวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร.....	43
17 แสดงภายในวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร.....	44
18 แสดงพระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร.....	44
19 แสดงพระอุโบสถวัดชนะสงคราม ราชวรมหาวิหาร.....	45
20 แสดงภายในพระอุโบสถวัดชนะสงคราม ราชวรมหาวิหาร.....	46
21 แสดงวัดสุทัศนเทพวรารามและเสาชิงช้า.....	47
22 แสดงพระวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวราราม.....	48
23 แสดงพระวิหารคต วัดสุทัศนเทพวราราม.....	48
24 แสดงพระพุทธรูปวัดสุทัศนเทพวราราม.....	49
25 แสดงวัดบวรนิเวศวิหาร วมหาวิหาร.....	50
26 แสดงพระพุทธรูปองค์ประธานภายในอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร วมหาวิหาร.....	52
27 แสดงวัดเทพธิดาราม วรวิหาร.....	52
28 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสัญชาติ.....	73
29 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	73

บัญชีภาพประกอบ(ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
30 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามศาสนา.....	74
31 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	74
32 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ.....	75
33 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	75
34 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ.....	76
35 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้.....	76
36 แผนภูมิแสดง 5 อันดับแรกที่นักท่องเที่ยวนิยมนำรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุด.....	78
37 แผนภูมิแสดงการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	79
38 แผนภูมิแสดงสถานที่ที่นักท่องเที่ยวใช้พักผ่อนมากที่สุด.....	80
39 แผนภูมิแสดงความสนใจและงานอดิเรกของนักท่องเที่ยว 3 อันดับแรก.....	81
40 แผนภูมิแสดงรูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว.....	85
41 แผนภูมิแสดงจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	86
42 แผนภูมิแสดงรูปแบบการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	87
43 แผนภูมิแสดงระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	88
44 แผนภูมิแสดงสถานที่พักของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	89
45 แผนภูมิแสดงค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์.....	90
46 แผนภูมิแสดงวัดที่นักท่องเที่ยวนิยมไปมากที่สุด 5 อันดับแรกในเกาะรัตนโกสินทร์.....	91
47 แผนภูมิแสดงกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวปฏิบัติมากที่สุด 5 อันดับแรกเมื่อเดินทางท่องเที่ยว ในเกาะรัตนโกสินทร์.....	93
48 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ของเกาะรัตนโกสินทร์.....	94
49 แผนภูมิแสดงประโยชน์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์....	95

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างไม่หยุดยั้ง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมหลักที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยจำนวนมหาศาล และจัดเป็นบริการที่ทำรายได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะประสบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจประกอบกับสถานการณ์ 3 จังหวัดทางภาคใต้ เหตุการณ์ภัยพิบัติต่าง ๆ รวมทั้งภาวะการแข่งขันที่รุนแรงจากแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น เวียดนาม จีน อินเดีย ญี่ปุ่น ฮองกง เกาหลี ก็ไม่ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยลดลง ดังจะเห็นได้จากสถิติในปี 2549 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 ร้อยละ 20.01 จากสถิติดังกล่าวทำให้สามารถคาดการณ์แนวโน้มนักท่องเที่ยวและแนวทางการโฆษณาการท่องเที่ยวประเทศไทยในปี 2550 ได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยเน้นในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริการด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านทรัพยากรบุคคล เพื่อให้การท่องเที่ยวไทยมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้มุ่งเน้นด้านการท่องเที่ยว ดังจะเห็นได้จากยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ในข้อที่ 3 การปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้เป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประเทศ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาค บนฐานความโดดเด่นและหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และความเป็นไทย เน้นการฟื้นฟู พัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถานในเชิงกลุ่มพื้นที่ และเสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย ทั้งการอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อสร้างสินค้าท่องเที่ยวใหม่ๆ แก่ธุรกิจการท่องเที่ยวไทย และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของตลาดท่องเที่ยวโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : ออนไลน์)

สัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นรูปวัดอรุณราชวรารามและเรือสุพรรณหงษ์ แสดงถึงเอกลักษณ์ของประเทศไทย ซึ่งรวมถึงการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณีในรูปแบบการอนุรักษ์ถือเป็นจุดเด่นประการหนึ่งของการท่องเที่ยวไทย ดังนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เช่น โครงการอุทยานหามงคล โครงการท่องเที่ยวธรรมะ 9 วัด โครงการท่องเที่ยวกราบรอยพระแก้วมรกต และโครงการสุขใจ ล่องใต้กินเจ ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมทางการตลาดแบบเจาะกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขยายฐานนักท่องเที่ยวที่มี

ความสนใจเฉพาะในแง่ประเภทประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การท่องเที่ยวที่มีเรื่องราว อีกทั้งรูปแบบการท่องเที่ยววิถีพุทธ จะก่อให้เกิดจิตใจที่เบิกบาน ควบคู่ไปกับความรู้ที่ได้จากการเดินทางท่องเที่ยว

เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2550 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดงานแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ “เที่ยวทั่วไทย สุขใจเสริมมงคล” เป็นโครงการเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศ ภายใต้หลัก “เที่ยวไทยให้สนุก เติมความสุขให้ชีวิต” โดยความร่วมมือ ระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและอาจารย์ศุภชาติ ชินบัญญัติ นักพยากรณ์ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมในปี พ.ศ. 2550 นับได้ว่าเป็นปีมหามงคลเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 80 พรรษา จึงถือเป็นโอกาสอันเหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี อันเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ลงตัว เหมาะสม ไม่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงมาก แต่ให้ทั้งความสุขและความสบายใจ เพื่อที่จะปลูกฝังความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในเชิงศาสนา วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม มอบความสบายกายสบายใจจากการเดินทางในปริมงคล และเป็นการร่วมสร้างสังคมที่ดี ตามแนวคิด “คุณธรรมนำสังคม” อีกทั้งกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่เกิดการตื่นตัวต่อการเห็นความสำคัญของรากฐานทางวัฒนธรรมภายในชาติ นอกเหนือไปจากการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดการหมุนเวียน กระจายรายได้สู่ท้องถิ่นทั่วทุกภูมิภาค

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้รับการจัดอันดับให้เป็นเมืองนำท่องเที่ยวอันดับหนึ่ง แห่งเอเชีย และเป็นอันดับสามของโลก จากการลงคะแนนเสียงของนักท่องเที่ยวในนิตยสาร Travel & Leisure ให้เป็นเมืองที่เป็นศูนย์รวมของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายรูปแบบเป็นเมืองที่มีสีสันและดึงดูดใจมากที่สุด เป้าหมายต่อไปของกรุงเทพมหานคร จึงต้องการผลักดันให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองนำท่องเที่ยวอันดับหนึ่งของโลกภายใน 3-5 ปีนับจากนี้ กรุงเทพมหานครจึงเชิญผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวคิดในการร่วมกันสร้างจุดแข็งดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้เข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร เพื่อยกระดับให้กรุงเทพมหานครก้าวไปสู่สุดยอดเมืองท่องเที่ยวของโลก โดยกรุงเทพมหานครมีเป้าหมายที่จะผลักดันให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครท่องเที่ยวเอเซียอย่างยั่งยืน (กรุงเทพมหานคร. 2550 : ออนไลน์)

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี และศาสนาในกรุงเทพมหานครจัดเป็นการดึงดูดทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ โดยเฉพาะในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ซึ่งถือเป็นย่านประวัติศาสตร์และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีโบราณสถานศาสนสถานทั้งดงามและโดดเด่นเป็นจำนวนมาก สถานที่แต่ละแห่งมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีความเกี่ยวเนื่องผูกพันต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะวัดพระศรีรัตนศาสดารามซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ อีกทั้งเกาะรัตนโกสินทร์ยังได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมด้านการจัดการการท่องเที่ยวจากภาครัฐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกรุงเทพมหานคร ที่เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางศาสนา โดยเฉพาะศาสนาพุทธ เกิดเป็นโครงการท่องเที่ยวเชิงพุทธหลายโครงการ

ทำให้บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาที่สำคัญของประเทศไทย

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุง พัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแรงจูงใจและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น ทำให้คนไทยรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นไทย ภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของประเทศและหวงแหนในโบราณสถาน ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติ กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการรับรู้ข่าวสารและรูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
2. เป็นแนวทางการพัฒนาในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงพุทธให้เหมาะสมกับทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
3. เป็นแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยว

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธที่วัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่ไปทำงานประจำหรือการศึกษา

ขอบเขตด้านทรัพยากร

ศึกษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวด้านกายภาพประเภทวัด ทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรม มรดกทางศาสนา ศิลปชาติพันธุ์

ขอบเขตด้านบริการ

กำหนดขอบเขตการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การขนส่ง มัคคุเทศก์ การเอื้ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การไหว้พระ การศึกษาศิลปทางศาสนา

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการศึกษา 11 เดือน คือตั้งแต่ เดือน กันยายน 2550 ถึงเดือนกรกฎาคม 2551

ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ มีขอบเขตอยู่ภายในพื้นที่ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาทางตะวันตกกับคลองหลอด หรือคูเมืองเดิมทางตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตร (1,125 ไร่) ตั้งอยู่ในแขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 400 คน ที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ

1. ตัวแปรอิสระในการวิจัย (Independent variables) ได้แก่

- ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ที่ต้องการศึกษา
- ทักษะคตินักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
- การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยว
- สื่อไม่ใช่บุคคล ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต นิตยสารต่าง ๆ เช่น อสท.

โปรแกรมทัวร์ ป้ายโฆษณาต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ วารสาร การโฆษณาและประชาสัมพันธ์

- สื่อบุคคล ได้แก่ บุคคลรอบตัว เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง เพื่อน คนรู้จัก เป็นต้น
- รูปแบบการดำรงชีวิต ได้แก่ กิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็น

2. ตัวแปรตามในการวิจัย (Dependent variables) ได้แก่ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้

1. **นักท่องเที่ยว** หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากถิ่นที่อยู่อาศัยจะถาวรหรือไม่ก็ตามไปยังบริเวณอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพ หรือเพื่อหารายได้ และการเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
2. **นักท่องเที่ยวชาวไทย** หมายถึง ผู้ที่มีสัญชาติไทยที่เดินทางไปยังบริเวณอื่นที่ไม่ใช่วัตถุประสงค์เพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึงนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทยมีสัญชาติไทยที่มาท่องเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
3. **นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ** หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ได้มีสัญชาติไทยที่เดินทางไปยังบริเวณอื่นที่ไม่ใช่วัตถุประสงค์เพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึงนักท่องเที่ยวที่ได้มีสัญชาติไทยที่มาท่องเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
4. **การท่องเที่ยวเชิงพุทธ** หมายถึง การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมด้านศาสนา ได้แก่การท่องเที่ยววัด ศาสนสถาน และสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม รวมถึงการท่องเที่ยวในเทศกาลประเพณีที่มีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น งานเทศกาล การเวียนเทียน การแห่เทียนพรรษา เป็นต้น งานวิจัยนี้หมายถึง การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาภายในเกาะรัตนโกสินทร์ ทั้งด้านสถานที่ศาสนสถานและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
5. **เกาะรัตนโกสินทร์** หมายถึง พื้นที่ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาทางตะวันตกกับคลองหลอด หรือคูเมืองเดิมทางตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตร (1,125 ไร่) ตั้งอยู่ในแขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้เป็นพื้นที่วิจัยในครั้งนี้
6. **พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ** คือ การกระทำหรือกริยาอาการใด ๆ ที่แสดงออกของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์และมีการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้เกิดการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์
7. **ทัศนคติ** หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ โดยอาจเป็นความรู้สึกซึ่งประเมินค่าได้ทั้งในทางบวกและในทางลบ
8. **มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว** หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการของตนเอง

9. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยว หมายถึง การรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ถูกนำเสนอ ออกมาทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น และเข้าใจถึงข้อมูล ข่าวสารที่รับรู้ นั้น ๆ เป็นอย่างดี

10. รูปแบบการดำรงชีวิต หมายถึง กิจกรรมประจำวันโดยทั่วไปของนักท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

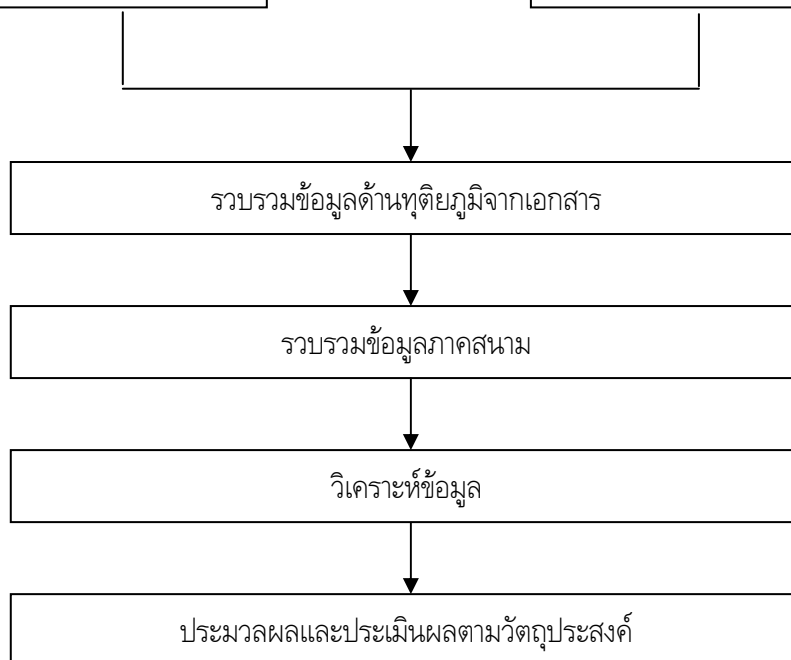
การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวนและค้นคว้า และแนวคิดจาก ตำราต่าง ๆ ในเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร สามารถแสดงกรอบแนวคิด (Conceptual framework) และขั้นตอนการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent variables)

ประชากรศาสตร์
ทัศนคติ
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว
รูปแบบการดำรงชีวิต

ตัวแปรตาม (Dependent variables)

พฤติกรรม
การท่องเที่ยวเชิงพุทธ
ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว
ในเกาะรัตนโกสินทร์
จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน
2. ทักษะจิตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
3. การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
4. รูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิด ยุทธวิธี และแผนงานรวมถึงวิธีการในการดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ
3. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
4. แนวความคิดเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยว
5. ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่วิจัย
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

ได้มีการกำหนด นิยาม ความหมายของคำว่า “การท่องเที่ยว” ไว้หลากหลายความหมาย เช่น ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542:50) ได้นิยามความหมายของคำว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเที่ยวไป ส่วนองค์การการท่องเที่ยวโลก (World tourism organization หรือ WTO) ให้ความหมายของ “ การท่องเที่ยว ” ว่าหมายถึง การเดินทางใด ๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้ (ศูนย์เครือข่ายความรู้วัฒนธรรม : BUU Knowledge center of culture สถาบันศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยบูรพา. 2550: ออนไลน์)

1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร
2. การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง ไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ ไม่ใช่เพื่อทำสงคราม
3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมเยียนญาติมิตร เพื่อความเบิกบาน บันเทิงรื่นรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่าง ๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ และเพื่อติดต่อธุรกิจ

วิสาชา อุทานะพันธ์ (2546 : 413) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่อาศัยการเดินทางเป็นหลักโดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่หลากหลาย เช่น เพื่อการพักผ่อน เพื่อความสนุกสนาน เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อทัศนศึกษา เพื่อการกีฬา เพื่อติดต่อธุรกิจ และเพื่อเยี่ยมญาติ เป็นต้น

มล.ตู่ย ชุมสาย (2517:41) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง เป็นความสัมพันธ์เบ็ดเสร็จและปรากฏการณ์ทั้งหลาย ทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพักอาศัยอยู่อย่างชั่วคราวของคนต่างถิ่นที่พักอยู่ ทั้งนี้มีเงื่อนไขใช้เป็นการตั้งหลักฐานเพื่อประกอบอาชีพเป็นการชั่วคราวหรือถาวรทำให้เกิดกำไร

ประมุข แก้วเนียม (2530) ให้ความเห็นว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของสันนาการของมนุษย์เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาโดยมีความสัมพันธ์กับการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง หรือจาก บ้านตนเองไปยังแหล่งท่องเที่ยว เพื่อผ่อนคลายร่างกายและจิตใจที่อ่อนล้าจากกิจการงานต่าง ๆ เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม หลีกหนีความวุ่นวาย ความอึดอัดของสังคมเมืองไปสู่ธรรมชาติ และมักทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนุกสนานร่วมด้วย

กวี วรรกวิณ (2546:8) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง ปรากฏการณ์ของมนุษย์ที่เกิดจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวกกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อจุดประสงค์ที่ต่างกัน ที่มีใช้เพื่อการย้ายถิ่นอย่างถาวร

ซึ่งมีความสอดคล้องกับ จาฟารี (Allan Collier.2003:4;citing Jafari.1977) กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นการที่มนุษย์ดำรงวิถีชีวิตแตกต่างจากที่เคยเป็น หรือจากสิ่งแวดล้อมปกติในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ติดต่อกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อน หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่มีใช้การสร้างรายได้จากสถานที่เดินทางไป

กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา (2547:1) กำหนดเงื่อนไขของการท่องเที่ยวไว้ 3 ประการคือ เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (Temporary) เดินทางด้วยความสมัครใจ (Voluntary) และเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้

ยังมีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวคือ ราณี อิลิซัยกุล และ รชพร จันทรสว่าง (2546:15) ได้อธิบายศัพท์ “การท่องเที่ยว” (Tourism) ไว้ว่า เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้าง เพราะมีใช้เพียงการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหรือเพื่อความสนุกสนานดังที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกัน แต่ยังรวมถึงการเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อการศึกษาหาความรู้ การเยี่ยมญาติ ดังที่กล่าวมาล้วนหมายถึงการท่องเที่ยวทั้งสิ้น (ราณี อิลิซัยกุล และ รชพร จันทรสว่าง 2546:15; อ้างอิงจาก เสรี วงษ์ไพจิตร.2530 :1)

จากแนวคิดของบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของการท่องเที่ยวโดยจะให้ความหมายนี้ตลอดงานวิจัยชิ้นนี้ ว่าการท่องเที่ยวเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ใหม่ ที่ไม่ใช่สถานที่ที่พักอาศัยอยู่เป็นประจำ เป็นการเดินทางในระยะเวลาหนึ่ง ไม่เกิน 1 ปีติดต่อกัน โดยมีวัตถุประสงค์หลากหลาย ทั้งพักผ่อน เยี่ยมญาติ แต่ไม่ใช่เป็นการประกอบอาชีพเพื่อการสร้างรายได้จากสถานที่นั้น ๆ

1.2 ความหมายของนักท่องเที่ยว

ในปี 1963 องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่า เนื่องจากคำว่านักท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายอย่างกว้างขวาง จึงเห็นสมควรกำหนดคำจำกัดความของคำนี้นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International tourism) โดยการเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitor) แทนคำว่า

“นักท่องเที่ยวค้างคืน” (tourist) ซึ่งคำว่าผู้มาเยือนให้ความหมายถึงบุคคลที่เดินทางไปยังประเทศที่ตนมิได้พักอาศัยอยู่เป็นประจำด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตามที่มีชีพไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้

ดังนั้น “ผู้มาเยือน” จึงหมายรวมถึงผู้เดินทาง 2 ประเภทคือ

1. นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราว ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป และเดินทางมาเยือนเพื่อการพักผ่อน พักผ่อน ทักษะศึกษา ประกอบศาสนกิจ ร่วมการแข่งขันกีฬา ติดต่อธุรกิจ ร่วมการประชุมสัมมนา เป็นต้น

2. นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Excursionists) ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

นิคม จารุมณี (2535 : 85) กล่าวว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้มาเยือนใด ๆ ที่พำนักในประเทศที่มาเยือนเกินกว่า 24 ชั่วโมง โดยมีจุดประสงค์ใด ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อธุรกิจ การประชุม สัมมนา ครอบครัว มิตรสหาย สุขภาพอนามัย วันหยุดพักผ่อนระหว่างการปฏิบัติหน้าที่การงาน เพื่อการกีฬา เยี่ยมญาติ ศาสนกิจ การศึกษา และเพื่อความบันเทิง

1.3 รูปแบบของการท่องเที่ยว

กรรณา เดชาติวงศ์ ณ ออยุธยา (2537 : 2-3) ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเป็น 2 แบบ ได้แก่

1. การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic tourism) เมื่อเราเลือกใช้คำว่า “การท่องเที่ยว” (Tourism) เรามักจะคิดถึงการเดินทางท่องเที่ยวข้ามประเทศหรือ การท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หรือ ประชาชนจากประเทศหนึ่งเดินทางไปท่องเที่ยวไปอีกประเทศหนึ่งแต่อย่างไรก็ตาม สำหรับประเทศพัฒนาแล้วจำนวนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวจากภายในประเทศนั้น ๆ แทบทั้งสิ้นเราเรียกว่า “นักท่องเที่ยวภายในประเทศ” (Domestic tourists) รัฐบาลของเกือบทุกประเทศพยายามที่จะสนับสนุนให้มีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้นใน การที่ประชาชนของประเทศใช้วันหยุดพักผ่อนด้วยการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเท่าที่จำเป็น

2. การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International tourism) ตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศโดยพื้นฐานแล้วจะประกอบด้วยกลุ่มคนซึ่งมีรายได้ ระดับกลาง ซึ่งมักจะมีตำแหน่งงานในระดับวิชาชีพชั้นสูงหรือผู้บริหารและหัวหน้างานในระดับช่างฝีมือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่จะเดินทางมาจากประเทศซึ่งมีมาตรฐานการครองชีพค่อนข้างสูง ซึ่งส่วนใหญ่จะมีรากฐานมาจากระบบอุตสาหกรรมและธุรกิจการค้า ประเทศดังกล่าวมีอัตราการเจริญเติบโตของสังคม เมืองใหญ่ค่อนข้างสูง และมีระดับมาตรฐานรายได้ที่ไม่แตกต่างกันมากนักเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบสังคมในประเทศ

1.4 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

เดวิดสัน (Davidson, 1995: 2-4) ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวไว้ 3 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวในเวลาว่าง (Leisure tourism) ได้แบ่งวัตถุประสงค์หลักของการท่องเที่ยวออกเป็น ดังนี้

1.1 การท่องเที่ยวในวันหยุด เช่น การเดินทางไปพักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

- 1.2 การเล่นเกมกีฬา เช่น การขี่ม้า การล่องเรือ ฯลฯ
- 1.3 การท่องเที่ยวเพื่อชมศิลปวัฒนธรรม
- 1.4 การเยี่ยมญาติมิตร
2. การท่องเที่ยวทางธุรกิจ (Business tourism) การท่องเที่ยวทางธุรกิจ แบ่งออกเป็นดังนี้
 - 2.1 การท่องเที่ยวเพื่อการติดต่อทางด้านธุรกิจ เช่น การเดินทางเพื่อไปเยี่ยมชมสินค้าหรือซื้อสินค้า
 - 2.2 การท่องเที่ยวเพื่อชมการแสดงสินค้า หรือการแสดงนิทรรศการ
 - 2.3 การประชุมทางด้านธุรกิจ
3. การท่องเที่ยววัตถุประสงค์อื่น ๆ ได้แก่ การศึกษาเล่าเรียนในระยะเวลาสั้น ๆ ประมาณไม่เกิน 2 เดือน การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพ เช่น การอาบน้ำแร่ การท่องเที่ยวเพื่อศาสนกิจ จากวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่า การท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การติดต่อทางธุรกิจ หรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ แต่การท่องเที่ยวต้องเป็นการเดินทางชั่วคราว ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพถาวร และไม่เป็นการถูกบังคับ ต้องเดินทางด้วยความสมัครใจ

อุษณีย์ ศรีภูมิ (2544 : 13) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นความต้องการอย่างหนึ่ง ทั้งทางด้านร่างกายและทางจิตใจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกันดังนี้

1. ความอยากรู้ อยากเห็นในด้านต่าง ๆ เป็นการท่องเที่ยว เพื่อได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ด้านวัฒนธรรมประเพณี ที่แตกต่างกันออกไป
2. การพักผ่อนหย่อนใจเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจประจำวัน เช่น การเล่นเกมกีฬา การเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งบริการทางประวัติศาสตร์
3. ความสนใจทางด้านศาสนาและประวัติศาสตร์ ได้แก่ การนมัสการศาสนสถาน การท่องเที่ยวไปตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์
4. อาชีพและธุรกิจ ได้แก่ การเดินทางเพื่อสำรวจ ค้นคว้า การประชุม การสัมมนา การศึกษาเปรียบเสมือนการทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้
5. อื่น ๆ ได้แก่ การเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ซึ่งการเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์นี้ มักจะเกิดขึ้นในช่วงวันหยุด วันเทศกาลต่าง ๆ

1.5 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

เสรี วังสีไพจิตร(2533 : 189-214) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

- 1) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ และลดปัญหาการขาดดุลการค้า และดุลชำระเงินของประเทศ โดยนำเงินตราต่างประเทศซึ่งมาจากการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้า บริการด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (Tourist expenditure) เข้าสู่ประเทศเช่นเดียวกับการส่งสินค้าออกและจากรายได้นี้ สามารถนำป้ทดแทนค่าใช้จ่ายในการนำสินค้าซึ่งผลิตเองไม่ได้ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศเข้ามาจากต่างประเทศ รวมทั้งนำไปช่วยในการชำระเงินกู้จากสถาบันการเงินระหว่างประเทศด้วย

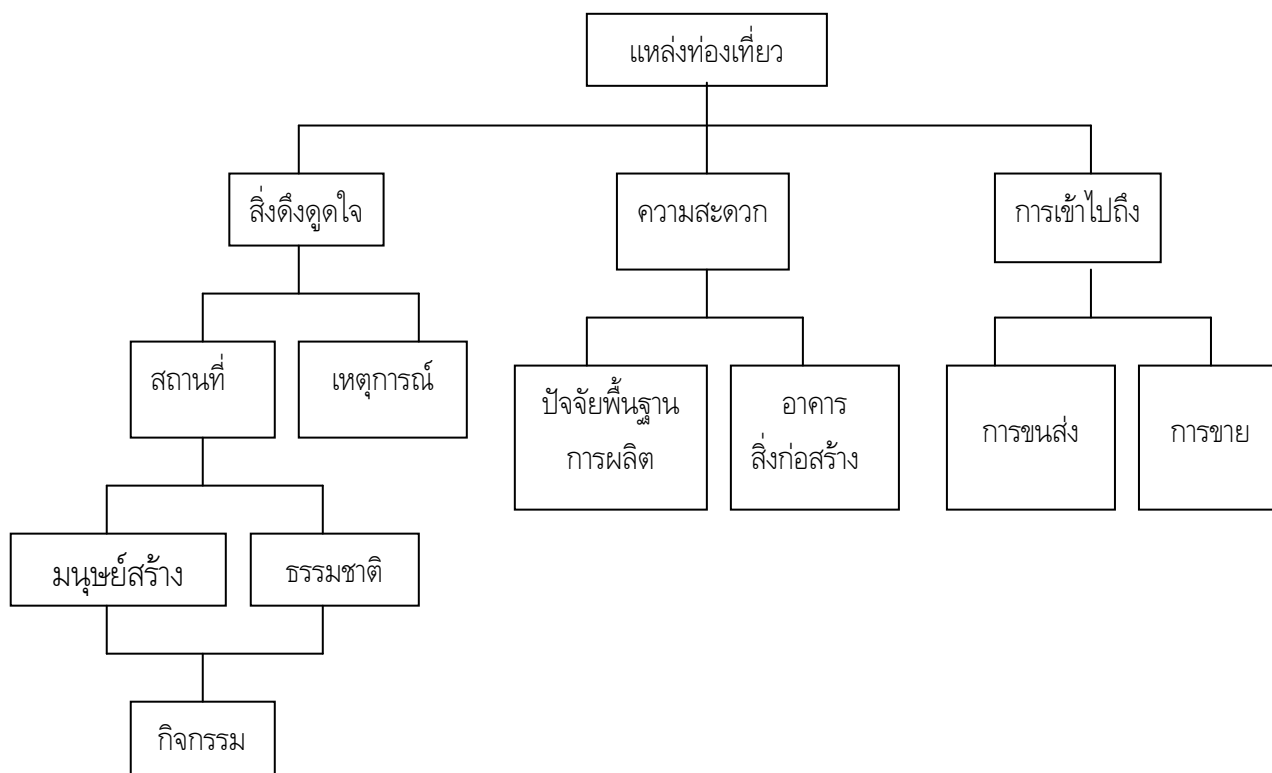
2) การท่องเที่ยวเป็นการกระจายรายได้สู่ภูมิภาคของประเทศ เนื่องจากประกอบธุรกิจขนาดเล็กมีจำนวนมาก รายรับจากการท่องเที่ยวจึงกระจายสู่ประชาชนอย่างรวดเร็วทั้งระบบเศรษฐกิจทำให้เกิดการหมุนเวียนการใช้จ่ายภายในประเทศและส่งเสริมการลงทุนเพื่อการสร้างปัจจัยพื้นฐานรวมถึงปัจจัยเสริมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน การท่องเที่ยว

3) การท่องเที่ยวช่วยเพิ่มรายได้จากการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องจ่ายภาษีต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ภาษีเมื่อซื้อสินค้าและบริการ ภาษีศุลกากรค่าธรรมเนียมการประทับตราหนังสือเดินทาง ส่วนภาษีที่ธุรกิจต้องจ่าย เช่นค่าธรรมเนียมโรงแรม ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำหน่ายอาหาร สุราและเครื่องดื่ม

4) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างอาชีพ ทั้งแรงงานทั่วไป (Unskill labour) และแรงงานที่มีความชำนาญ (Skill labour) โดยในปี พ.ศ. 2535 เกิดการจ้างงานในระบบท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากถึง 1,114,000 คน จำแนกเป็นแรงงานทางตรง 757,520 คน และแรงงานทางอ้อม 356,480 คน

5) การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัด (Limitless boundary industry) ไม่มีปัญหาเรื่องกำหนดโควตาการจำหน่าย กล่าวคือ การท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้ทุกเวลา แล้วแต่ความสามารถในการใช้กลยุทธ์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสภาพของแต่ละประเทศเอง

1.6 องค์ประกอบพื้นฐานการท่องเที่ยว

ภาพประกอบที่ 2 องค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว

ที่มา: Collier, Alan and Harryway,Sue. *The New Zealand Tourism Industry*. Auckland: Logman, 1997.

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเดินทางและกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมายเป็นการนำทรัพยากรด้านต่าง ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของมวลมนุษย์ ซึ่งส่งผลไปสู่การพัฒนาประเทศ การท่องเที่ยวประกอบด้วยปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว เพราะเป็นผู้ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้น ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งระดับประเทศและระดับโลก จะทำการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

2. การเดินทาง การท่องเที่ยวก็คือการเดินทางไปให้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่นักท่องเที่ยวตั้งใจไว้ โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การเดินทางท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพโดยวิธีใดนั้น ๆ จะต้องสามารถอำนวยความสะดวกในการเดินทางทั้งสภาพยานพาหนะที่ใช้เดินทาง และระบบเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางมีความปลอดภัยไปถึงจุดหมายปลายทางด้วยความเรียบร้อย รวมทั้งการประหยัดซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดการเดินทางเพิ่มขึ้น

3. แรงจูงใจในการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางท่องเที่ยว เพื่อสนองความต้องการของตนเอง การท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้นั้น นักท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งบันดาลใจ เช่น การไปชมการแข่งขันกีฬาในต่างประเทศ และก็จะพิจารณาการท่องเที่ยวอย่างอื่นประกอบด้วย เช่น การชมโบราณสถานโบราณวัตถุ ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่และภาษาของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ฯลฯ ตามปกติ นักท่องเที่ยวจะเดินทางหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. แรงจูงใจทางกายภาพ (Physical motivation) ได้แก่ เพื่อการพักผ่อน สันทนาการ รื่นเริง เปลี่ยนบรรยากาศ เล่นกีฬา สันทนาการ หรือเพื่อรักษาสุขภาพ พักผ่อน ฯลฯ

2. แรงจูงใจทางวัฒนธรรม (Cultural motivation) ได้แก่ เพื่อการศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ในสิ่งที่ตนสนใจ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ และศาสนา เป็นต้น

3. แรงจูงใจระหว่างบุคคล (Interpersonal motivation) ได้แก่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งเกิดจากการชักจูง ชักชวนหรือโน้มน้าวจิตใจ ความปรารถนาที่จะได้รู้จักคนใหม่ ๆ

4. แรงจูงใจทางด้านสถานภาพหรือชื่อเสียง (Status and prestige motivation) ได้แก่ เพื่อการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์และสถานภาพของตนเอง ตลอดจนทำให้ตนเองได้รับชื่อเสียง เช่น การประชุม การอบรม การศึกษาดูงาน อาสาสมัคร ฯลฯ

1.7 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะทรัพยากรที่มีลักษณะแตกต่างกับสภาพแวดล้อมในถิ่นที่อยู่ของตนเอง จะเป็นแรงดึงดูดใจอันสำคัญที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้น

วรรณ วลัยวานิช (2539 : 58 - 59) ให้ความหมายทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น ประเพณีสงกรานต์ หรือแข่งเรือ เป็นต้น โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural Attractions) ทรัพยากรประเภทนี้ว่าเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ อาจจะมีสวยงาม หรือแปลกประหลาด เช่น น้ำตก น้ำพุร้อน ถ้ำ ชายหาด ฝั่งทะเล ปะการัง และอุทยานแห่งชาติ ซึ่งประเทศไทยได้ชื่อว่า เป็นประเทศหนึ่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามมากประเทศหนึ่ง

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manufactured Attractions) จะมีลักษณะตรงข้ามกับทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เมืองใหญ่ ๆ ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่นสถานเริงรมย์ ศูนย์การค้า สวนสนุก โรงแรม ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่ละแห่งจะมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ต่างกันไป บางเมืองจะมีสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจ สถาปัตยกรรมต่าง ๆ พระราชวัง ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ อาคารที่ทำการของรัฐ บาล ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งทรัพยากรประเภทนี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวได้มากเช่นกัน

ยุพดี เสตพรธณ (เอกสารตำรา: 189-190) ให้ความหมายว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรมประเพณี ที่สะท้อนให้เห็นอารยธรรมของท้องถิ่น มีความเด่นเป็นเอกลักษณ์ ที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเยือน ซึ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทธรรมชาติ เช่น ภูเขา ทะเล เกาะ น้ำตก บ่อน้ำร้อน ฯลฯ
2. ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน ศาสนา เช่น วัด อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน อนุสาวรีย์ ฯลฯ
3. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เช่น งานประเพณี ศูนย์วัฒนธรรม สวนสนุก พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ แหล่งบันเทิง ร้านขายของที่ระลึก ฯลฯ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

การท่องเที่ยวเชิงพุทธ มิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มีความมาตั้งแต่สมัยอดีต การจาริกในทางพระพุทธศาสนา ถือเป็นการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบหนึ่ง การเดินทางเยือนเมืองเมกกะ ของศาสนาอิสลาม ก็เป็นการท่องเที่ยวทางศาสนาทั้งสิ้น

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น (จุลสารการท่องเที่ยว : 4 - 9) กล่าวว่าไว้ว่าการท่องเที่ยวเชิงพุทธในแต่ละนิยาม ล้วนมีความหมายเพื่อการแสวงหาความรู้ ศึกษาข้อปฏิบัติอันเป็นหลักในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง ไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น ซึ่งหมายถึงเป็นการเดินทางที่ก่อประโยชน์เกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างผู้เดินทางและเจ้าของท้องถิ่นผู้ให้การต้อนรับ อันจะนำมาซึ่งความสงบสุข สันติภาพ แก่มวลมนุษย์ทุกหมู่เหล่า มิได้เป็นการเดินทางเพื่อเบียดเบียนผู้อื่น หรือเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเดินทางที่ควบคู่ไปกับการศึกษา การพัฒนาจิตใจของผู้เดินทางและการปฏิบัติในหนทางที่ถูกต้องต่อเพื่อนมนุษย์ หมุ่สัตว์ และสิ่งแวดล้อม อาจกล่าวโดยสรุปว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธ คือ การเดินทางเพื่อการศึกษ พัฒนาจิตใจและการปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องแก่เพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลต่อสรรพสิ่ง

นายภราเดช พยัฆวิเชียร ผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงพุทธว่า “หากจะทำการท่องเที่ยวอย่างมองในเชิงกายภาพ อย่างมองด้านเศรษฐกิจอย่างเดียว ต้องมองในเชิงสังคม ในกระบวนการทางการศึกษา ตรงนั้นก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และได้ประโยชน์ที่ถาวร เราจึงไม่ได้ก้าวไปถึงด้านวัฒนธรรมเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นการท่องเที่ยวที่ถูกต้องต้องดำรงจำเป็นต้องเป็นการท่องเที่ยวทางกายภาพ + จิตวิญญาณ + มิติทางสังคม ทางวัฒนธรรมเอาไว้ด้วย จะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่วัด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สุดยอดของแหล่งท่องเที่ยวทั้งปวง เพราะวัดมีองค์ประกอบเหล่านี้ครบถ้วน การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในวัด เพราะว่ามีทั้งการท่องเที่ยว สองมิติ ถ้าเราไปดูความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จริง ๆ แล้ว มันก็เหมือนกับหลักศาสนาอย่างหนึ่งเหมือนกัน คือ การท่องเที่ยวที่จะต้องเคารพคนอื่น ”

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงพุทธ ยังมีความหมายใกล้เคียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจารย์ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540 : 2) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจในความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งในโลกที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ความหมายของการท่องเที่ยวในเชิงพระพุทธศาสนานั้น สามารถดูได้จากพจนานุกรมว่า “จาริก” หมายถึง การเที่ยวไป หรือการเดินทางของพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าประทานไว้เป็นแนวทางแก่ภิกษุทั้งหลาย ครั้งเมื่อพระองค์ทรงส่งพระสาวกไปประกาศศาสนา ซึ่งปรากฏอยู่ในพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่มที่ 10 ว่า “ ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย จงจาริกไปเพื่อประโยชน์แก่ชนหมู่มาก เพื่อสุขแก่ชนหมู่มาก

เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย”(มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2539 10/86/46-47)

จากความหมายของการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่ได้กล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงพุทธโดยจะใช้ความหมายนี้ตลอดงานวิจัยชิ้นนี้ ว่าการท่องเที่ยวเชิงพุทธและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มีใช้เพียงชมสถานที่เพียงเท่านั้น แต่หากเป็นการมองสรรพสิ่งที่แวดล้อมอย่างเข้าใจ และปฏิบัติตนอย่างถูกต้องต่อสิ่งเหล่านั้น ไม่ว่าจะต่อคน สัตว์ สิ่งแวดล้อม หรือต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของผู้คนในสังคมนั้น ๆ

2.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น (จุลสารการท่องเที่ยว 2542 : 4 - 9) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธมีความหมายที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวโดยทั่วไป ที่เป็นการเดินทางเพื่อชื่นชมความงดงามจากภายนอกที่เป็นรูปธรรมและมองเห็นได้ชัดเจน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วได้เป็นการเดินทางเพื่อพัฒนาจิตใจ หรือการเข้าถึงนามธรรมที่เป็นองค์รวมที่อยู่ภายในของสรรพสิ่งที่รูปรูปธรรมและนามธรรม ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงพุทธซึ่งเป็นการเดินทางเพื่อการศึกษา พัฒนาจิตใจ และการปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งสามารถระบุวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เป็นการเดินทางเพื่อการศึกษา เรียนรู้ และปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา
2. เป็นการเดินทางเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และจิตใจของผู้เดินทางให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง
3. เป็นการเดินทางเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างเพื่อนมนุษย์ หมู่อัตว์ สังคม และสิ่งแวดล้อม
4. เป็นการเดินทางเพื่อสร้างประโยชน์ ความสงบสุข สันติภาพ ต่อมวลมนุษย์และสรรพสิ่งอย่างเกื้อกูล

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงขอสรุปวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธ คือ ความมุ่งหวังในด้านการท่องเที่ยวเชิงพุทธ เพื่อสร้างความดีงามให้กับนักท่องเที่ยวและผู้อื่น โดยนักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจในสถานที่พร้อมทั้งได้ขัดเกลาจิตใจให้อ่อนละมุนลง ผลที่ได้คือ ดำเนินชีวิตได้อย่างมีสติ และยังเป็น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อมนุษย์ด้วยกันอีกด้วย

2.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

วริยา ภัทรภิญโญพงศ์ และ ชีรโชติ เกิดแก้ว (2549 : 90-102) ได้สรุปคุณค่าของศิลปะไทยที่อยู่ในวัดที่เรียกว่า พุทธศิลป์ เป็นแนวทางแห่งการท่องเที่ยวอรรถประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. คุณค่าด้านความงาม การชื่นชมศิลปะภายในวัดของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปแล้ว วัตถุประสงค์ตามข้อนี้เป็นสำคัญ ซึ่งความงามของศิลปะที่อยู่ในวัดนั้นก็มีความแตกต่างกันไปตามยุค ตามสมัย ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับฝีมือของช่างศิลป์ รวมถึง ค่านิยมท้องถิ่นที่มักแฝงแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์ของตนหรือท้องถิ่น

ไว้ด้วย การที่จะชี้ให้เห็นว่าพุทธศิลป์แขนงต่าง ๆ มีความงดงามอย่างไรนั้น เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เนื่องจากประสบการณ์ทางสุนทรีย์ของคนมีความแตกต่างกัน โดยสรุปแล้ว ศิลปะทุกแขนงในวัดจะมีความงามหรือสุนทรีย์ในตัวจัดเป็นคุณค่าแรกที่นักท่องเที่ยวจะได้จากการท่องเที่ยววัด

2. คุณค่าด้านเรื่องราว พุทธศิลป์นอกจากจะให้คุณค่าในข้อแรกแล้ว ยังแฝงไว้ไปด้วยคุณค่าทางเรื่องราวที่สะท้อนถึงความเป็นมาและเนื้อหาที่สอดแทรกสาระสำคัญที่บ่งบอกถึงจุดเริ่มต้นของสิ่งนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น จิตรกรรมภายในวัด มิใช่แค่สะท้อนเรื่องราวในพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงเรื่องราวอื่น ๆ ไว้อย่างมากมาย เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ ยกตัวอย่างจิตรกรรมฝาผนังภายในวัดที่กล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ที่นำศึกษาเรียนรู้ไว้เป็นกรณีศึกษา 5 ประการ ดังต่อไปนี้

- 2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่น ภาพพุทธประวัติ ภาพทศชาติ ภาพ รวมถึงเรื่องราว ที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับวรรณกรรมคำสอน เช่น ภาพนรก ภาพสวรรค์ ภาพเทวดา เป็นต้น เรื่องราวในข้อ ถือว่าเป็นเรื่องหลักของจิตรกรรมภายในวัด
- 2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทยในอดีต ได้แก่ การแต่งกาย ประเพณี วัฒนธรรมบางเรื่องของคนไทย ซึ่งประเพณี และวิถีชีวิตมักเกี่ยวพันกับคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสำคัญ
- 2.3 เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติไทยในบางเรื่อง ตัวอย่างเช่น ภาพการทำยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราชาที่วัดดอนเจดีย์ เป็นต้น
- 2.4 เรื่องราวเกี่ยวกับวรรณคดีที่สำคัญของไทย เช่น รามเกียรติ์ที่พระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) กรุงเทพฯ ภาพเรื่องขุนช้าง ขุนแผน ที่วัดป่าเลไลยก์จังหวัดสุพรรณบุรี เรื่องสังข์ทองที่อยู่ด้านทิศเหนือของวิหารลายคำ ที่วัดพระสิงห์จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น
- 2.5 เรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อที่เป็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน เช่นความเชื่อเรื่องฤกษ์ยามในภาพจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดศรีสุดาราม (วัดชีปะขาว) กรุงเทพฯ ฯ

3. คุณค่าทางคติธรรม แนวคิด แบบอย่าง แห่งการดำเนินชีวิต นับว่าเป็นคุณค่าที่สำคัญยิ่งของศิลปะที่อยู่ในวัด ที่ช่างศิลป์ไทยได้พยายามแฝงคติที่เป็นนามธรรม ผ่านศิลปะที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้ที่มาชื่นชมได้ซึมซับเอาเรื่องเหล่านั้นเข้าไปด้วย แต่เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่คนจำนวนมากที่ไปชื่นชมศิลปะภายในวัดไม่ได้เข้าถึงคุณค่าด้านนี้เลย เนื่องจากพวกเขาต้องการเพียงแต่ชื่นชมความงามของศิลปะแขนงต่าง ๆ เท่านั้น โดยเฉพาะค่านิยมเรื่องการทำบุญเพื่อต้องการสิ่งตอบแทนจากผลบุญจนเกินจริงหรือการไปวัดเพื่อแสวงหาวัตถุมงคลจากพระสงฆ์ นับว่าเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง

จากคุณค่าของพุทธศิลป์ ทั้ง 3 ด้าน ผู้วิจัยสามารถสรุปประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงพุทธมีคุณประโยชน์มากในด้านการท่องเที่ยว สามารถสืบสานอนุรักษ์ คุณค่าของศิลปะไทยให้คงอยู่ควบคู่กับพระพุทธศาสนา การท่องเที่ยวเชิงพุทธถือเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาจิตใจของคนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักศาสนาทุกศาสนา คือ ต้องการให้ทุกคนเป็นคนดี

3. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

3.1 ความหมายของทัศนคติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525:393) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง แนวความคิดเห็น ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542 : 42) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปในทิศทางที่สม่ำเสมอ หรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทัศนคติเป็นพลังที่สำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการรับรู้และพฤติกรรมการบริโภคของนักท่องเที่ยว โดยพยายามกลั่นกรองสิ่งที่ตนเองคิดว่าดีไม่ขัดแย้งกับทัศนคติที่มีอยู่ ทัศนคติสามารถบิดเบือนข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นความจริงได้ในลักษณะโต้แย้ง ทัศนคติเกิดจากประสบการณ์ที่ตนได้รับ เช่น โดยสายการบินหนึ่งแล้วไม่ประทับใจการบริการก็ไม่คิดจะใช้บริการของสายการบินนั้นอีก อาจบอกว่าเครื่องบินสกปรก อาหารไม่อร่อย นอกจากนี้อาจเกิดจากกลุ่มอ้างอิงอื่น ๆ เช่นครอบครัว เพื่อนร่วมงาน กลุ่มสังคม ฯลฯ การเปลี่ยนทัศนคติต้องใช้เวลาและเครื่องมือในการสื่อสารมาก และต้องประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ์ (2540 : 11 - 12) ทัศนคติ (Attitude) ซึ่งบางตำราใช้คำว่า “เจตคติ” หมายถึง ท่าที หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติถือเป็นกิริยาท่าที ความรู้สึกรวม ๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจหรือประสาท ซึ่งแสดงออกเพื่อโต้ตอบต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยจะแสดงออกในทางสนับสนุนเห็นดีเห็นชอบด้วยหรือต่อต้าน ไม่เห็นดีเห็นชอบด้วยก็ได้

ออปเพินไฮม์ (Oppenheim, 1966:106) กล่าวว่า การศึกษาทัศนคติมีมาตั้งแต่สมัยแรกเริ่มของจิตวิทยาสังคม และเป็นโมทัศน์หนึ่งที่มีความสนใจจากนักจิตวิทยาสังคมเป็นจำนวนมากในทุกยุคทุกสมัย เพราะทัศนคติมีความสำคัญต่อชีวิตของคนในแง่มุมต่าง ๆ เช่น การเมืองการปกครอง การแต่งงาน ศาสนา นิสัยการรับประทานอาหาร การศึกษา แฟชั่น การอบรมเลี้ยงดู การแข่งขัน การสื่อสาร เป็นต้น ด้วยเหตุที่ทัศนคติมีความสำคัญดังกล่าวนี้ นักจิตวิทยาจึงพยายามคิดค้นและพัฒนาวิธีการต่าง ๆ เพื่อวัดทัศนคติของคน

เสรี วงษ์มณฑา (2542 : 106) กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึง การแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมี ความโน้มเอียง พอใจหรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง คำว่า Attitude ภาษาไทย มีหลายคำ เช่น ทัศนคติ เจตคติ ท่าทีความรู้สึก แต่ในความหมายของศัพท์ คือ ความพร้อมที่จะปฏิบัติ ถ้าเรามี ท่าทีหรือความรู้สึก หรือทัศนคติในเชิงบวก เราย่อมปฏิบัติออกมาในทางบวก แต่ถ้าเรามีท่าทีหรือความรู้สึกในเชิงลบ เราก็ปฏิบัติออกมาในทางลบ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2543 : 78 - 79) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า คือ สิ่งที่มี อิทธิพลต่อความเชื่อ ในขณะที่เดียวกันความเชื่อก็มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ทัศนคติเป็นปัจจัยภายในที่นักจิตวิทยาหลายคนเชื่อว่า จะเป็นตัวที่ทำให้บุคคลมีการตอบสนองที่แตกต่างกันสำหรับการศึกษาในชั้นตอนนี้ เพื่อทำให้ง่าย

ขึ้นเราอาจให้คำสองคำนี้ทดแทนกันได้ในการศึกษาถึงพฤติกรรมการซื้อ ทั้งนี้ เพราะคำทั้งสองคำนี้ต่างส่งผลสะท้อนถึงความรู้สึกทั้งในทางบวกและทางลบต่อสินค้าบริการหรือตรา ยี่ห้อของสินค้าได้

คัทตี้ สุนทรเสถียร (2531 : 2) กล่าวถึง ทักษะคติที่เชื่อมโยงไปถึงพฤติกรรมของบุคคลว่า หมายถึง

1. ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก หรือการมีอคติของบุคคล ในการที่จะ สร้างความพร้อม ที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามประสบการณ์ของบุคคลนั้น ที่ได้รับมา
2. ความโน้มเอียง ที่จะปฏิบัติกริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือ ต่อต้าน สิ่งแวดล้อม ที่จะมาถึงทางหนึ่งทางใด
3. ในด้าน พฤติกรรม หมายถึง การเตรียมตัว หรือความพร้อมที่จะตอบสนอง

รวีวรรณ (2533 : 14 - 15) กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกที่บ่งชี้บอกลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ ของบุคคล ซึ่งอาจเป็นลักษณะที่ไม่แสดงออกมามากมายนอกให้บุคคลอื่นเห็นหรือเข้าใจได้ ซึ่งมีลักษณะทั่วไปที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นเรื่องของอารมณ์ (Feeling) อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคคลจะมีการกระทำที่เสแสร้ง โดยแสดงออกไม่ตรงกับความรู้สึกของตนเมื่อเขาารู้ตัวหรือรู้ว่ามีคนสังเกต
2. ทัศนคติเป็นเรื่องเฉพาะตัว (Typical) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกันแต่รูปแบบการแสดงออกแตกต่างกันไป หรืออาจมีการแสดงออกที่เหมือนกันแต่ความรู้สึกต่างกันได้
3. ทัศนคติมีทิศทาง (Direction) การแสดงออกของความรู้สึกสามารถแสดงออกได้สองทิศทาง เช่น ทิศทางบวกเป็นทิศทางที่สังคมปรารถนา และทิศทางลบเป็นทิศทางที่สังคมไม่ปรารถนา ได้แก่ ชื่อสัตย์-คดโกง รัก-เกลียด ชอบ-ไม่ชอบ เป็นต้น
4. ทัศนคติมีความเข้ม(Intensity) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกันในสถานการณ์เดียวกันแต่อาจแตกต่างกันในเรื่องความเข้มที่บุคคลรู้สึกมากน้อยต่างกัน เช่น รักมาก รักน้อย ขยันมาก ขยันน้อย เป็นต้น
5. ทัศนคติต้องมีเป้าหมาย (Target) ความรู้สึกจะเกิดขึ้นลอย ๆ ไม่ได้ เช่น รักพ่อแม่ ขยันเข้าชั้นเรียน ขี้เกียจทำการบ้าน เป็นต้น

โดยสรุป ทัศนคติ ในงานวิจัยนี้เป็นเรื่องของ ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อข้อมูลข่าวสาร สิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับมา ทั้งด้านบวกและด้านลบ ทัศนคติ มีผลให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมา จะเห็นได้ว่า ทัศนคติ ประกอบด้วย ความคิดที่มีผลต่ออารมณ์ซึ่งอยู่ภายใน และความรู้สึกที่แสดงออกมาโดยทางพฤติกรรมภายนอก ธีระพร อุวรรณโณ (2535:4) ได้อธิบายถึงลักษณะของนิยามทัศนคติสามารถสรุปไว้ 4 ด้านคือ

1. ทัศนคติมีที่หมาย (Attitude object) ที่หมายเหล่านี้ ได้แก่ สิ่งของ คน สถานที่ แนวความคิด สถานการณ์ ฯลฯ
2. มีการระบุในแง่ดี ไม่ดี (Evaluation aspect)

3. มีลักษณะค่อนข้างยืนยงคงทน (Relative enduring)
4. ความพร้อมในการตอบสนอง (Readiness for response)

3.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

เฮนรี (Henry, 1995 : 267) ได้เสนอแนวคิดว่าองค์ประกอบของทัศนคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางความคิด หรือการรับรู้ เป็นความเชื่อ ความรู้หรือความเข้าใจ เกี่ยวกับสิ่งใด เช่น ตราลินค้า ซึ่งความเชื่อในวัตถุเดียวกันอาจจะแตกต่างกันได้ในแต่ละบุคคล
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก คือ ความรู้สึกโดยรวมในเรื่องของความชอบและอารมณ์ที่มีต่อวัตถุนั้น ๆ เช่น อาจเกิดจากผลของการประเมินในคุณสมบัติหลาย ๆ คุณสมบัติของสินค้าก็ได้ เรื่องของความรู้สึกนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลและสถานการณ์ด้วย
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือ แนวโน้มในการกระทำหรือการแสดงออก ความโน้มเอียงที่จะซื้อผลิตภัณฑ์

อนุชิต มรุธาพิทย์ (2542 : 22-26) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่ามีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

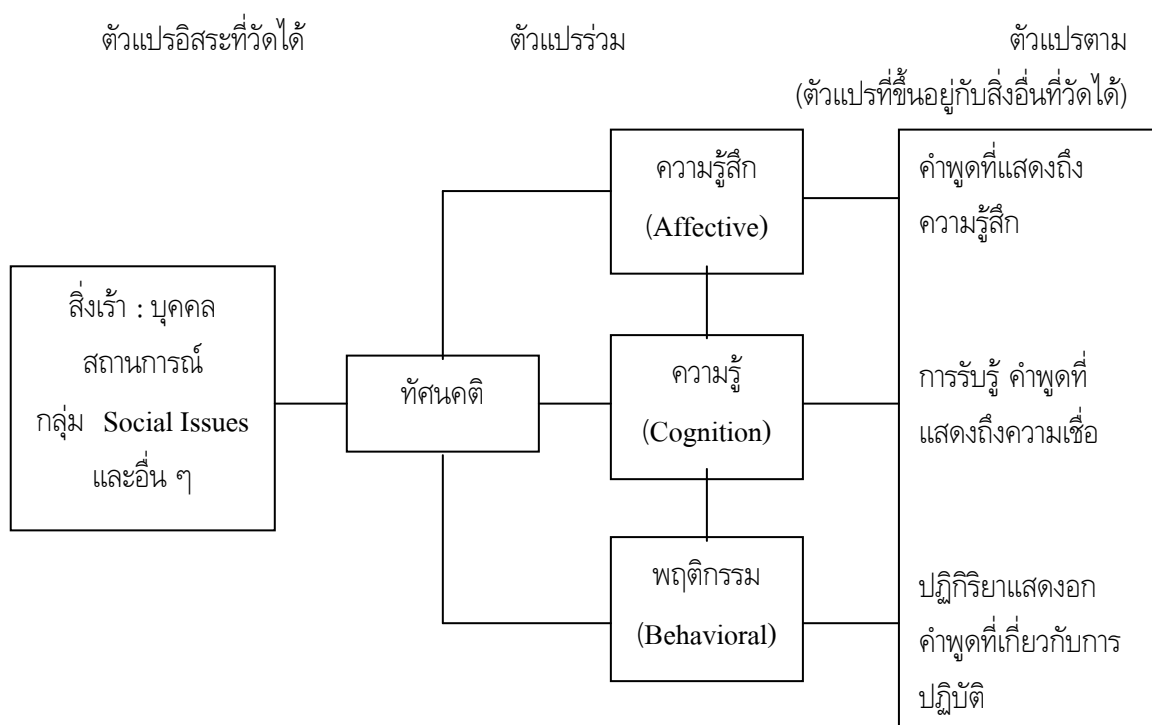
1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive component) คือ ส่วนที่ประกอบเป็นความเชื่อของบุคคล ที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไปทั้งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้ หรือความคิดว่าสิ่งใดดี มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น ซึ่งความรู้ความเข้าใจนี้จะเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้หรือความเชื่อซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในประสบการณ์ต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อม อันเป็นเรื่องของปัญญาในระดับที่สูงขึ้น กล่าวคือ การที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ในสิ่งนั้นเสียก่อน เพื่อจะได้รู้ว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์หรือโทษเพียงใด ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ปริมาณการรู้ต่อสิ่งใด จะทำให้เกิดทัศนคติในแต่ละบุคคลแตกต่างกัน

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมี ผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคน เป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละคน องค์ประกอบด้านความรู้สึกนี้จะ เป็นสภาพทางอารมณ์ (Emotion) ประกอบกับการประเมิน (Evaluation) ในสิ่งนั้น ๆ อันเป็นผลจากการเรียนรู้ ในอดีต ดังนั้นจึงเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกอันเป็นการยอมรับ เช่น ชอบ ภูมิใจ หรือปฏิเสธต่อสิ่งนั้นความรู้สึกนี้อาจทำให้บุคคลเกิดความยึดมั่นและอาจแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ หากมีสิ่งขัดความรู้ สึกดังกล่าวเมื่อบุคคลมี ความรู้สึกต่อสิ่งใดมาแล้ว และความรู้สึกนั้นมากพอที่จะรู้ว่าสิ่งนั้นดีมีประโยชน์ บุคคลจะเกิดความรู้สึกชอบสิ่งนั้น แต่ถ้ารู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดี บุคคลก็จะเกิดความรู้สึกไม่ชอบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่างกัน ก็เนื่องมาจากบุคคลมีความเข้าใจ มีความรู้สึกหรือมีแนวความคิดที่แตกต่างกัน นั่นเอง เป็นแนวโน้มของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติต่อสิ่งที่ตนชอบ

หรือเกลียด อันเป็นการตอบสนองหรือการกระทำในทางใดทางหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า นั้น ๆ โดยเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกแล้ว และเกิดความรู้สึกดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบเกิดขึ้น บุคคลก็จะพร้อมที่จะกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด หรือแสดงพฤติกรรมออกมา

องค์ประกอบของทัศนคติ

ภาพประกอบที่ 3 องค์ประกอบของทัศนคติ

ที่มา : ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520) : 4 ; อ้างอิงจาก Triandis. 1971

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า ทัศนคติของแต่ละบุคคลเกิดจากการได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นสิ่งเร้าที่เป็นบุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม โดยผ่านองค์ประกอบของทัศนคติ คือความรู้ ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใด แล้วผสมผสานกันแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งนั้น โดยแสดงออกมาเป็นคำพูดแสดงความรู้สึก แสดงความเชื่อถือ หรือปฏิกิริยาที่แสดงออกมา

3.3 การเกิดทัศนคติ

ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2523 : 238 - 240) กล่าวว่า ทัศนคติไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด ทัศนคติของบุคคลเกิดขึ้นได้จากสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. จากการเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เด็ก หรือจากการเอาอย่าง (Identification) หรือรับถ่ายทอดทัศนคติที่มีอยู่แล้ว ซึ่งในกรณีนี้เกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลได้รับการถ่ายทอดทัศนคติจากบุคคลที่เขามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ เพื่อ ครู ฯลฯ

2. จากประสบการณ์ที่สะสมกันมาของบุคคล เช่น เด็กบางคนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนรุ่นเดียวกัน เนื่องจากถูกเพื่อนรุ่นเดียวกันรังแกบ่อย ๆ เด็กคนนั้นเลยหันไปเล่นกับผู้ใหญ่หรือเด็กกว่า เป็นต้น

3. จากประสบการณ์ที่เป็นผลทำให้เราจดจำไปนาน เป็นประสบการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทันทีทันใด หรือเกิดขึ้นอย่างแทบไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้ เช่น เรารับประทานอาหารอย่างหนึ่งที่ไม่คิดว่าจะทำให้เราไม่สบาย แต่เกิดทำให้เราอาเจียรลงท้องอย่างแรง ทำให้เรามีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาหารนั้นอีก

4. จากบุคลิกภาพ (personality) ของผู้นั้น บุคคลแต่ละคนไม่ใช่จะรับเอาวัฒนธรรมหรือทัศนคติของคนหมู่มากมา มีอิทธิพลต่อทัศนคติของเขาโดยสิ้นเชิง แต่ทัศนคติขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย เช่น คนที่ชอบเก็บตัว เจ้าระเบียบ ถือเอาความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ และค่อนข้างจะมีอำนาจเหนือผู้อื่น มักจะรับความคิดเห็น หรือทัศนคติของกลุ่มมาเพียงเล็กน้อย

5. จากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลทั้งสิ้น เพราะสิ่งเหล่านี้จะให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ประชาชน ในการที่จะสร้างทัศนคติต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นได้

6. จากความต้องการที่จะสมปรารถนาในสิ่งนั้น บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ หรือบุคคลที่ทำให้ความต้องการของเขาประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นต้น

สรวง สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 95) กล่าวว่า การเกิดพฤติกรรมด้านทัศนคติ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความสนใจ การแสดงความรู้สึก การแสดงท่าที หรือการแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบนั้น แบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การรับหรือการให้ความสนใจ (Receiving or attending) เมื่อบุคคลได้ปะทะกับสิ่งเร้า ย่อมเกิดการรับหรือให้ความสนใจ หรือเกิดความตระหนัก หรือเกิดความเต็มใจที่จะรับ และมีการคัดเลือกการรับ และให้ความสนใจในสิ่งเร้าบางอย่าง

2. การตอบสนอง (Responding) เมื่อบุคคลได้รับหรือให้ความสนใจในสิ่งเร้าใด ๆ ก็ตาม ขั้นที่ 1 แล้ว มันเป็นพันธกรณีผูกพันให้บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้า อาจเป็นไปในรูปของการเชื่อฟัง หรืออาจเกิดความสับสนใจ หรือความเต็มใจที่จะทำหรือเกี่ยวข้องกับ หรือทำด้วยความสนุกสนาน

3. การเห็นคุณค่า (Valuing) หลังจากบุคคลได้รับการตอบสนองต่อสิ่งเร้าแล้ว บุคคลจะเกิดความเชื่อ (Belief) ในสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องซึ่งจะพัฒนามาเป็นความรู้ ความเข้าใจในสิ่งเร้า นั้น ๆ ในขั้นแรกจะมีการยอมรับในคุณค่าของสิ่งเร้า นั้น ๆ ต่อมาเกิดความรู้สึกชอบ และขั้นสุดท้ายจะเกิดการยอมรับอย่างแน่นแฟ้น

4. การจัดระเบียบ (Organizing) เมื่อบุคคลได้ยอมรับคุณค่าของสิ่งใดแล้ว จะมีการจัดระเบียบของคุณค่าเหล่านั้นเป็นหมวดหมู่ หรืออาจจะพัฒนาคุณค่าของสิ่งนั้นก็ก็ได้

5. การแสดงพฤติกรรมตามคุณค่าที่ปรากฏ (Characterizing by a value) ในขั้นนี้บุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณค่าที่เขายึดถือ ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐานสำหรับบุคคลนั้น ๆ

3.4 การวัดทัศนคติ

เฮนเนอสัน, มอร์ริส และฟิทซกิบบอน (Henerson, Morris and Fitz-Gibbon, 1978) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ทัศนคติไม่ได้เป็นสิ่งที่สามารถตรวจสอบหรือวัดได้เช่นเดียวกับการตรวจสอบเซลล์ผิวหนังของมนุษย์ หรือการวัดอัตราการเต้นของหัวใจ แต่ทัศนคติของบุคคลหนึ่งอาจแสดงออกมาได้ด้วยการใช้คำพูดหรือการกระทำ

ซึ่งสอดคล้องกับที่ ไอเซน (Ajzen, 1988) ได้กล่าวเอาไว้ว่า โดยธรรมชาติแล้ว คุณสมบัติของทัศนคติเป็นสิ่งที่วัดได้ แม้ว่าทัศนคติจะเป็นเพียงภาวะของจิตใจ ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่ทัศนคติก็อาจวัดได้โดยอาศัยจากผลของการตอบสนอง ซึ่งจะประเมินได้เป็นทางบวกหรือทางลบ และมีระดับความมากน้อย

4. แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจและพฤติกรรมทางการท่องเที่ยว

แรงจูงใจเป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ธรรมชาติของแรงจูงใจของมนุษย์นั้นประกอบด้วย (เลวี วังษ์มณฑา 2542: 54)

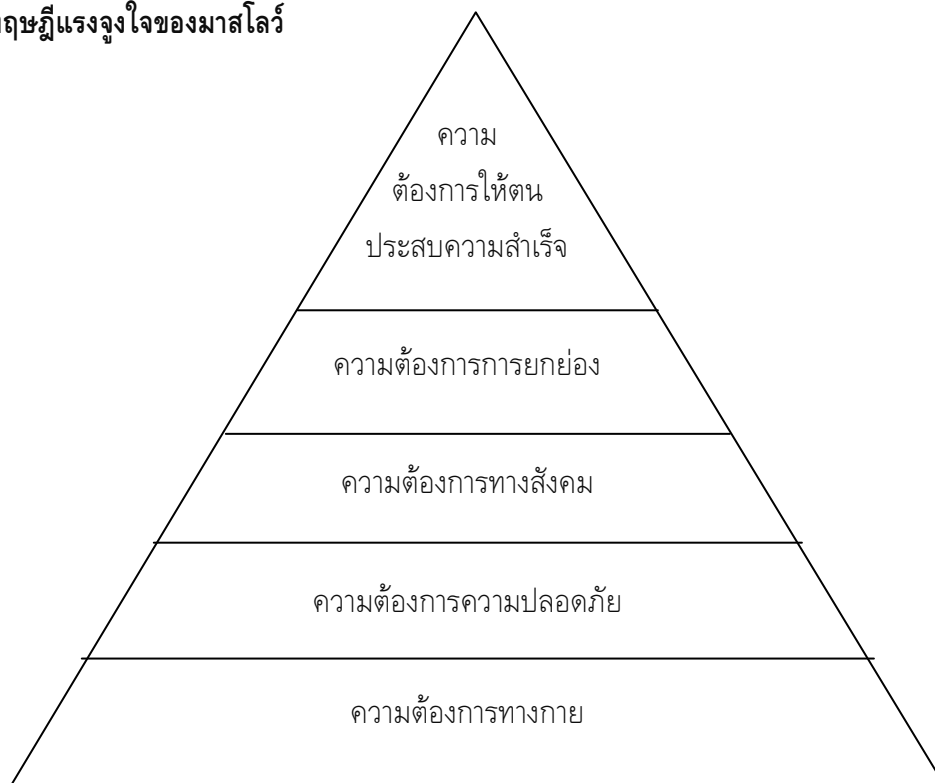
1. แรงจูงใจมีพื้นฐานมาจากความต้องการ (Based on needs) กล่าวคือ มีแรงจูงใจ (Motives) เกิดขึ้นจากความต้องการ (Needs) ซึ่งความต้องการแบบนี้มีก็ได้ หรือไม่มีก็ได้ ซึ่งไม่จัดเป็นแรงจูงใจ เมื่อไรก็ตามที่ความต้องการนั้นรุนแรงขึ้น จนเกิดความตึงเครียด และกลายเป็นแรงจูงใจขึ้นมา

2. แรงจูงใจเป็นความหงุดหงิด หรือความตึงเครียด [Frustration (หรือ Tension)] ถ้าหากเกิดแล้วไม่ได้ขจัดให้หมดไป มนุษย์ก็จะหงุดหงิด

3. การมุ่งความสำคัญที่เป้าหมาย (Goal-directed) คือการพยายามที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมีทิศทางที่แน่ชัด และทิศทางที่ว่่านั้นจะต้องมุ่งตรงเข้าสู่เป้าหมายของชีวิต เป็นการรวมพลัง

4. การรวบรวมความพยายาม (Muster up all the efforts) เมื่อพยายามจะรวมพลังรวมความพยายามต่าง ๆ ทั้งหลายเพื่อจะบรรลุเป้าหมายที่เราต้องการจะแก้ไขให้ได้การจูงใจ (Motivation) หรือสิ่งจูงใจ (Motives) หมายถึง พลังแรงกระตุ้น (Drive) ภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งกระตุ้น ให้บุคคลเกิดการปฏิบัติ จากความหมายนี้ พลัง สิ่งกระตุ้น จะประกอบด้วย พลังความตึงเครียด ซึ่งเกิดจากผลของความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการของบุคคลทั้งที่รู้สึกตัว และจิตใต้สำนึกจะพยายามลดความตึงเครียด โดยใช้พฤติกรรมที่คาดว่าจะสนองความต้องการของเขา และทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียด จุดมุ่งหมายเฉพาะในการเลือกพฤติกรรมเป็นผลจากความคิด และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์

ภาพประกอบที่ 4. แสดงลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ จากทฤษฎีมาสโลว์

คอตเลอร์ (Kotler. 2545 :101) ความต้องการของมนุษย์จะถูกเรียงลำดับจากสิ่งทีกดดันมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ เรียงตามความสำคัญคือความต้องการทางกาย (Physiological needs) ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ความต้องการทางสังคม(Social needs) ความต้องการการยกย่อง(Esteem needs) ความต้องการความปลอดภัย (Self-actualization needs) บุคคลพยายามที่สร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกก่อน เมื่อความต้องการนั้นได้รับสนองความพึงพอใจความต้องการนั้นก็หมดลง และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามสร้างความพึงพอใจในขั้นต่อไป

วินิจ วีรยางกูร (2532: 34-39) กล่าวว่ามูล เหตุจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว และพักผ่อนนั้นน่าจะเป็นความต้องการโดยสัญชาตญาณของมนุษย์ทุกคน แต่มูลเหตุจูงใจให้ท่องเที่ยวนี้จะแตกต่างกันไปในแต่ละคน แต่ละช่วงเวลา แต่ละวัฒนธรรม แต่ละสังคม ฯลฯ ซึ่งมูลเหตุจูงใจต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นเหตุกระตุ้น ให้คนนับเป็นล้าน ๆ คนทั่วโลกเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ และวาระต่าง ๆ กัน ดังบทความในวารสาร ASTA Travel News ซึ่งเขียนโดย John A. Thomas ก็ได้เขียนอธิบายไว้ว่า มูลเหตุจูงใจ

ที่สำคัญ ที่กระตุ้นให้คนเดินทางท่องเที่ยว นั้น มีด้วยกันถึง 17 ประการ โดยแบ่งไปตามวัตถุประสงค์สำคัญ

4 ประเภท

ก. เพื่อการศึกษา และวัฒนธรรม

- 1) เพื่อที่จะศึกษาว่าคนในประเทศอื่น ๆ เชื้อชาติอื่น ๆ เขาดำรงชีวิตอยู่ทำงานและเล่นอย่างไร
- 2) เพื่อไปดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สนใจ
- 3) เพื่อไปดูให้เห็นจริง และเข้าใจต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตกเป็นข่าวอยู่ในปัจจุบัน

ข. เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

- 1) เพื่อหลีกเลี่ยงจากงานจำเจ และยุ่งยาก
- 2) เพื่อไปหามุมสงบ
- 3) เพื่อแสวงหาความสุขทางเพศที่แปลกใหม่

ค. เพื่อการเยี่ยมเยียน

- 1) เพื่อไปเยี่ยมเยียนถิ่นกำเนิด สถานที่ไปเรียน หรือศึกษาอยู่
- 2) เพื่อไปเที่ยวในสถานที่ที่ครอบครัว หรือเพื่อนเคยไป และสมาชิกชอบหรือแนะนำให้ไป เที่ยว

ง. อื่น ๆ

- 1) เพื่อหนีอากาศหนาว
- 2) เพื่อสุขภาพ (อาบแดด รักษาโรค ฯลฯ)
- 3) เพื่อการกีฬา (ว่ายน้ำ เล่นสกี ตกปลา เล่นเรือใบ ฯลฯ)
- 4) เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจ (ค่าครองชีพไม่สูง)
- 5) เพื่อการผจญภัย (แหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ คนใหม่ ๆ และประสบการณ์ใหม่ ๆ)
- 6) เพื่อการฝึกงาน
- 7) เพื่อทำตามคนอื่น ๆ
- 8) เพื่อไปร่วมกิจกรรมทางประวัติศาสตร์ (ชมโบราณสถาน ชมงานแสดง แสงและเสียง ชุมชน

โบราณ อนุสรณ์สถาน)

- 9) เพื่อสังคม (อยากรู้จักโลกให้กว้างขวาง)

โรบินสัน (Robinson H.) ได้ทำการศึกษา และได้ระบุว่ามูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวมี 8 ประการ คือ

1. เพื่อฟื้นฟูสุขภาพ และร่างกาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตในโลกที่แก่งแย่งกัน และเต็มไปด้วยความฉุกฉุน และความเครียด
2. เพื่อสุขภาพอนามัย เพื่อสูดอากาศบริสุทธิ์ อาบแดด อาบน้ำแร่ตามบ่อน้ำแร่ต่าง ๆ
3. เพื่อไปร่วมการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ เช่นการเดินทวน ไร่เขา เล่นสกี เล่นเรือใบ ตกปลา ยิงปืน เล่นกระดานโต้คลื่น ฯลฯ

4. เพื่อไปร่วม หรือไปชมสิ่งที่แปลกใหม่ในต่างประเทศ เช่น สิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การแสดง ดนตรี ฯลฯ
5. เพื่อความรื่นเริงบันเทิงใจ ความสนุกสนาน ความสดชื่น เพื่อการพักผ่อน
6. เพื่อเหตุผลส่วนตัว เช่น ไปเยี่ยมญาติ ไปพบเพื่อนใหม่ หรือ เพื่อหลบหนีจากคนที่ใกล้ชิดจำเจ
7. เพื่อการศาสนา โดยเฉพาะการเดินทางไปนมัสการศาสนสถาน เช่น การเดินทางไปเยี่ยมเยียนที่ตั้งของศาสนจักรของพวกคาทอลิก หรือการเดินทางไปนมัสการเมกะกะของชาวมุสลิม เป็นต้น
8. เพื่ออาชีพและการธุรกิจ เช่นการเดินทางไปทำธุรกิจการไปร่วมประชุมแสดงผลงานวิจัย และการไปศึกษาหาความรู้

แมคอินทอช (McIntosh :1986) ได้ทำการศึกษา และได้ระบุว่ามูลเหตุจูงใจเพื่อการท่องเที่ยวขึ้นพื้นฐาน มี 4 ประการ คือ

1. มูลเหตุจูงใจเพื่อกายภาพ หรือเพื่อร่างกาย ซึ่งรวมไปถึงการไปพักผ่อนร่างกาย การแข่งขันกีฬา การไปตากอากาศชายหาดหรือไปตามคำแนะนำของแพทย์ เพื่อให้พ้นจากภาวะการดำเนินชีวิตที่เคร่งเครียด และฉุกฉลุกรุก
2. มูลเหตุจูงใจเพื่อวัฒนธรรมมูลเหตุจูงใจในลักษณะนี้ หมายถึง มูลเหตุจูงใจเพื่ออยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ เช่น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม นาฏศิลป์ ดุริยางศิลป์การวาดภาพ ฯลฯ
3. มูลเหตุจูงใจเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งหมายรวมถึงการไปพบปะกับบุคคลอื่น ๆ เยี่ยมเพื่อน เยี่ยมญาติ หลีกหนีจากสถานที่จำเจประจำวัน โดยเฉพาะจากครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และเพื่อไปแสวงหาเพื่อนใหม่
4. มูลเหตุจูงใจเพื่อสถานภาพ และเกียรติภูมิ ซึ่งหมายถึง ความต้องการที่จะยกฐานะของตนให้สูงขึ้น มีเกียรติภูมิสูงขึ้น เช่น การไปทำธุรกิจในต่างประเทศ การไปร่วมประชุม การศึกษา ฯลฯ การได้มีโอกาสได้เดินทางไปทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้เป็นคนที่มีเกียรติมีการสังคมดีขึ้น

ฮอลโลเวย์(Holloway 1983: 6) กล่าวว่าแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของคนเกิดจากสาเหตุ 3 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวในวันหยุดพัก เช่น การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ การเดินทางไปเยี่ยมญาติมิตร
2. การท่องเที่ยวทางด้านธุรกิจ เช่น การเดินทางเพื่อการประชุม สัมมนา ฯลฯ
3. การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น การศึกษา การรักษาสภาพ การเล่นกีฬา การศาสนา ฯลฯ

เดวิดและ ออปเพอร์แมน(David and Oppermann. 2000 : 34 - 35) ได้อธิบายถึง แนวโน้มของแรงจูงใจที่จะเกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไว้ 10 ประการดังนี้

1. แนวโน้มของแรงจูงใจที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การศึกษามากมายชี้ว่าความสนุกสนานในบริเวณที่เป็นแหล่งวัฒนธรรมของโลก หรือแหล่งวัฒนธรรมทางชาติจะเป็นแรงจูงใจในการเดินทางที่สำคัญของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

2. แรงจูงใจที่จะพบกับคนในท้องถิ่น ความปรารถนาที่จะไปพบปะผู้คนในท้องถิ่นเป็นแรงขับในตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่อายุน้อยที่มีการศึกษาชั้นมัธยมถึงมหาวิทยาลัย ซึ่งตลาดของเยาวชนจะให้ความสำคัญถึงแนวโน้มทางด้านนี้มากขึ้น

3. แรงจูงใจที่จะเข้าถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นของเจ้าของประเทศที่ตนเองไปเที่ยว ไปสังเกตว่าวัฒนธรรมอื่นมีลักษณะอย่างไร ในส่วนของนักท่องเที่ยวที่มาจากเอเชียโดยเฉพาะที่มาจากประเทศ จีน และเกาหลี จะเป็นผู้มีโอกาสได้รับการเปิดโลกต่อวัฒนธรรมนานาชาติน้อยกว่าชาติอื่น

4. แรงจูงใจที่จะทำให้ชีวิตครอบครัวดีขึ้น พฤติกรรมการท่องเที่ยวมองว่าการท่องเที่ยวเป็นเวลาที่จะทำให้อยู่ด้วยกันได้อย่างดี แนวโน้มเห็นได้ชัดเจนจากการไปเที่ยวในสวนสนุก สถานที่ท่องเที่ยวที่ใกล้กับตัวเมือง รีสอร์ทบางระดับที่มีกิจกรรมให้กับครอบครัวทั้งครอบครัว

5. แรงจูงใจที่จะพักผ่อน หรือผ่อนคลายในสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดูแล้วสบายใจ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อไปชมวัฒนธรรม การพักผ่อน การพักผ่อน

6. แรงจูงใจที่จะไปสถานที่ที่มีความสนใจเป็นพิเศษ หรือต้องใช้ทักษะพิเศษ คือ นักท่องเที่ยวจะสนใจในงานอดิเรกบางอย่างเป็นพิเศษ เช่น การดำน้ำด้วยเครื่องควา

7. แรงจูงใจที่จะเป็นคนที่มีความสุขดี สมบูรณ์ แรงจูงใจนี้จะเห็นได้ชัดเจนจากนักวิเคราะห์ชาวยุโรปที่กล่าวว่าแรงจูงใจด้านนี้สามารถนำไปปรับปรุงระดับความสมบูรณ์ของร่างกาย สามารถทำให้ได้รับประทานอาหารแปลก ๆ ได้ไปเที่ยวยังแหล่งน้ำพุร้อน ศูนย์สุขภาพ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในบริเวณที่ไม่มีมลพิษ ซึ่งแรงจูงใจด้านนี้กำลังเป็นแนวโน้มของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

8. แรงจูงใจสำหรับปกป้องตนเอง และความปลอดภัย ในขณะที่ความปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวจะต้องทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยและมั่นคง ซึ่งมีความสำคัญมาก การดูแลสุขภาพ ด้านอาชญากรรม กิจกรรมของผู้ก่อการร้าย เป็นจุดสำคัญจุดหนึ่งที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการตัดสินใจว่าจะไปเที่ยวหรือไม่

9. แรงจูงใจที่อยากได้การยอมรับว่ามีฐานะทางสังคมที่ดีขึ้น การยอมรับทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญในแรงจูงใจของมนุษย์ ทำให้มนุษย์รู้สึกถึงคุณค่าทางสังคม และต้องการบ่งบอกว่าตัวเองเป็นใครมาจากไหน

10. แรงจูงใจที่จะให้รางวัลแก่ตนเอง ระดับความต้องการที่จะทำให้ตนเองมีความสุข หรือให้รางวัลแก่ตนเอง ซึ่งการให้รางวัลดังกล่าวจะมีสูงมากในความรู้สึกทางร่างกาย เช่น การกิน การดื่ม พฤติกรรมทางเพศ และการซื้อของ กิจกรรมเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะให้รางวัลกับตัวเองหรืออาจเป็นการฉลองความสำเร็จในการทำงาน และเป็นการทดแทนการถูกบังคับให้ทำงาน จึงเที่ยวเพื่อจะปลดปล่อย และรับสิ่งทดแทนที่เป็นรางวัลแก่ตนเองโดยการได้ท่องเที่ยว

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

สมฤทัย เฮงสธนกุล (2547 : 25 - 27) กล่าวว่าไว้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์อาจแตกต่างกันไปตาม สถานภาพทางสังคมของแต่ละคนซึ่งการแสดงออกอาจมีเหตุผลหลายอย่างประกอบกัน กล่าวคือส่วนหนึ่งมาจากความพอใจส่วนตัว และอีกส่วนหนึ่งเพื่อต้องการแสดงสถานภาพของตนเพื่อให้สังคมยอมรับและยกย่อง สำหรับคนบางคนการเดินทางท่องเที่ยวมีสาเหตุมาจากความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงภาระกิจประจำวันที่ซ้ำซาก นอกจากนี้ก็มีการเดินทางเพื่อตอบสนองความ ออยากรู้ ออยากรับประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ เท่าที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีพฤติกรรมสัญชาตญาณที่คล้ายกันบ้างแตกต่างกันบ้าง แต่เมื่อได้ก็ตามที่มนุษย์เริ่มเดินทางย่อมมีเหตุผลอธิบายได้เสมอเหตุผลที่ใช้อธิบายในการเดินทางพฤติกรรมในการเดินทางของมนุษย์สรุปได้ดังนี้

1. ความสดชื่นของร่างกายและจิตใจการที่ประเทศได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมบ้านเมืองเจริญขึ้นพร้อมกับวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีใหม่ ได้สร้างความกดดันให้กับชีวิตของประชาชนโดยทั่วไปสังคมในรูปแบบใหม่เต็มไปด้วยความรวดเร็ว ความกดดัน ความเคร่งเครียดทำให้เกิดความจำเป็นอย่างมากในการที่จะหลุดพ้นจากภาวะความกดดันต่างๆซึ่งหาได้จากการพักผ่อนคลายอารมณ์ ความตึงเครียดและหาความสดชื่น

2. เพื่อสุขภาพแรงจูงใจที่ทำให้คนเดินทางนั้นบางครั้งก็ทำเพื่อสุขภาพ แสวงหาอากาศบริสุทธิ์ แสงแดด ความอบอุ่นหรือไปตามคำแนะนำจากแพทย์

3. เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมในด้านกีฬา สิ่งหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วขึ้นนั้นเกิดจากกิจกรรมทางร่างกาย ได้แก่ การเล่นกีฬา นักเล่นกีฬา และผู้สนใจติดตามการดูการแข่งขันกีฬา ทำให้เกิดการเดินทางนักกีฬาจำเป็นจะต้องเดินทางไปยังเมืองต่าง ๆ เพื่อเล่นกีฬาตามฤดูกาล นักดูกีฬาเดินทางไปยังที่ต่าง ๆ เพื่อติดตามดูการแข่งขัน เช่นในเมืองไทยกีฬาเทนนิสกำลังเป็นที่นิยมเมื่อมีการแข่งขันจะมีผู้ติดตามไปดูการแข่งขัน เป็นต้นในปัจจุบันกิจกรรมด้านกีฬาได้เปลี่ยนไปตามมาตรฐานการดำรงชีวิตผู้คนโดยทั่วไปมีความต้องการด้านกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นคนยังไปพักผ่อนตามพละกำลังที่อำนวย เช่น ปีนเขา เล่นเรือใบ ตกปลา ดำน้ำล่าสัตว์ เป็นต้น

4. เพื่อความตื่นเต้น บางครั้งหนีสิ่งอื่นใดคนเดินทางท่องเที่ยวเพราะต้องการความสนุกสนานและมักกระทำไปเพราะมีแรงจูงใจและเพื่อสนองความต้องการความสนุกสนานของตนเอง อาทิเช่น การอาบน้ำแดด การไปทานอาหาร การไปดื่ม การฟังดนตรี การไปชายหาด การไปต่างจังหวัดสิ่งเหล่านี้จะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ครอบครัวและกาลเวลา ความสนุกสนานนี้เป็นความสุขของแต่ละคน จนมีคนกล่าวว่าความสุขนั้นมาจากความเพลิดเพลินสนุกสนานดังนั้นนักจัดรายการท่องเที่ยวต่างเล็งเห็นเรื่องนี้ มักจะเน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินของการไปพักผ่อนและท่องเที่ยว

5. เพื่อตอบสนองความสนใจด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สิ่งหนึ่งที่ทำให้คนไปท่องเที่ยวเกิดจากความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแปลกใหม่ดังที่ทราบกันว่ามนุษย์ปกติ ทั่วไปมีความอยากรู้อยากเห็นนี้ทำให้มีการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเห็นสถานที่แปลกใหม่ ผู้คนวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชาติอาทิ

เช่น ศิลปะ สถาปัตยกรรม ดนตรี วรรณคดี ระบายพื้นเมือง โบราณสถานทาง ประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ หรือ การไปร่วมในงานพิธีหรือเทศกาลประจำปีต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น

6. เพื่อเสริมสร้างความสำคัญระหว่างบุคคล การเดินทางของแต่ละคนนั้นจะมีเหตุผลต่างกันไป บางคนเดินทางเป็นร้อยกิโลเมตรเพื่อเยี่ยมญาติ บางคนเดินทางเป็นพัน ๆ กิโลเมตรเพื่อกลับไปถิ่นฐานเดิม หรือ กลับไปเยี่ยมถิ่นที่เคยศึกษา บางคนเดินทางเพราะเบื่อความจำเจซ้ำซากของการดำเนินชีวิตประจำวัน บางคน นั้นเป็นนักเดินทางเพราะการเดินทางแต่ละครั้งมักจะได้อาณาใหม่เพิ่มขึ้นมาเสมอ

7. เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนา การเดินทางท่องเที่ยวในบางครั้งนั้นมีความมุ่งหวังที่จะไปยัง ดินแดนศักดิ์สิทธิ์ไปเพื่อริมงคลเป็นการได้กุศลแรง อย่างเช่น ผู้นับถือศาสนาอิสลามทุกคนครั้งหนึ่งในชีวิต ถ้าเป็นไปได้เขาเหล่านั้นจะไปยังกรุงเมกกะเพราะถือว่าเป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์ที่สุดในศาสนา หรือ ชาวพุทธ มีความนิยมที่จะไปยังพุทธคยา และผู้นับถือคริสต์ศาสนายากที่จะไปยังนครเยรูซาเลม เป็นต้น

8. เพื่อการติดต่อด้านธุรกิจและด้านอาชีพ มีผู้คนเป็นจำนวนมากที่เดินทางเพื่อประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจด้านการค้า ประชุม การเมือง การศึกษา เป็นต้น แต่การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ชนิดนี้นั้น ส่วนใหญ่จะแฝงไปด้วยความสนุกสนานและเพลิดเพลิน

เรียม ศรีทอง (2542:6) กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์ หมายถึง การแสดงออกของมนุษย์ ที่มองเห็นได้ง่าย และมองเห็นได้ยาก มีทั้งกายกรรม วาจากรรม และมโนกรรม

พิภพ วังเงิน (2547:2 - 3) กล่าวว่า พฤติกรรม คือ กิริยาอาการที่แสดงออกหรือการเกิด ปฏิบัติเมื่อเผชิญกับสิ่งภายนอก การแสดงออกนั้นอาจเกิดจากอุปนิสัยที่ได้สะสมหรือจากความเคยชินอัน ได้รับจากประสบการณ์และการศึกษาอบรม อาจเป็นการแสดงออกที่คล้อยตามหรือต่อต้านก็ได้ และอาจ เป็นคุณโทษก็ได้

ประเภทของพฤติกรรมมนุษย์

ประสิทธิ์ ทองอุ่น (2542 : 4 - 5) ได้กล่าวถึงประเภทของพฤติกรรมว่าสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. พฤติกรรมภายนอกภายใน (Covert behavior) คือพฤติกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้ได้ บุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าของพฤติกรรมที่จะไม่สามารถรับรู้ได้โดยตรงถ้าไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก บุคคลอื่นจะรู้พฤติกรรมภายในของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ก็โดยสันนิษฐานหรือคาดเดาเท่านั้นเอง พฤติกรรมภายในนั้นเป็นกระบวนการการทำงานของสมอง (Mental process) ซึ่งหมายถึงขั้นตอนการทำงานของสมองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การคิด การตัดสินใจ ค่านิยม และแรงบันดาลใจ เป็นต้น

2. พฤติกรรมภายนอก (Overt behavior) คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นนอกเหนือจากเจ้าของ พฤติกรรมสามารถที่จะรู้ได้ และบางพฤติกรรมเจ้าของพฤติกรรมยังไม่รู้ถึงพฤติกรรมนั้นของตนเอง บุคคลอื่นจะรู้ได้ต้องอาศัย การสังเกต (Observation) ไม่ว่าจะใช้ประสาทสัมผัสโดยตรงหรือใช้เครื่องมือ (Instrument) ช่วยในการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูล

จากแนวคิดที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของพฤติกรรม โดยจะใช้ความหมายนี้ตลอดงานวิจัยขึ้นนี้ว่า พฤติกรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์แสดงออกมา เป็นกิจกรรม หรือการกระทำต่าง ๆ มีทั้งพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ นั่นคือพฤติกรรมภายนอก ซึ่งผู้ที่แสดงพฤติกรรมอาจจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ และพฤติกรรมที่ผู้อื่นไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง มีเพียงผู้แสดงพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้ เรียกว่าพฤติกรรมภายใน

5. ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่วิจัย

เกาะรัตนโกสินทร์

กรุงเทพมหานครได้สถาปนาขึ้นเป็นเมืองหลวงของไทยในปี พ.ศ. 2325 โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงมีพระราชดำริว่า บริเวณที่ตั้งของกรุงธนบุรีทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา แม้มีลักษณะเป็นดอนแต่ก็เป็นท้องคู้ น้ำเซาะตลิ่งพังอยู่เสมอไม่คงทนถาวร ในขณะที่ทางฝั่งกรุงเทพมหานคร มีชัยภูมิดีกว่า คือ มีลักษณะเป็นแหลม มีพื้นที่เพิ่มอยู่เสมอ มีลำน้ำเป็นขอบเขตกว่าครึ่ง หากมีข้าศึกมาประชิดพระนครก็สามารถป้องกันได้โดยง่าย ด้วยเหตุนี้จึงมีพระราชดำริให้สร้าง เมืองหลวงขึ้นทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา อันถือเป็นการเริ่มต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ และเป็นที่มาของเกาะรัตนโกสินทร์ในเวลาต่อมา

ขอบเขตของเกาะรัตนโกสินทร์ขอบเขตของเกาะรัตนโกสินทร์ถูกกำหนดโดยแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลเข้ามาเป็นกำแพงกั้นพระนครอยู่ด้านหนึ่ง และคลอง อีก 3 สายที่รายล้อม แบ่งพระนครออกเป็นชั้น ๆ 3 ชั้น โดยคลองชั้นในสุดที่ขุดค้นส่วนที่เป็นเพชรแท้เอาไว้เป็น เขตกรุงเทพมหานคร ชั้นในสุดก็คือคลองคูเมืองเดิมอันเป็นคลองที่ขุดขึ้นเป็นคูเมืองในสมัยกรุงธนบุรี มีปากคลองด้านหนึ่งอยู่ที่ปากคลองตลาด และอีกด้านหนึ่งที่เชิงสะพานพระปิ่นเกล้า ฯ

คลองรอบกรุง เป็นคลองที่ขุดขึ้นเป็นคูเมืองกรุงเทพ ฯ อย่างแท้จริงในปี พ.ศ. 2326 คลองนี้เริ่มต้นขึ้นที่ป้อมพระสุเมรุ เรียก คลองบางลำพู และไปสิ้นสุดที่บริเวณวัดเลียบ เรียก คลองโอง่างตลอดรายทางของคลองแห่งนี้มีการสร้างป้อม ปราการและกำแพงเมืองขึ้น 14 แห่ง ในปัจจุบันยังคงเหลือป้อมปราการอยู่เพียง 2 แห่ง คือ ป้อมพระสุเมรุ บางลำพู และ ป้อมมหากาฬ เชิงสะพานผ่านฟ้า ฯ คลองผดุงกรุงเกษม ขุดขึ้นเพื่อขยายพื้นที่กรุงเทพ ฯ ออกไปให้กว้างขวางขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 และเป็นคลองคูเมืองชั้นนอกสุด เริ่มต้นตั้งแต่เทเวศร์ด้านหนึ่งและไปออกแม่น้ำเจ้าพระยาอีกด้านหนึ่งที่บริเวณใกล้ ๆ โรงแรมริเวอร์ไซด์ ทำนําสีพระยา ด้วยลักษณะการแบ่งพื้นที่โดยคลองดังกล่าวแล้ว เกาะรัตนโกสินทร์จึงมีลักษณะเป็นเมือง 3 ชั้น และมีความหมายโดยนัย ได้เป็น 2 กรณี คือ เกาะรัตนโกสินทร์ที่หมายเฉพาะส่วนชั้นในสุดอันเป็นเพชรแท้บนยอดเรือแหวน หรือที่เรียกว่า "หัวแหวน" เป็นที่ตั้งของวัดวาอาราม ปราสาทราชวัง และสิ่งก่อสร้างโบราณต่าง ๆ ภายในชัตคั่นของคลองคูเมืองเดิม หรือส่วนทั้งหมด อันได้แก่พื้นที่ภายในบริเวณชัตคั่นของคลองทั้ง 3 แห่งนั่นเอง

คำอธิบายสัญลักษณ์

—	เขตวัด	●	ศาลเจ้าทรงสูง	⑤	ถนน
—	เขตวัง	○	ศาลเจ้าหลวง	⑥	โรงเรียน
—	เขตสวน	◐	ศาลเจ้าราช	⑦	วัด
—	เขตถนน	◑	ศาลเจ้าทหาร	⑧	วัดร้าง
—	เขตถนน	◒	ศาลเจ้าพระยา	⑨	วัดร้าง
—	เขตถนน	◓	ศาลเจ้ากรม	⑩	วัดร้าง
—	เขตถนน	◔	ศาลเจ้ากรม	⑪	วัดร้าง
—	เขตถนน	◕	ศาลเจ้ากรม	⑫	วัดร้าง
—	เขตถนน	◖	ศาลเจ้ากรม	⑬	วัดร้าง
—	เขตถนน	◗	ศาลเจ้ากรม	⑭	วัดร้าง
—	เขตถนน	◘	ศาลเจ้ากรม	⑮	วัดร้าง
—	เขตถนน	◙	ศาลเจ้ากรม	⑯	วัดร้าง
—	เขตถนน	◚	ศาลเจ้ากรม	⑰	วัดร้าง
—	เขตถนน	◛	ศาลเจ้ากรม	⑱	วัดร้าง
—	เขตถนน	◜	ศาลเจ้ากรม	⑲	วัดร้าง
—	เขตถนน	◝	ศาลเจ้ากรม	⑳	วัดร้าง
—	เขตถนน	◞	ศาลเจ้ากรม	㉑	วัดร้าง
—	เขตถนน	◟	ศาลเจ้ากรม	㉒	วัดร้าง
—	เขตถนน	◠	ศาลเจ้ากรม	㉓	วัดร้าง
—	เขตถนน	◡	ศาลเจ้ากรม	㉔	วัดร้าง
—	เขตถนน	◢	ศาลเจ้ากรม	㉕	วัดร้าง
—	เขตถนน	◣	ศาลเจ้ากรม	㉖	วัดร้าง
—	เขตถนน	◤	ศาลเจ้ากรม	㉗	วัดร้าง
—	เขตถนน	◥	ศาลเจ้ากรม	㉘	วัดร้าง
—	เขตถนน	◦	ศาลเจ้ากรม	㉙	วัดร้าง
—	เขตถนน	◧	ศาลเจ้ากรม	㉚	วัดร้าง
—	เขตถนน	◨	ศาลเจ้ากรม	㉛	วัดร้าง
—	เขตถนน	◩	ศาลเจ้ากรม	㉜	วัดร้าง
—	เขตถนน	◪	ศาลเจ้ากรม	㉝	วัดร้าง
—	เขตถนน	◫	ศาลเจ้ากรม	㉞	วัดร้าง
—	เขตถนน	◬	ศาลเจ้ากรม	㉟	วัดร้าง
—	เขตถนน	◭	ศาลเจ้ากรม	㊱	วัดร้าง
—	เขตถนน	◮	ศาลเจ้ากรม	㊲	วัดร้าง
—	เขตถนน	◯	ศาลเจ้ากรม	㊳	วัดร้าง
—	เขตถนน	◰	ศาลเจ้ากรม	㊴	วัดร้าง
—	เขตถนน	◱	ศาลเจ้ากรม	㊵	วัดร้าง
—	เขตถนน	◲	ศาลเจ้ากรม	㊶	วัดร้าง
—	เขตถนน	◳	ศาลเจ้ากรม	㊷	วัดร้าง
—	เขตถนน	◴	ศาลเจ้ากรม	㊸	วัดร้าง
—	เขตถนน	◵	ศาลเจ้ากรม	㊹	วัดร้าง
—	เขตถนน	◶	ศาลเจ้ากรม	㊺	วัดร้าง
—	เขตถนน	◷	ศาลเจ้ากรม	㊻	วัดร้าง
—	เขตถนน	◸	ศาลเจ้ากรม	㊼	วัดร้าง
—	เขตถนน	◹	ศาลเจ้ากรม	㊽	วัดร้าง
—	เขตถนน	◺	ศาลเจ้ากรม	㊾	วัดร้าง
—	เขตถนน	◻	ศาลเจ้ากรม	㊿	วัดร้าง

ภาพประกอบที่ 5 แผนที่แสดงที่ตั้งของวัดจำนวน 10 วัด
ที่มา : ฝ่ายแผนที่ กองสำรวจ สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร (ออนไลน์)

หมายเลข 1-10 แสดงถึงที่ตั้งวัด

1. วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
2. วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร
3. วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
4. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร
5. วัดราชนั้ดดารามวรมหาวิหาร
6. วัดราชบพิศสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร
7. วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร
8. วัดสุทัศน์เทพวรารามวรมหาวิหาร
9. วัดบวรนิเวศวิหารวรมหาวิหาร
10. วัดเทพธิดารามวรวิหาร

แบ่งตามขอบเขตของเกาะรัตนโกสินทร์ได้ดังนี้

เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน

- วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร
- วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร

เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นกลาง

- วัดราชนั้ดดารามวรมหาวิหาร
- วัดเทพธิดารามวรวิหาร
- วัดสุทัศน์เทพวรารามวรมหาวิหาร
- วัดราชบพิศสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร
- วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร
- วัดบวรนิเวศวิหารวรมหาวิหาร

เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก

- วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

5.1 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าวัดพระแก้วนั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นพร้อมกับการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2325 แล้วเสร็จใน ปี พ.ศ. 2327 เป็นวัดที่สร้างขึ้นในเขตพระบรมมหาราชวังตามแบบวัดพระศรีสรรเพชญ์ สมัยอยุธยา วัดนี้อยู่ในเขตพระราชฐานชั้นนอก ทางทิศตะวันออก มีพระระเบียงล้อมรอบเป็นบริเวณ เป็นวัดคู่กรุงที่ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษา ใช้เป็นที่บวชนาคหลวง และประชุมข้าทูลละอองพระบาท ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา รัชกาลที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมหายานนิกายวัชรยานหรือพระแก้วมรกต พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของไทย มาประดิษฐาน ณ ที่นี้

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นวัดที่สร้างขึ้นในเขตพระบรมมหาราชวัง ตามแบบวัดพระศรีสรรเพชญ์ สมัยอยุธยา ภายในบริเวณวัดพระแก้ว ประกอบด้วยสิ่งที่น่าสนใจ ซึ่งสร้างสรรค์ด้วยสถาปัตยกรรมไทย ที่ประดับประดาไว้ทั่วบริเวณวัดอย่างวิจิตรพิสดาร รวมถึง จิตรกรรมฝาผนังที่โด่งดังไปทั่วโลก นั่นคือจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ ที่เล่าเรื่องราวตั้งแต่ปฐมบทจนจบผนังพระระเบียงที่โอบล้อมบริเวณวัดทั้ง 4 ด้าน โดยเริ่มจากด้านทิศเหนือเรื่อยไป

วัดนี้อยู่ในเขตพระราชฐานชั้นนอกทางทิศตะวันออกมีระเบียงล้อมรอบ ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษา ใช้เป็นที่บวชนาคหลวงและประชุมข้าทูลละอองพระบาท ถือน้ำพิพัฒน์สัตยา วัดพระศรีรัตนศาสดารามนี้ ภายหลังจากการสถาปนาแล้วก็ได้รับการปฏิสังขรณ์สืบต่อมาทุกปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เนื่องในโอกาสที่จะมีการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี ในวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.2525 ที่ผ่านมา วัดพระศรีรัตนศาสดารามนับเป็นวัดที่มีความสำคัญและมีความสวยงามเป็นพิเศษ เป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศ

ภาพประกอบที่ 6 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 12 สิงหาคม 2550

วัดพระศรีรัตนศาสดารามนี้ ภายหลังจากการสถาปนาแล้ว ก็ได้รับการปฏิสังขรณ์สืบต่อมาทุกรัชกาล เพราะเป็นวัดสำคัญ จึงมีการปฏิสังขรณ์ใหญ่ทุก 50 ปี คือในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน

ภาพประกอบที่ 7 ยักษ์เฝ้าทวารประตู
ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 12 สิงหาคม 2550

ภาพประกอบที่ 8 พระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากร : พระแก้วมรกต (ออนไลน์)

ภายในพระอุโบสถเป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธรูปปางสมาธิ ทำด้วยมณีสีเขียวน้ำใสดุจแก้วทั้งองค์ หน้าตักกว้าง 48.3 ซม. สูงตั้งแต่ฐานถึงยอดพระเศียร 66 ซม. ประดิษฐานอยู่ในบุษบกทองคำ พระพุทธรูปปางสมาธิ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงสร้างเครื่องทรงถวายเป็นพุทธบูชา สำหรับฤดูร้อนและฤดูฝน

5.2 วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร

วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร เป็นวัดโบราณ สร้างในสมัยอยุธยา เดิมเรียกว่าวัดสลัก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อทรงตั้งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี และทรงสร้างพระบรมมหาราชวังเป็นที่ประทับ และสร้างพระราชวังบวรสถานมงคลเป็นที่ประทับสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท กรมพระราชวังบวรสถานมงคล นั้น วัดสลักเป็นวัดที่อยู่กึ่งกลางระหว่างพระบรมมหาราชวังกับพระราชวังบวรสถานมงคล

สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาทโปรดให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดสลักเมื่อ พ.ศ. 2326 พร้อมกับการก่อสร้างพระราชวังบวรสถานมงคล จากนั้นทรงเปลี่ยนชื่อวัดจากวัดสลัก เป็น วัดนิพพานาราม เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้ใช้วัดนิพพานารามเป็นสถานที่สังคายนาพระไตรปิฎกใน พ.ศ. 2331 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวัดใหม่ว่า “วัดพระศรีสรรเพชญ์” และใน พ.ศ. 2346 พระราชทานนามใหม่ว่า วัดพระศรีรัตนมหาธาตุราชวรมหาวิหาร ตามชื่อวัดในกรุงศรีอยุธยาที่เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและเป็นที่ประทับของสมเด็จพระสังฆราช วัดมหาธาตุเป็นสถานที่ที่ใช้เป็นที่พระราชทานเพลิงพระศพเจ้านายซึ่งดำรงพระเกียรติยศสูง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ใช้พื้นที่ของวัดเป็นที่สร้างเมรุพระราชทานเพลิงพระศพพระบรมวงศ์ชั้นสูง

ภาพประกอบที่ 9 วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร

ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2550

ในปลาย พ.ศ. 2432 โปรดเกล้า ฯ ให้จัดตั้งบาลีวิทยาลัยที่วัดมหาธาตุ เรียกว่ามหาธาตุวิทยาลัย และย้ายการบอกพระปริยัติธรรมมาจากวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ภาพประกอบที่ 10 วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ราชวรมหาวิหาร
ถ่ายเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2550

ต่อมา ใน พ.ศ. 2437 โปรดเกล้า ฯ ให้สร้างอาคารถาวรวัดถุ เรียกว่า สังฆิกเสนาสน์ราชวิทยาลัย เพื่อใช้ในการพระศพลสมเด็จพะบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร หลังจากนั้นจะทรงอุทิศถวายแก่มหาธาตุวิทยาลัย เพื่อเป็นที่เรียนพระปริยัติธรรมชั้นสูง ซึ่งจะได้พระราชทานนามว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” แต่อาคารหลังนี้มาสร้างเสร็จในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และงานพระศพลสมเด็จพะบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงจัดที่วัดบวรสถานสุทธารวาส

พ.ศ.2439 โปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในการบูรณะวัดมหาธาตุและพระราชทานนามว่า “วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์”

5.3 วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร (วัดสระเกศ) อยู่ริมคลองมหานาคและคลองรอบกรุง ใกล้สะพานผ่านฟ้าลีลาศ เป็นวัดโบราณในสมัยอยุธยา เดิมเรียกว่า วัดสะแก มีตำนาน เรื่องใน พงศาวดารเมื่อปีขาลจัตวาศกจุลศักราช 1144 พุทธ ศักราช 2325 ปัจจุบันเป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรมหาวิหารตั้งอยู่แขวงบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายกรุงเทพมหานคร วัดสระเกศมีข้อความปรากฏตามตำนานว่า เป็นวัดเก่าแก่สร้างมาแต่สมัยโบราณ สันนิษฐานว่าจะได้สร้างมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เพิ่งมาเปลี่ยนเป็นวัดสระเกศเมื่อสมัยรัชกาลที่ 1 ตอนที่ได้สร้างกรุงเทพมหานครเป็น ครั้งแรกมีปรากฏตาม

พระราชพงศาวดารว่า เมื่อจุลศักราช 1134 เบญจศก ตรงกับพุทธศักราช 2326 นั้นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้โปรดให้ลงมือก่อสร้างพระนครรวมทั้งพระบรมมหาราชวังและพระราชวังบวรสถานมงคล ได้รวมผู้คนให้ขุดคลองรอบเมืองตั้งแต่บางลำพู เรื่อยไปจนจดแม่น้ำด้านใต้ตอนเหนือวัดจักรวรรดิราชาวาส แล้วโปรดให้ขุดคลอง หลอดแลขุดคลองใหญ่เหนือวัดสะแกอีกคลองหนึ่ง พระราชทานนามว่าคลองมหานาค เพื่อให้เป็นที่สำหรับประชาชนชาวพระนคร ได้ลงประชุมเล่นเพลงและสักวาในเทศกาลฤดูน้ำเหมือนอย่างครั้งกรุงศรีอยุธยาและวัดสะแกนั้นเมื่อขุดคลองมหานาค แล้วพระราชทานเปลี่ยนนามใหม่ว่า "วัดสระเกศ" และทรงปฏิสังขรณ์วัดสระเกศ ทั้งพระอารามตั้งต้น แต่พระอุโบสถตลอดถึงเสนาสนะสงฆ์และขุดคลองรอบวัดอีกด้วย คำว่า "สระเกศ" นี้ ตามรูปคำ ก็แปลว่าชำระหรือทำความสะอาดพระเกศนั่นเอง มูลเหตุที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงพระราชทานเปลี่ยนชื่อวัดสะแก เป็นวัดสระเกศนี้ มีหลักฐานที่ควรอ้างถึงคือ พระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องจดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวีข้อ 11 ว่า "รับสั่งพระโองการ ตรีวัดสระเกศเรียกวัดสระเกศแล้วบูรณะปฏิสังขรณ์ เห็นควร ที่ต้นทางเสด็จพระนคร" ทรงพระราชวิจารณ์ไว้ว่า "ปฏิสังขรณ์วัดสระเกศและเปลี่ยนชื่อเป็นวัดสระเกศเอามากกล่าวปนกับวัดโพธิ์เพราะเป็นต้นทางที่เสด็จเข้ามาพระนครมีค่าเล่า ๆ กันว่า เสด็จเข้าโขนทวารวรางพระมุขากันตามประเพณีกลับจากทางไกลที่วัดสระเกศ จึงเปลี่ยนนามว่า 'วัดสระเกศ'

ภาพประกอบที่ 11 ทางขึ้นบรมบรรพต หรือภูเขาทอง

ถ่ายเมื่อวันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550

บรมบรรพตนี้ โดยมากเรียกกันว่า ภูเขาทอง สร้างเป็นรูปภูเขา มีพระเจดีย์อยู่บนยอด มีบันไดเวียนเป็นทางขึ้นไปถึงพระเจดีย์ 2 ทางคือด้านเหนือทางหนึ่ง ด้านใต้ทางหนึ่ง สำหรับขึ้นและลงคนละทางเพื่อสะดวกในเวลาเทศกาล และยังมีบันไดตรงด้านใต้อีกทาง หนึ่งแต่บันไดตรงได้รื้อเสียเมื่อคราว

บูรณะปฏิสังขรณ์ พ.ศ. 2493 ฐานโดยรอบวัดได้ 8 เส้น 5 วา ส่วนสูง 1 เส้น 19 วา 2 ศอก บรมบรรพตนี้ นับว่าเป็นปูชนียสถานอันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา แห่งหนึ่ง และเป็นสมบัติทรงคุณค่าของชาติอีกด้วย การสร้างบรมบรรพตนี้ได้เริ่มขึ้นในรัชกาลที่ 3 ด้วยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะสร้างพระเจดีย์ให้เหมือนอย่างวัดภูเขาทอง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งที่วัดภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นตั้งอยู่ที่ชายทุ่ง มีพระเจดีย์อยู่องค์หนึ่ง เป็นที่สำหรับชาวพระนครศรีอยุธยาจะไปประชุมเล่นเพลงและสักวาในเทศกาลประจำปี จุดประสงค์เดิมก็เพื่อจะไปนมัสการพระเจดีย์ ในปัจจุบันนี้ ก็ยังมีการประชุมรื่นเริงโดยทางเรือกันอยู่ทรงพิจารณาเห็นว่าที่วัดสระเกศเป็นสถานที่เหมาะสมจึงโปรดให้สมเด็จพระบรมมหาพิชัยญาติ (ทัต บุนนาค) เป็นแม่กองสร้าง เมื่อแรกลงมือสร้างแล้ว พระราชทานนามว่า พระเจดีย์ภูเขาทอง

ภาพประกอบที่ 12 ท่อไตร วัดสระเกศ
ถ่ายเมื่อวันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550

5.4 วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์)

วัดโพธิ์ หรือ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นเอกและเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาวัดโพธารามวัดเก่าที่เมืองบางกอกครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นวัดหลวงข้างพระบรมมหาราชวัง และที่ได้พระแทนประดิษฐานพระพุทธทิวปฏิมากร พระประธานในพระอุโบสถเป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิของพระองค์ท่านไว้ด้วย

ภาพประกอบที่ 13 วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์)
 ถ่ายเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2550

พระอารามหลวงแห่งนี้มีเนื้อที่ 50 ไร่ 38 ตารางวาอยู่ด้านทิศใต้ของพระบรมมหาราชวัง ทิศเหนือ จดถนนท้ายวัง ทิศตะวันออกจดถนนสนามไชย ทิศใต้จดถนนเศรษฐการ ทิศตะวันตกจดถนนมหาธาตุ มีถนนเชตุพน ขนาบด้วยกำแพงสูงสี่ขาแบ่งเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสชัดเจน มีหลักฐานปรากฏในศิลาจารึกไว้ว่า หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสถาปนาพระบรมมหาราชวังแล้ว ทรงพระราชดำริว่า มีวัดเก่าขนาบพระบรมมหาราชวัง 2 วัด ด้านเหนือ คือ วัดสลัก (วัดมหาธาตุ ฯ) ด้านใต้คือ วัดโพธาราม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ขุนนางเจ้าทรงกรม ช่างสิบหมู่อำนวยการบูรณะปฏิสังขรณ์ เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2331 ใช้เวลา 7 ปี 5 เดือน 28 วัน จึงแล้วเสร็จ และโปรด ฯ ให้มีการฉลองเมื่อ พ.ศ. 2344 พระราชทานนามใหม่ว่า "วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาวาส" ต่อมารัชกาลที่ 4 ได้โปรด ฯ ให้เปลี่ยนชื่อยานามวัดเป็น "วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม"

ครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้บูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ นานถึง 16 ปี 7 เดือน ขยายเขตพระอารามด้านใต้และตะวันตกคือส่วนที่เป็นพระวิหารพระพุทธไสยาสน์มโหฬาร สถาปนาขึ้นใหม่พระมณฑป ศาลาการเปรียญ และสระจระเข้บูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่เป็นโบราณสถานในพระอารามหลวงที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ แม้การบูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งล่าสุดเมื่อฉลองกรุงเทพฯ ๒00 ปี พ.ศ. 2525 เป็นเพียงซ่อมสร้างของเก่าให้ดีขึ้นมิได้สร้างเสริมสิ่งใด ๆ

ภาพประกอบที่ 14 วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์)
ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 13 ตุลาคม 2550

เกร็ดประวัติศาสตร์ของการสถาปนาและการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดโพธิ์แห่งนี้ บันทึกไว้ว่ารัชกาลที่ 1 และที่ 3 ชุนนาง เจ้าทรงกรมช่างสิบหมู่ ได้ระดมช่างในราชสำนัก ช่างวังหลวง ช่างวังหน้า และช่างพระสงฆ์ที่อยู่ในวัดต่าง ๆ ผู้เชี่ยวชาญงานศิลปกรรมสาขาต่าง ๆ ได้ทุ่มเทพลังงานสร้างสรรค์พุทธสถานและสรรพสิ่งที่มีระดับอยู่ในวัดพระอารามหลวงด้วยพลังศรัทธาตามพระราชประสงค์ของพระองค์ท่านที่ให้เป็นที่รวมสรรพศิลป์ สรรพศาสตร์ เปรียบเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสรรพวิชาไทย (มหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรก) ที่รวมเอาภูมิปัญญาไทยไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานไทยได้เรียนรู้กันอย่างไม่รู้จบสิ้น

พระวิหารพระพุทธรูปไสยาสน์เป็นพระวิหารที่สร้างเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นภูมินทรภักดี (พระองค์เจ้าลดาวัลย์) ทรงกำกับช่างสิบหมู่สร้างพระพุทธรูปไสยาสน์ขึ้นก่อน แล้วจึงสร้างพระวิหารภายหลังองค์พระพุทธรูปไสยาสน์ก่ออิฐถือปูนลงรักปิดทองด้านพระพักตร์สูง 15 เมตร หอดพระองค์ยาว 46 เมตร ที่พระบาทสูง 3 เมตร ยาว 5 เมตรพระบาทประดับมุกภาพมงคล 108 ตรงกลางเป็นรูปกัจจกรตามตำรามหาปुरुสลักษณะ นับเป็นพระพุทธรูปไสยาสน์ที่งดงามที่สุดในประเทศไทย

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามตั้งอยู่ริมถนนสนามไชยและถนนมหาธาตุ ติดกับพระบรมมหาราชวัง แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เปิดให้เข้าชมทุกวัน ระหว่างเวลา 08.00 - 17.00 น. ชาวต่างชาติจะต้องซื้อบัตรเข้าชมคนละ 20 บาท สำหรับนักท่องเที่ยวต้องแต่งกายสุภาพ สุภาพสตรีห้ามสวมกางเกงขาสั้นเหนือเข่าเข้าไปเที่ยวชมสอบถามข้อมูลได้ที่ โทร. 0-2222-7831, 225-9595, 221-1375, โทรสาร 0-2222-9779, 221-4843

5.5 วัดราชนัลดารามวรมหาวิหาร

โลหะปราสาทวัดราชนัลดารามวรมหาวิหาร พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 (พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) โปรดให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2389 เพื่อพระราชทานให้พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าโสมนัสวัฒนาวดี นับว่าเป็นโบราณสถานล้ำค่าของไทย ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นโลหะปราสาทเพียงหนึ่งเดียวที่ยังเหลืออยู่ในโลก คำว่า "โลหะปราสาท" Lohaprasada เป็นชื่อดั้งเดิมของอินเดีย เรียกมาแต่ครั้งพุทธกาล สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงประทานความหมายว่า "ตึกที่มียอดเป็นโลหะ" แต่เดิมโลหะปราสาทไม่ได้ตั้งเด่นเป็นสง่าเมื่อผ่านมาทางถนนราชดำเนินเหมือนในปัจจุบัน เพราะมีการก่อสร้างโรงพยาบาลนครราชสีมาไทย หัวมุมถนนราชดำเนิน ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นโรงพยาบาลแห่งแรกของประเทศไทย ต่อมาใน พ.ศ. 2532 จึงได้มีการรื้อศาลาเฉลิมไทย เพื่อเปิดมุมมองทางเข้าเกาะรัตนโกสินทร์จากสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ก่อสร้างเป็น ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ พื้นที่โดยรอบเป็นลานกว้าง จัดสร้างพลับพลาที่ประทับ เพื่อที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงออกรับแขกบ้านแขกเมือง เป็นสถานที่ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ซึ่งต่อมาคือ รัชกาลที่ 3

โลหะปราสาท วัดราชนัลดาราม ๓ นี้ ถือว่าเป็นแห่งที่ 3 ของโลกซึ่งพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 ได้โปรดให้ช่างเดินทางไปดูแบบที่ประเทศลังกาโดยนำเค้าเดิมมาเป็นแบบ แล้วปรับปรุงให้เป็นศิลปกรรมแบบไทยโดยสร้างเป็นอาคาร 7 ชั้น มียอดปราสาททั้งหมด 37 ยอด หมายถึงหลักธรรมในพระพุทธศาสนา 37 ประการ ชั้น 7 เป็นยอดปราสาทสำหรับประดิษฐาน พระบรมธาตุ นับตั้งแต่เริ่มก่อสร้างโลหะปราสาทในรัชกาลที่ 3 เป็นต้นมาไม่เคยก่อสร้างได้แล้วเสร็จบริบูรณ์เลย จนถึงรัชกาลปัจจุบันได้เริ่มมีการบูรณะครั้งแรกเมื่อปี 2506

รูปแบบของโลหะปราสาทเป็นแบบที่งดงามตามแบบอย่างของศิลปะไทย แปลนปราสาทเป็นรูปสี่เหลี่ยม มียอดปราสาทเรียงรายกันขึ้นไป 3 ชั้น โดยแบ่งเป็นช่อง ๆ แต่ละช่องหน้าต่างมียอดปราสาทครอบทับ ทำให้ปราสาทเล็ก ๆ เรียงรายลดย่อเป็นช่อชั้นขึ้นไปจนถึงชั้นยอดสูงสุด ในลักษณะย่อลดชั้นจากฐานขึ้นไปจนถึงยอด มีบันไดขึ้นโลหะปราสาทตรงกลาง บันไดใช้เสาไม้แก่นขนาดใหญ่เป็นแกนแล้วทำบันไดวนเป็นกันหอยเวียนรอบเสาโอบตัวขึ้นบันไดควบกับตัวเสา และผนังด้านข้างซึ่งเป็นรูปกลมเวียนขึ้นไปสู่ฐาน ประตักษิณชั้นแรกและชั้นบน ตรงกลางเป็นตัวมณฑป

ภาพประกอบที่ 15 วัดราชนัลดดา (โลหะมหาปราสาท)
ถ่ายเมื่อวันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550

สำหรับสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่ในวัดราชนัลดดารามนี้ก็ยังเป็นแบบไทย พระอุโบสถมีช่อฟ้าใบระกา หน้าบันลงรักปิดทอง ประดับด้วยกระจกกดงาม ภายในประดิษฐานพระประธานพระนามว่า "พระเสถียรธรรมณี" ส่วนพระวิหารก็เป็นศิลปะแบบไทยเช่นกัน ภายในมีพระพุทธรูปปางห้ามสมุทร เป็นประธาน พระนามว่า "พระพุทธรุติธรรมนราสพ"

สิ่งสำคัญภายในวัดราชนัลดดารามวรวิหาร ซึ่งเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร มีดั่งนี้ พระอุโบสถ ตั้งอยู่กลางระหว่างพระวิหารและศาลาการเปรียญ คือด้านยาวขนานกับกำแพงแก้ว เป็นอาคารทรงโรง หลังคามุงกระเบื้อง มีช่อฟ้า ใบระกา หน้าบันลงรักปิดทอง ประดับด้วยกระจก ภายในประดิษฐานพระเสถียรธรรมณี ที่หล่อด้วยทองแดงจากตำบลงันทึก นครราชสีมา

พระวิหาร ตั้งสกัดอยู่ทางด้านใต้ของพระอุโบสถ เป็นอาคารทรงโรง หลังคามุงกระเบื้อง มีช่อฟ้า ใบระกา หน้าบันลงรักปิดประดับกระจก เขียนลายฉลุปิดทองที่เพดาน ภายในพระวิหารทำเป็นห้องเวชยันตพิมานไว้กลาง สองข้างมีฉัตรเบญจา 5 ชั้น มีพระพุทธรูปปางห้ามสมุทรเป็นประธาน พระพุทธรูปองค์นี้เดิมเมื่อสร้างไม่ได้ลงรักปิดทอง ต่อเมื่อได้ลงรักปิดทองแล้วจึงถวายพระนามว่า "พระพุทธรุติธรรมนราสพ"

ศาลาการเปรียญ ตั้งสกัดอยู่ทางทิศเหนือของพระอุโบสถ ประดิษฐานพระพุทธรูปปางรำพึง ซึ่งได้หล่อขึ้นเท่าองค์พระประจำชั้นชา

วัดราชนัลดดารามวรวิหาร ตั้งอยู่ที่ ถนนมหาไชย แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ตรงข้ามป้อมมหากาฬ ด้านหลังลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ สามารถเดินขึ้นไปสักการะพระบรมสารีริกธาตุบนโลหะปราสาทได้ในเวลา 09.00-17.00 น. สอบถามรายละเอียดโทร.0-2224-8807

5.6 วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเป็นวัดประจำรัชกาลเมื่อ พ.ศ. 2412 โดยมีพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประดิษฐวรการพระโอรสในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิต (พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสาตตรศุภกิจ และเจ้าพระยาธรรมาธิกรณาธิบดี (ม.ร.ว. บุ้ม มาลากุล) เป็นผู้อำนวยการก่อสร้าง มีลักษณะผสมระหว่างสถาปัตยกรรมไทยและยุโรป คือ ลักษณะภายนอกเป็นสถาปัตยกรรมไทย ส่วนภายในออกแบบตกแต่งอย่างตะวันตก และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม หมายถึง วัดที่พระมหากษัตริย์ทรงสร้าง และมีมหาสีมาอันเป็นเสาศิลาจำหลักยอดเป็นรูปเสมาธรรมจักร 8 เสา ตั้งเป็นสี่มาที่กำแพง 8 ทิศ “ราชบพิธ” หมายถึง พระอารามที่พระเจ้าแผ่นดินสร้าง “สถิตมหาสีมาราม” หมายถึง พระอารามซึ่งมีมหาเสมาหรือเสมาใหญ่ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามมีสุสานหลวงซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของวัด พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างอนุสาวรีย์ขึ้น เพื่ออุทิศพระราชกุศลแก่พระบรมราชเทวี พระราชเทวี เจ้าจอมมารดา ตลอดจนพระราชโอรสธิดา และมีบางส่วนที่พระบรมวงศานุวงศ์ ทรงสร้างขึ้นในสมัยหลังอนุสาวรีย์ที่สุสานหลวงนี้ทำเป็นรูปเจดีย์ ปรางค์ และอาคารศิลปะยุโรป

ภาพประกอบที่ 16 ประตูทางเข้าวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ถ่ายเมื่อวันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550

ภาพประกอบที่ 17 ภายในวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
ถ่ายเมื่อวันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550

ภาพประกอบที่ 18 พระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
ถ่ายเมื่อวันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550

5.7 วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร

วัดชนะสงครามตั้งอยู่เลขที่ 77 ถนนจักรพงษ์ แขวง บางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อยู่เหนือคลองโรงไหม ริมถนนจักรพงษ์ (สะพานเลี้ยว) แต่เดิมอยู่กลางทุ่งนาจึงเรียกว่าวัดกลางนา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงสถาปนาวันขึ้นปีใหม่ และรัชกาลที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้เป็นวัดพระสงฆ์ฝ่ายรามัญเพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ทหารรามัญในกองทัพของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ตามแบบวัดตองปุในสมัยอยุธยา ต่อมาเมื่อมีชัยชนะต่อกองทหารข้าศึก จึงพระราชทานพระอารามใหม่ว่า "วัดชนะสงคราม"

ภาพประกอบที่ 19 พระอุโบสถวัดชนะสงคราม
ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2550

พระอุโบสถ ตั้งอยู่ตรงกลางด้านทิศตะวันออก ล้อมด้วยกำแพงแก้ว เดิมในสมัยวัดกลางนาเป็นพระอุโบสถขนาดเล็ก ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 1 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ขยายให้มีขนาดกว้าง 13 วา 2 ศอก ยาว 20 วา 2 ศอก สูง 15 วาเศษ มีลักษณะเป็นโรงโถง มีเสารายอยู่ข้างใน ฝาผนังก่ออิฐถือปูน หน้าบันแกะสลักเป็นรูปชุ้มประตูปี่ มี นารายณ์ทรงครุฑ เบื้องบนล้อมรอบด้วยเทพชุมนุม ภายในวงล้อมลายกนก มีช่อฟ้าใบระกา ทางหงส์ ชุ้มประตูปี่เป็นรูปปั้น ลายกนก บานประตูปี่จำหลักลายกนก ลงรักปิด

ทองประดับกระจก ล้อมกรอบด้วยรูปข้าวหลามตัด ด้านในมีภาพจิตรกรรม เขียนสีรูปเทวดา อสูร ยักษ์ เลี้ยวทางและรูปอื่น ๆ ติดพันด้วย สัตว์ประหลาด ตามจินตนาการของช่างเขียนในสมัยนั้น

ภาพประกอบที่ 20 ภายในอุโบสถวัดชนะสงคราม
ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2550

พระพุทธนวลสีหรีโลกเชษฐี ประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอุโบสถ สร้างในสมัยรัชกาลที่ 1 ทำด้วยปูนปั้นแล้วบุด้วยดีบุกกลึงรักปิดทองปางมารวิชัย ที่ฐานชุกชีมีพระพุทธรูปโบราณซึ่งสร้างสมัยเดียวกัน ประดิษฐานล้อมรอบ 15 องค์

5.8 วัดสุทัศนเทพวรารามวรวิหาร

วัดสุทัศนเทพวรารามเป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ 146 ถนนบำรุงเมือง แขวงราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ มีชื่อเรียกกันเป็นสามัญหลายชื่อในสมัยโบราณ เช่น วัดพระใหญ่ วัดพระโต ซึ่งเป็นการเรียกตามลักษณะพระพุทธรูปสำคัญ ของวัดคือ พระศรีศากยมุนี วัดเสาชิงช้า เรียกตามสถานที่ตั้งซึ่งอยู่ใกล้กับเสาชิงช้าเทวสถานของพราหมณ์กลางเมือง วัดมหาสุทธาราม เป็นนามที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 พระราชทานอันหมายถึง สวรรค์ชั้นพรหมโลกชื่อสุทธาราม วัดสุทัศนเทพวราราม พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 พระราชทาน และวัดสุทัศนเทพวราราม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระราชทานทั้งสองชื่อนี้ หมายถึง สุทัศนนครบนเขาพระสุเมรุศูนย์กลางของ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ที่ประทับของพระอินทร์

บริเวณที่ตั้งของวัดสุทัศนเทพวรารามอยู่เกือบกึ่งกลางของกรุงเทพมหานครเปรียบเสมือน
 เขาพระสุเมรุ เป็นศูนย์กลางจักรวาล เป็นศูนย์รวมของสรรพสิ่งที่น่าสนใจ รูปแบบการก่อสร้าง
 ของ สิ่งก่อสร้าง ภายในวัดมีทั้งคตินิยมปริศนารวมสัญลักษณ์ที่ต้องขบคิดตีปัญหาให้เข้าใจ การวางผัง
 การก่อสร้าง ก็ทำอย่างเป็นระบบเป็นระเบียบสวยงาม เป็นจุดเด่นและเป็นศรีสง่าแก่บ้านเมือง

ภาพประกอบที่ 21 วัดสุทัศนเทพวรารามและเสาชิงช้า
 ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2550

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ปฐมกษัตริย์แห่งกรุง
 รัตนโกสินทร์ โปรดเกล้า ฯ ให้สร้างวัดสุทัศนเทพวรารามขึ้นเพื่อให้เป็นวัดที่สำคัญที่ตั้งอยู่กลาง
 กรุงเทพมหานคร ดังมีปรากฏข้อความอยู่ในบันทึกของกรมหลวงนรินทรเทวี ที่กล่าวว่าพระองค์ทรงรับสั่ง
 ให้สร้างวัดขึ้นกลางพระนครให้สูงเท่าวัดพระนันทบุรี ให้พระพิเรนทรเทพขึ้นไปรับพระใหญ่ ณ เมืองโสทรโขไทย
 ชะลอเลื่อนลงมากรุง ประทับทำสมโภช 7 วัน ฯลฯ โดยเริ่มจากการกำหนดพระฤกษ์ชูดรากพระวิหารหลวง
 ในวันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2350 เมื่อการก่อสร้างพระวิหารหลวงและสร้างฐานชุกชี เสร็จแล้ว
 โปรดเกล้า ฯ ให้อัญเชิญพระศรีศากยมุนี จากวิหารหลวงวัดมหาธาตุเมืองสุโขทัยมา ประดิษฐานบนฐานชุกชี
 พระวิหารหลวงวัดสุทัศนเทพวราราม วันที่ 8 พฤษภาคม พุทธศักราช 2523

ภาพประกอบที่ 22 พระวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวราราม
ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2550

ภาพประกอบที่ 23 พระวิหารคด วัดสุทัศนเทพวราราม
ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2550

พระวิหารคด (พระระเบียงคด)สร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 ล้อมพระวิหารหลวงทั้ง 4 ด้าน ความกว้าง 89.60 เมตร ความยาว 98.83 เมตร ระหว่างกลาง พระระเบียงคดแต่ละด้านมีประตูซุ้มจตุรमुख หน้าบันลายองไม่แกะจำหลักลาย ปิดทองประดับกระจกสีเป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ พื้นหลังเป็นลายกนกก้านออกช่อหางโต บานประตูพระวิหารคดเป็นบานไม้ขนาดใหญ่ มีลายรดน้ำรูปเชือกวง(ทวารบาล) ยืนบนหลังกิเลน ซึ่งบานเป็นภาพสัตว์หิมพานต์ต่าง ๆ เช่น นรมฤค กิณรี ราชสีห์ คชสีห์ นกหัสดี นกเทศ เหมราช ฯลฯ ภาพหลังบานประตูเป็นภาพเขียนสีน้ำมันรูปตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์

ภาพประกอบที่ 24 พระพุทธรูปวัดสุทัศน์เทพวราราม
ถ่ายเมื่อวันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 2550

5.9 วัดบวรนิเวศวิหารรวมมหาวิหาร

ประวัติและที่ตั้งของวัดบวรนิเวศวิหาร

วัดบวรนิเวศวิหารเป็นวัดชั้นเอกชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่ต้นถนนตะนาวและถนนเฟื่องนคร บางลำภู กรุงเทพฯ ฯ แต่เดิมวัดนี้เป็นวัดใหม่อยู่ใกล้กับวัดรังษีสุทธาวาส ต่อมาได้รวมเข้าเป็นวัดเดียวกัน โดยกรมพระราชวังบวรมหาดิศัยพลเสด็จ ในรัชกาลที่ 3 ทรงสร้างขึ้นใหม่ วัดนี้ได้รับการทะนุบำรุง และสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ขึ้นจนเป็นวัดสำคัญวัดหนึ่ง โดยเฉพาะในสมัยปลายรัชกาลที่ 3 เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงอาราธนา สมเด็จพระ อนุชาธิราชเจ้าฟ้ามงกุฎ ซึ่งผนวช เป็นพระภิกษุ อยู่วัดสมอราย (วัดราชาธิวาส) เสด็จมาครอง เมื่อ พ.ศ.2375 ทำให้วัดนี้ได้รับการบูรณะ ปฏิสังขรณ์ และเสริมสร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้น

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระราชาคณะเสด็จประทับที่วัดนี้แล้ว ทรงบูรณปฏิสังขรณ์และสร้างถาวรวัตถุต่าง ๆ เพิ่มเติมขึ้นหลายอย่าง พร้อมทั้งได้รับพระราชทานตำแหน่งจากรัชกาลที่ 3 ด้วย ในสมัยต่อมาวัดนี้ เป็นวัดที่ประทับของพระมหากษัตริย์ เมื่อทรงผนวชหลายพระองค์ เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 และ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน จึงทำให้วัดนี้ ได้รับการทะนุบำรุงให้คงสภาพดีอยู่เสมอ ในปัจจุบันนี้ ศิลปกรรมโบราณวัตถุ และ ศิลปวัตถุ หลายสิ่งหลายอย่างอยู่ในสภาพดีพอที่จะชม และ ศึกษาได้ เป็นจำนวนมากไม่น้อย

ศิลปกรรมที่ควรชมภายในวัดบวรนิเวศวิหาร

วัดบวรนิเวศวิหารนี้มีศิลปกรรม และถาวรวัตถุที่มีค่าควรแก่การศึกษาไม่น้อย แบ่งออกเป็นศิลปกรรมในเขตพุทธาวาสและศิลปกรรมในเขตสังฆาวาส เขตทั้งสองนี้ถูกแบ่งโดย กำแพง และ คูน้ำ มีสะพานเชื่อมถึงกันเดินข้ามไปมาได้สะดวก ศิลปกรรมที่สำคัญ ของวัดนี้ที่น่า สนใจ มีดังนี้

ศิลปกรรมในเขตพุทธาวาส

ศิลปกรรมในเขตพุทธาวาสที่สำคัญเริ่มจากพระอุโบสถซึ่งสร้างขึ้นตั้งแต่สร้างวัดในรัชกาลที่ 3 แต่ได้รับการบูรณะซ่อมแซมต่อมาอีกหลายครั้ง รูปแบบของพระอุโบสถ ที่สร้างตามแบบ พระราชานิยมในสมัยรัชกาลที่ 3 มีมุขหน้ายื่นออกมา เป็นพระอุโบสถและมีปีกยื่นออก ซ้ายขวา เป็นวิหารมุขหน้าที่เป็นพระอุโบสถมีเสาเหลี่ยมมีฟาโลรอบซุ้มประตูหน้าต่าง และ หน้าบันประดับด้วยลายปูนปั้นพระอุโบสถหลังนี้ได้รับการบูรณะในสมัย รัชกาลที่ 4 โดย โปรด ฯ ให้มุงกระเบื้องเคลือบลูกฟูก ประดับ ลายหน้าบันด้วยกระเบื้องเคลือบสี และโปรด ฯ ให้ขรัวอินโขงเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภายในพระอุโบสถ ส่วนภายนอกได้รับการบูรณะ บูรณด้วยหินอ่อนทั้งหมด เสาด้านหน้าเป็นเสาเหลี่ยมมีบัวหัวเสาเป็นลายฝรั่ง ซุ้มประตูหน้าต่างปิด ทองประดับกระจก ด้านหน้ามีใบเสมาปูนเก่าสมัยอุทองทำด้วยหินทรายแดงนำมาจากวัดวังเก่า เพชรบุรี ส่วนใบเสมาอื่นทำแปลกคือติดไว้กับผนังพระอุโบสถแทน การตั้งไว้บนลานรอบ พระอุโบสถ หลังพระอุโบสถเป็นเจดีย์กลมสมัยรัชกาลที่ 4 ต่อมาได้หุ้มกระเบื้องสีทอง ใน รัชกาลปัจจุบันพระอุโบสถหลังนี้มีรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะต่างไปจากพระอุโบสถทั่วไป เพราะเป็นการผสมกันระหว่างศิลปะแบบพระราชานิยมของรัชกาลที่ 3 ซึ่งกระเต๋ยดไปทาง ศิลปะจีนและศิลปะแบบรัชกาล ที่ 4 ซึ่งเป็นศิลปะที่มีอิทธิพลฝรั่ง จึงทำให้พระอุโบสถหลังนี้มีลักษณะผสมของอิทธิพลศิลปะต่างชาติทั้งสองแบบ แต่ทั้งหมดตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของศิลปะ ไทย เมื่อโดยรวมแล้วพระอุโบสถหลังนี้ มีเอกลักษณ์เฉพาะตนที่งดงามแปลกตาไม่น้อยทีเดียว ศิลปกรรมภายในพระอุโบสถ นอกเหนือไปจากพระพุทธรูปแล้วก็มีภาพจิตรกรรมฝาผนัง ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรด ฯ ให้ขรัวอินโขงเขียนขึ้น เป็นงานจิตรกรรม ฝาผนัง ที่มีค่ายิ่ง เพราะเป็นรูปแบบของ จิตรกรรมหัวเลี้ยวหัวต่อของการรับอิทธิพลยุโรป หรือ ฝรั่งเข้า มาผสมผสานกับแนวคิดตามขนบนิยมของไทย ภาพจิตรกรรมฝาผนังนี้ ล้นนิจฐานว่าเขียน ตั้งแต่สมัยที่ พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎ ฯ เข้าครองวัด โดยเขียนบนผนังเหนือ ประตูหน้าต่าง ขึ้นไป มีอยู่ 16 ตอน เริ่มต้นจากทางหลังของผนังด้านซ้ายทางทิศตะวันตกนับเป็น ผนังที่ 1 วนทักษิณาวัดพระพุทธรูปในพระอุโบสถตามลำดับ มีคำจารึก พรรณนาเขียน ไว้ที่ช่องประตูหน้าต่างรวม 16 บาน

ภาพประกอบที่ 25 วัดบวรนิเวศวิหาร วรมหาวิหาร (ออนไลน์)

นอกจากภาพจิตรกรรมฝาผนังแล้วที่เส้าพระอุโบสถเขียนภาพแสดงปริศนาธรรมเปรียบด้วย น้ำใจคน 6 ประเภทเรียกว่า จฬภิกษาคติ ด้วย ภายในพระอุโบสถนี้ มีพระพุทธรูปสำคัญอยู่ 2 องค์ คือ พระประธานเป็นพระพุทธรูปหล่อ โลหะขนาดใหญ่หน้าพระเพลากว้าง 9 ศอก 12 นิ้ว กรมพระราชวังบวร ฯ ผู้สร้างวัดได้ทรง อัญเชิญมาจากวัดสระตะพาน เพชรบุรี โดยรื้อออกเป็น ท่อน ๆ แล้วนำมาประกอบขึ้นใหม่ สันนิษฐานว่าเดิมเป็นพระทวาราวดี พระศกเดิมโต พระยาธานีหัตถการ นายช่างกรม พระราชวังบวร ฯ เลาะออกทำพระศกใหม่ด้วยดินเผาให้เล็กลง ลงรักปิดทองมีพระสาวกใหญ่ นั่งคู่หนึ่งเป็นพระปั้นหน้าตัก 2 ศอก

ภาพประกอบที่ 26 พระพุทธรูปองค์ประธานภายในอุโบสถ
ถ่ายเมื่อวันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550

ส่วนพระพุทธรูปอีกองค์หนึ่งคือ พระพุทธรุชินสีห์ ซึ่งอัญเชิญมาจากวิหารทิศเหนือ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พิษณุโลก โดยอัญเชิญมาตั้งองค์เมื่อฤดูน้ำปี พ.ศ.2373 และ ในปีต่อมาได้ปิดทอง กาไหล่ พระรัศมี ผังพระเนตรใหม่ และตัดพระอุณาโลม พระพุทธรูปองค์ นี้ เป็นพระพุทธรูป ที่งดงามอย่างยิ่ง องค์หนึ่ง ถัดจากพระอุโบสถออกไปเป็นเจดีย์กลม ขนาดใหญ่สร้างสมัยรัชกาลที่ 4 หุ้มกระเบื้องสีทอง ในรัชกาลปัจจุบัน รอบฐานพระเจดีย์มี ศาลาจีนและซุ้มจีน หลังเจดีย์ออกไปเป็นวิหารแก่งจีน ข้างในมีภาพเขียนฝีมือช่างจีน เทคนิค และฝีมืออยู่ในเกณฑ์ดี ถัดแก่งจีนเป็น วิหารพระศาสดา เป็นวิหารใหญ่แบ่งเป็น 2 ห้อง ด้านหลัง เป็นพระพุทธรุไสยาสน์ สมัยสุโขทัย ฝาผนังมีจิตรกรรมเรื่องพระพุทธรุประวัติและชาดก ด้านหน้าประดิษฐานพระศาสดา รัชกาลที่ 4 โปรด ฯ ให้อัญเชิญมาจากวัดสุทัศน์เทพวราราม

ในบริเวณพุทธาวาสนั้นมีศิลปกรรมน่าสนใจอีกหลายอย่างเช่น พระพุทธรูปจำลอง ซึ่งเป็นพระพุทธรูปบาทโบราณสมัยสุโขทัย ประดิษฐานอยู่ในศาลาข้าง พระอุโบสถพลับพลา เบื้อง เครื่อง สร้างเป็นเครื่องแสดงว่า วัด นี้รับพระกฐินโดยขบวนพยุหยาตรา ที่พระเจ้าแผ่นดิน เสด็จ เบื้องเครื่องทรงในศาลานี้ก่อนเสด็จเข้าวัด (ธรรมะไทย. 2550 : ออนไลน์)

5.10 วัดเทพธิดารามวรวิหาร

วัดเทพธิดารามวรวิหาร (วัดเทพธิดาราม) ตั้งอยู่ริมถนนมหาไชยใกล้วัดราชนันทดา แขวงลำราญราษฎร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร หันหน้าออกสู่คลองรอบกรุง หรือ กำแพงพระนครด้านทิศตะวันออก ในสมัยก่อนมีความสำคัญคือเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรีชั้นนิเวศวิหาร พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดเทพธิดาราม เมื่อ พ.ศ. 2379 และสร้างเสร็จ เมื่อพ.ศ. 2382 คำว่า เทพธิดา หมายถึง กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ หรือ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์เจ้าวิลาส พระราชธิดาองค์ใหญ่ในรัชกาลที่ 3 ซึ่งมีพระสิริโฉมงดงาม ทรงได้รับใช้เป็นที่โปรดปรานอย่างยิ่งของพระราชบิดา กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพทรงบริจาคทุนทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อร่วมในการก่อสร้างวัดเทพธิดารามด้วย

วัดเทพธิดารามมีสถาปัตยกรรมเป็นแบบจีน ในวัดมีตุ๊กตาจีนจำหลักทั้งรูปสัตว์และรูปคน ที่น่าสนใจคือ บางตัวสลักเป็นรูปหญิงไทยไว้ผมปีกแบบโบราณนั่งอุ้มลูก

สุนทรภู่เคยมาจำพรรษาที่นี้ระหว่าง พ.ศ. 2328 - 2385 และได้เขียนบทกลอนเรื่องรำพันพิลาปขึ้น มีบทพรรณนาลักษณะปูชนียสถานปูชนียวัตถุของวัดอย่างละเอียด บรรยายถึงความงามของพระอารามไว้ และเรียกว่า "กุฎิสุนทรภู่" มีการจัดกิจกรรมรำลึกถึงกวีเอกผู้นี้ในวันที่ 26 มิถุนายน เป็นประจำทุกปี

ภาพประกอบที่ 27 วัดเทพธิดาราม วรวิหาร

ถ่ายเมื่อวันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550

สิ่งสำคัญภายในวัด

พระอุโบสถ เป็นศิลปะสมัยรัชกาลที่ 3 ได้รับอิทธิพลจากศิลปะจีน หลังคาไม่มีช่อฟ้า ใบระกา และหางหงส์ หน้าบันประดับเครื่องกระเบื้องจีน ภายในมี “พระพุทธรูปเทววิลาศหรือหลวงพ่อบ๊วย” ประดิษฐานเป็นพระประธาน

พระวิหาร มีลักษณะเช่นเดียวกับพระอุโบสถ ภายในมีรูปหล่ออริยสาวิกา (ภิกษุณี) ซึ่งได้รับเอตทัคคะหล่อด้วยดีบุกประดิษฐาน 52 องค์

พระปราสาท มี 4 องค์ตั้งอยู่ประจำทิศทั้ง 4 ของมุมพระอุโบสถ ล้วนพระปราสาทแต่ละองค์มีรูปท้าวจตุโลกบาล

บริเวณสังฆาวาส ช่างในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้จัดระเบียบหมู่กุฏิสงฆ์ไว้งดงามมาก โดยทำกุฏิทรงแปลกไม่ซ้ำแบบกัน

เครื่องประดับพระอาราม เป็นตุ๊กตาจีนสลักหินมีทั้งรูปคนและสัตว์ เช่น ตุ๊กตาชาววังนั่งพับเพียบเท้าแขน ฯลฯ

กุฏิสุนทรภู่ เป็นกุฏิที่สุนทรภู่กวีเอกสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์เคยจำพรรษาขณะบวชเป็นพระภิกษุ องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยกย่องท่านเป็น “ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม” ในปี 2529

สรุปจุดเด่นและความสำคัญของวัดที่เลือกเป็นพื้นที่ในการวิจัย

เกาะรัตนโกสินทร์มีวัดเป็นจำนวนมาก สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกวัดทั้ง 10 วัดดังกล่าว โดยกำหนดให้วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นจุดศูนย์กลางของสถานที่ท่องเที่ยวและทำการเลือกวัดที่อยู่ใกล้เคียง โดยคำนึงถึงความสำคัญของวัด ประวัติศาสตร์ความเป็นมาในครั้งโบราณกาล พุทธศิลป์/ศิลปกรรมภายในวัด กิจกรรมต่าง ๆ ที่วัดได้จัดขึ้นเพื่อให้บริการกับนักท่องเที่ยว และคำนึงถึงการเดินทางไปมาระหว่างวัดต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปลงความสำคัญและจุดเด่นของวัดทั้ง 10 วัดลงในตารางที่ 1 ในหน้าถัดไป ดังนี้

ตาราง 1 สรุปสิ่งที่เป็นจุดเด่นและความสำคัญของวัดทั้ง 10 แห่ง

วัด	จุดเด่นและความสำคัญของวัด	สิ่งสำคัญของวัด	กิจกรรมภายในวัด
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นวัดประจำประเทศไทยมีความสำคัญและสวยงามเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก - มีพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง “พระแก้วมรกต” - จิตรกรรมฝาผนังที่งดงามและยาวที่สุดในโลก - เป็นวัดที่สร้างในพระบรมมหาราชวัง - เป็นวัดที่ไม่มีพระอยู่ 	<ul style="list-style-type: none"> - พระพุทธมหามณีรัตนปฎิมากร - พระบรมมหาราชวัง - จิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ - พระมณฑป - พระพุทธปรารังค์ปราสาท - พระศรีรัตนเจดีย์ 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนการท่องเที่ยว ชมศิลปกรรม จิตรกรรมที่สวยงาม ชมพระบรมมหาราชวัง ฟังเทศน์ปฏิบัติธรรมในวันพระ ชมพิพิธภัณฑ์
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งแรกของไทย - เป็นวัดที่เก่าแก่และมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน - มีสถาปัตยกรรมที่งดงาม 	<ul style="list-style-type: none"> - วิหารโพธิ์ลังกา - พระมณฑป - มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 	<ul style="list-style-type: none"> สอนศาสนาในวันอาทิตย์ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เวียนเทียน ฟังเทศน์ ทำบุญตักบาตร นั่งสมาธิ
วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา - มีเจดีย์ภูเขาทอง ซึ่งแตกต่างจากวัดอื่น ๆ - มีพระบรมสารีริกธาตุ - อุโบสถประดับด้วยกระเบื้องจากจีนมีความงดงาม - มีต้นโพธิ์ที่เป็นพันธุ์พระศรีมหาโพธิ์ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ - มีความสงบ ร่มรื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - บรมบรรพต (พระเจดีย์ภูเขาทอง) - หอไตรปฏิมา - พระตำหนักรัชกาลที่ ๑ - ต้นโพธิ์ลังกา 	<ul style="list-style-type: none"> สอนศาสนาในวันอาทิตย์ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เวียนเทียน ฟังเทศน์ ทำบุญตักบาตร นั่งสมาธิ

ตาราง 1 (ต่อ)

วัด	จุดเด่นและความสำคัญของวัด	สิ่งสำคัญของวัด	กิจกรรมภายในวัด
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี - เปรียบเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย - มีพระพุทธรูปสลักที่งดงามที่สุดในประเทศไทย - มีประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวกับความผูกพันระหว่างราชวงศ์ - มีมหาเจดีย์ที่สำคัญและสร้างด้วยสถาปัตยกรรมที่งดงาม - ถึงแม้จะอยู่ติดถนน แต่มีความสงบ เงียบ ร่มรื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - พระอุโบสถ - พระพุทธรูปไสยยาสน์ - พระมหาสถูปและกำแพงแก้ว - พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล - โรงเรียนแพทย์แผนโบราณ - พระระเบียงและวิหารคด - เขามอและพระฤๅษีตัดตน 	<p>บริการนวดแผนโบราณ</p> <p>และสอนแก่ผู้ที่สนใจ</p> <p>กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เวียนเทียน ฟังเทศน์ ทำบุญ ตักบาตร นั่งสมาธิ</p>
วัดราชนัลดารามวรมหาวิหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นโลหะปราสาทเพียงหนึ่งเดียวที่ยังเหลืออยู่ในโลก - การเดินทางสะดวก 	<ul style="list-style-type: none"> - พระอุโบสถ - พระวิหาร - ศาลาการเปรียญ 	<p>สอนศาสนาในวันอาทิตย์</p> <p>กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เวียนเทียน ฟังเทศน์ ทำบุญ ตักบาตร นั่งสมาธิ</p>
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นวัดประจำรัชกาลที่ 5 และ 7 - เป็นวัดที่มีลักษณะภายนอกตกแต่งเป็นสถาปัตยกรรมไทย ภายในเป็นสถาปัตยกรรมยุโรป - มีการวางผังวัดที่แปลกกว่าวัดอื่น ๆ ร่มรื่น เงียบสงบ - ตึกถาวรูปहारที่หน้าประตู 	<ul style="list-style-type: none"> - พระอุโบสถ - สุสานหลวง - มหาสีมา 	<p>กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เวียนเทียน ฟังเทศน์ ทำบุญ ตักบาตร นั่งสมาธิ</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

วัด	จุดเด่นและความสำคัญของวัด	สิ่งสำคัญของวัด	กิจกรรมภายในวัด
วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร	<ul style="list-style-type: none"> - ใ้หัวพระวัดชนะสงคราม อุปสรรคพายัพ - เป็นวัดสงฆ์ฝ่ายรามัญ 	<ul style="list-style-type: none"> - พระอุโบสถ - พระพุทธรูปสี่หจรีโลกเชษฐ - ภาพจิตรกรรม - เจดีย์ทรงจอมแหและทรงกลม - สมเด็จพระราชวังบรมมหาสุรสิงหนาท - รอยพระพุทธรูป 	<p>กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา</p> <p>สอนพระปริยัติธรรม</p> <p>เวียนเทียน ฟังเทศน์ ทำบุญ</p> <p>ตักบาตร นั่งสมาธิ</p>
วัดสุทัศนเทพวรารามวรมหาวิหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นวัดประจำรัชกาลที่ 8 - อุโบสถมีความยาวที่สุดในประเทศไทย - วัดที่มีการวางผังได้สัดส่วนสวยงามที่สุดในประเทศ - ภายอุโบสถในมีจิตรกรรมฝาผนังสมัยช่างรัชกาลที่ 3 - มีพระประธานนามว่า "พระพุทธรูปโลกเชษฐ์" - พระวิหารหลวง จำลองแบบมาจากวัดมงคลบพิตรที่กรุงศรีอยุธยา - เป็นวัดที่ตั้งอยู่กลางของกรุงเทพมหานคร - เปรียบเสมือนศูนย์กลางจักรวาล ตั้งอยู่ใกล้เสาชิงช้า - มีความเจียบสงบค่อนข้างมาก - มีคติธรรมและปริศนาธรรมสัญลักษณ์ให้ขบคิด 	<ul style="list-style-type: none"> - พระศรีศากยมุนี - พระวิหารหลวง - พระอุโบสถ - พระวิหารคด 	<p>สอนศาสนาในวันอาทิตย์</p> <p>กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา</p> <p>เวียนเทียน ฟังเทศน์ ทำบุญ</p> <p>ตักบาตร นั่งสมาธิ</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

วัด	จุดเด่นและความสำคัญของวัด	สิ่งสำคัญของวัด	กิจกรรมภายในวัด
วัดบวรนิเวศวิหารรวมมหาวิหาร	<ul style="list-style-type: none"> - รัชกาลที่ 5 และพระเจ้าอยู่หัวรัชการปัจจุบันทรงผนวชที่วัดแห่งนี้ - สถาปัตยกรรมผสมระหว่างจีนและฝรั่ง - เป็นที่ตั้งของมหามกุฏราชวิทยาลัย - เป็นที่ประชุมของคณะสงฆ์ - จิตรกรรมโดยฝีมือชาวอินโดนีชในช่องประตูหน้าต่าง - มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวัดที่น่าสนใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - พระพุทธชินสีห์ - ศิลปกรรมในเขตพุทธาวาส - จิตรกรรมปริศนาธรรมฝาผนังที่เสาศิวลาภ - พระอุโบสถ - พระพุทธบาทจำลอง - ภาพเขียนฝีมือช่างจีน - ตำหนักเพชร 	<p>กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา</p> <p>เวียนเทียน ฟังเทศน์</p> <p>ทำบุญตักบาตร นั่งสมาธิ</p>
วัดเทพธิดารามวรวิหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี - สุนทรภู่เคยมาจำพรรษาที่นี่ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๒๘ - ๒๓๘๕ - เป็นสถาปัตยกรรมแบบไทยผสมจีน 	<ul style="list-style-type: none"> - พระอุโบสถ - พระวิหาร - พระปราง - กุฏิสุนทรภู่ - รูปปั้นตุ๊กตาจีน 	<p>กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา</p> <p>กิจกรรมวันสุนทรภู่ รำลึกถึงกวีเอก</p> <p>ชมสถาปัตยกรรมไทยผสมจีนที่งดงามและลงตัว เวียนเทียน ฟังเทศน์</p> <p>ทำบุญตักบาตร นั่งสมาธิ</p> <p>บริการนวดแผนไทย</p>

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรณีฯ ถนอมกุล (2547) ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดสกลนคร การศึกษานี้พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จุดประสงค์การเดินทางมาท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครที่ต่างกัน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารกิจกรรม ความสนใจ และความคิดของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดสกลนครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ รูปแบบการเดินทาง สถานที่พักผ่อน จังหวัดที่เดินทาง การเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธ และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสกลนคร

กาญจนา เอนกวคินชัย (2547) ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมของคณวิทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อโครงการ Unseen in Thailand (มุมมองใหม่ เมืองไทย) การศึกษานี้พบว่า คณวิทำงานในเขตกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมที่เดินทางท่องเที่ยวไปสถานที่ Unseen in Thailand เพื่อพักผ่อนและต้องการไปภาคใต้มากที่สุด ช่วงเวลาที่สะดวกเดินทางคือเดือนมีนาคมถึงเมษายน งบประมาณที่คาดว่าจะให้มากที่สุดต่อครั้ง คือ 3,001-5,000 บาท จำนวนวันที่คาดว่าจะไปท่องเที่ยว คือ 3-4 วัน ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างเมื่อมีโครงการ Unseen in Thailand มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านเมื่อมีโครงการ Unseen in Thailand แล้ว ยังคงพอใจที่จะไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเดิม ๆ ที่เคยเที่ยว ส่วนทัศนคติโดยรวมของคณวิทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อโครงการ Unseen in Thailand มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น

ประสพ พุ่มพวง (2545) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ทางการศึกษาเพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และการใช้ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้าง พื้นฐานทางสาธารณูปโภค สินค้าของที่ระลึก การรับรู้ข่าวสารและความปลอดภัย และเปรียบเทียบการใช้ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้าน เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความถี่ในการเดินทางภายในประเทศ 1-3 ครั้งต่อปี โดยทางรถยนต์ ไปกับครอบครัว วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางเนื่องจากหยุดพักผ่อน ส่วนมากตัดสินใจเดินทางด้วยตนเองหรือมีส่วนร่วม มีการวางแผนการเดินทางล่วงหน้า หาข้อมูล ทางโฆษณาทางสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ มีระยะเวลาในการพักผ่อนเฉลี่ยต่อครั้ง 1-3 วัน ชอบเดินทางตลอดทั้งปี ภูมิภาคที่ชอบเดินทางไปมากที่สุด คือภาคเหนือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครใช้ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีความแตกต่างด้าน เพศ อายุ สถานภาพ สมรสอาชีพ รายได้ และถิ่นที่อยู่ /ภูมิลำเนา ใช้ปัจจัย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศแตกต่างกัน

นัยนา คูปติมันัส (2545) ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อการท่องเที่ยวในประเทศของคนวัยทำงานหลังสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ พบว่า มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนวัยทำงานโดยมูลเหตุที่จูงใจมากที่สุด คือ เพื่อการพักผ่อน ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา และรายได้ต่อเดือนของคนวัยทำงานที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในประเทศหลังสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน ส่วนอาชีพที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในประเทศหลังสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา และรายได้ต่อเดือนของคนวัยทำงานที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศหลังสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ส่วนเพศและรายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศหลังสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศของคนวัยทำงานหลังสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ

สมฤทัย เฮงสรนกุล. (2547) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และ รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในระยะเวลา 1 ปี ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้าน จำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในระยะเวลา 1 ปี แตกต่างกัน ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย(จำนวนวันต่อครั้ง)ไม่แตกต่างกัน ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวต่อครั้ง ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและ รายได้ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านงบประมาณใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อครั้งแตกต่างกัน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มคนวัยทำงานในด้านจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในระยะเวลา 1 ปีด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย(วันต่อครั้ง) และ ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อครั้ง รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการส่งเสริมทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มคนวัยทำงานด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย(จำนวนวันต่อครั้ง)และด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อครั้ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวที่วัด 10 แห่งในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

1. การคำนวณหาขนาดตัวอย่าง (Sample size) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป็นกลุ่มที่ไม่ทราบค่าที่แน่นอนผู้วิจัยจึงได้ใช้สูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างที่ไม่ทราบค่าประชากร (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2542 : 74) ดังนี้

$$n = \frac{P (1 - P) Z^2}{E^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

P = สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดจะสุ่ม

Z = ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่ระดับความมั่นใจ 95% (ระดับ 0.05)

E = ค่าความผิดพลาดสูงสุดที่จะเกิดขึ้น

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัดส่วนของประชากรเท่ากับ 0.05 ต้องการระดับความมั่นใจ 95 % และยอมให้คลาดเคลื่อนได้ 5 %

$$\begin{aligned}
 P &= 0.50 \\
 Z &= \text{ณ . ระดับความมั่นใจ 95\% ดังนั้น } Z = 1.96 \\
 E &= \text{ความผิดพลาดที่พอจะอนุโลมได้ 5 \% ดังนั้น } E = 0.05 \\
 n &= \frac{(0.50)(1-0.50)(1.96)^2}{(0.05)^2} \\
 &= 384.16
 \end{aligned}$$

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 คน(เป็นอย่างน้อย) และได้มีการสำรวจแบบสอบถามไว้จำนวน 15 คน ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวมกับจำนวนสำรวจแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้จะเท่ากับ 400 คน

2. เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ ดังนั้นผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการกำหนดโควตา (Quota sampling) โดยจะคัดเลือกสอบถามชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวที่วัด 10 แห่งในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร ในสัดส่วนที่เท่ากัน (วัดละ 40 คน) ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม 2550 ใช้เวลาเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 60 วัน ในสัดส่วนที่เท่ากันในแต่ละวัดจากนั้นจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience sampling) กับผู้ใช้บริการ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจนกระทั่งได้จำนวนตัวอย่างครบ 400 คน

ขั้นตอนการเลือกตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยวที่วัด 10 แห่งในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร โดยวิธีการกำหนดโควตา(Quota sampling) ในสัดส่วนที่เท่ากัน รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

ขั้นตอนที่ 2 ทำการเลือกตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience sampling) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยวที่วัด 10 แห่งในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานครเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้สำหรับการศึกษานี้

สถานที่เก็บข้อมูล

วัดในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวน 10 วัด ซึ่งใช้วิธีเลือกอย่างเจาะจง

1. วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
2. วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ราชวรมหาวิหาร
3. วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร
4. วัดเชตุพลวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร
5. วัดราชนันทดาราม วรมหาวิหาร
6. วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร

7. วัดชนะสงคราม ราชวรมหาวิหาร
8. วัดสุทัศน์เทพวราราม วรมหาวิหาร
9. วัดบวรนิเวศวิหาร วรมหาวิหาร
10. วัดเทพธิดาราม วรวิหาร

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษาวิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร ระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัย โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือน มีนาคม 2551

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามปลายปิด (Close – ended question) จำนวน 6 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 เพศได้แก่ เพศชายและเพศหญิงโดยระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

ข้อที่ 2 อายุ ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) โดยแบ่งช่วงอายุออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

1. 15-24 ปี
2. 25-34 ปี
3. 35-44 ปี
4. 45-54 ปี
5. 55-64 ปี

ข้อที่ 3 สถานภาพสมรส ระดับการวัดข้อมูลนามบัญญัติ (Nominal scale)

1. โสด
2. สมรส

ข้อที่ 4 ระดับการศึกษา ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale)

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
2. ปริญญาตรี
3. สูงกว่าปริญญาตรี

ข้อที่ 5 อาชีพ ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

1. ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ

2. พนักงานบริษัทเอกชน
3. ธุรกิจส่วนตัว / อิสระ
4. พ่อบ้าน / แม่บ้าน
5. อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ข้อที่ 6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จัดกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็น 6 กลุ่ม ระดับการวัดข้อมูลประเภท เรียงลำดับ (Ordinal scale) ช่วงรายได้แสดงในตาราง โดยการกำหนดช่วงรายได้ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 8 - 11) จำนวนดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

การกำหนดรายได้เฉลี่ยต่อเดือนขั้นต่ำ จำนวนจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เป็นเงินวันละ 191 บาท (กระทรวงแรงงาน 2550 : ออนไลน์) เท่ากับ 191 บาท X 30 วัน ผู้วิจัยจึงใช้ ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ ระหว่าง 5,000 - 45,000 บาท เป็นเกณฑ์ในการกำหนดช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดย แบ่งออกเป็น 6 ช่วง ดังนี้

1. 5,000 บาทหรือต่ำกว่า
2. 5,001 - 15,000 บาท
3. 15,001- 25,000 บาท
4. 25,001 - 35,000 บาท
5. 35,001- 45,000 บาท
6. 45,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและรูปแบบดำรงชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คำถามที่เลือกตอบได้หลายข้อ จำนวน 12 ข้อ และคำถามที่เลือกตอบข้อเดียว จำนวน 1 ข้อใหญ่ 9 ข้อย่อย ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยวจากสื่อบุคคลและสื่อไม่ใช่บุคคล งานอดิเรก การปฏิบัติธรรม ความสนใจสถานที่พักผ่อน ความสนใจด้านอาหาร ความสนใจด้านการศึกษาธรรมะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำบุญบริจาคทาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ได้แก่ รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่ท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ การเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะ

รัตนโกสินทร์ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางในเกาะรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วยคำถามที่เลือกตอบข้อเดียว 6 ข้อ และคำถามที่เลือกตอบได้หลายข้อ 3 ข้อ ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นถึงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์มีจำนวน 9 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 3 อันดับ คือ ดีมาก ปานกลาง น้อย ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาคือ

ดีมาก	ให้คะแนน 3 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน 2 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน 1 คะแนน

การพิจารณาแบ่งระดับทัศนคติ ใช้หลักการแบ่งระดับแบบอิงเกณฑ์ (criterion reference) โดยแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ ซึ่งค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 1 - 3 ผู้วิจัยได้คำนวณช่วงคะแนนในแต่ละระดับโดยใช้สูตรคำนวณช่วงคะแนนของซุสรี (2544) คือ

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับคะแนน}}$$

$$\text{ได้ช่วงคะแนน} = \frac{3 - 1}{3} = 0.66$$

แบ่งระดับคะแนนได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.66 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.33 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.00 หมายถึง ระดับมาก

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและพฤติกรรมของผู้บริโภค รวมทั้งแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำราเอกสารต่าง ๆ
3. รวบรวมสาระและเนื้อหาต่างๆ ที่ได้จากเอกสารงานวิจัยและการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร กำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้สอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมายและนิยามศัพท์เฉพาะ

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพิ่มเติม
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา ได้แก่ ความสอดคล้องและความครอบคลุมของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้
6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้
7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวน 30 ชุด เพื่อนำผลไปหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach 's alpha - coefficient) ของครอนบัค (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถาม มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงาน เพื่อขอสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์
3. ผู้วิจัยเดินทางไปวัด 10 แห่งในเกาะรัตนโกสินทร์ โดยแจกแบบสอบถาม ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม 2550 ใช้เวลาเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 60 วัน และผู้วิจัยรอรับกลับ
4. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนที่จะนำมาประมวลผล
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน คัดเลือกเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์ มาลงรหัสตัวเลข (code) นำไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นต่อไป

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากหนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ประกอบการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual frameork) ครั้งนี้และใช้อ้างอิง (Reference) ในการเขียนรายงานผลการวิจัย (Research report)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (Statistical package for the social Science for windows)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

- 1 สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) บรรยายลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจง ความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสูงสุด (Max) และค่าต่ำสุด (Min)
2. กรณีตัวแปรอิสระมีระดับการวัดแบบกลุ่มหรือลำดับ (Nominal or ordinal scale) 2 กลุ่ม และตัวแปรตามมีระดับการวัดแบบช่วงหรืออัตราส่วน (Interval or ratio scale) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติค่า t - test ได้แก่ ตัวแปรเพศ
3. กรณีตัวแปรอิสระมีระดับการวัดแบบกลุ่มหรือลำดับ (Nominal or interval) ตั้งแต่ 3 กลุ่ม ขึ้นไป แต่ตัวแปรตามมีระดับการวัดแบบช่วงหรืออัตราส่วน (Interval or ratio) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way analysis of variance : One - way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Fisher' s least significance difference : L.S.D ได้แก่ ตัวแปร อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้
4. สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน หรือหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 (กัลยา วานิชย์บัญชา.2545 : 311 - 312) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{n XY - (X)(Y)}{\sqrt{[nX^2 - (X)^2] [nY^2 - (Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	X	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	Y	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
	X ²	แทน	ผลรวมคะแนนชุด X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	Y ²	แทน	ผลรวมคะแนนชุด Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	XY	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X และ Y ทุกคู่
	n	แทน	จำนวนคนหรือกลุ่มตัวอย่าง

โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง $-1 < r < 1$ ความหมายของ r (กัลยา วานิชย์บัญชา.2544 :437)

- 1) ถ้าค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม
- 2) ถ้าค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่มด้วย แต่ถ้า X ลด Y จะลดด้วย
- 3) ถ้าค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
- 4) ถ้าค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามและมีความสัมพันธ์กันมาก
- 5) ถ้าค่า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์
- 6) ถ้าค่า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย

ค่าระดับความสัมพันธ์ของสหสัมพันธ์

<u>ค่าระดับความสัมพันธ์</u>	<u>ระดับความสัมพันธ์</u>
0.81-1.00	สูงมาก
0.61-0.80	ค่อนข้างสูง
0.41-0.60	ปานกลาง
0.21-0.40	ค่อนข้างต่ำ
0.01-0.20	ต่ำมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of squares)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
p	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์
- ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์
- ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์
- ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวในกลุ่มคนวัยทำงาน ได้แก่ เพศ ศาสนา อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ดังนี้

ตาราง 2 จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. สัญชาติ		
ชาวไทย	174	68.50
ชาวต่างชาติ	126	31.50
รวม	400	100.00
2. เพศ		
ชาย	151	37.80
หญิง	249	62.20
รวม	400	100.00
3. ศาสนา		
พุทธ	310	77.50
คริสต์	82	20.50
อื่น ๆ	8	2
รวม	400	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
4. อายุ		
15 - 24 ปี	87	21.75
25 - 34 ปี	115	28.75
35 - 44 ปี	74	18.50
45 - 54 ปี	75	18.75
55 - 60 ปี	24	6.00
60 ปี ขึ้นไป	25	6.25
รวม	400	100.00
4.สถานภาพสมรส		
โสด	222	55.50
สมรส	178	44.50
รวม	400	100.00
5.ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	90	22.50
ปริญญาตรี	239	59.80
สูงกว่าปริญญาตรี	71	17.70
รวม	400	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
6.อาชีพ		
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	93	23.20
พนักงานบริษัทเอกชน	155	38.80
ธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ	46	11.50
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	17	4.20
นักเรียน/นักศึกษา	63	15.80
อื่น ๆ	26	6.50
รวม	400	100.00
7.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
5,000 บาทหรือต่ำกว่า	54	13.50
5,001 – 15,000 บาท	113	28.30
15,001 – 25,000 บาท	82	20.50
25,001 – 35,000 บาท	37	9.30
35,001 – 45,000 บาท	35	8.70
45,000 บาทขึ้นไป	79	19.70
รวม	400	100.00

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

สัญชาติ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาจากทั่วทุกมุมโลกในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นชาวไทย มีจำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 ส่วนชาวต่างชาติ มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50

เพศ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาจากทั่วทุกมุมโลกในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.20 ส่วนเพศชาย มีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80

ศาสนา กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 รองลงมาคือศาสนาคริสต์ มีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 และนับถือศาสนาอื่น ๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2

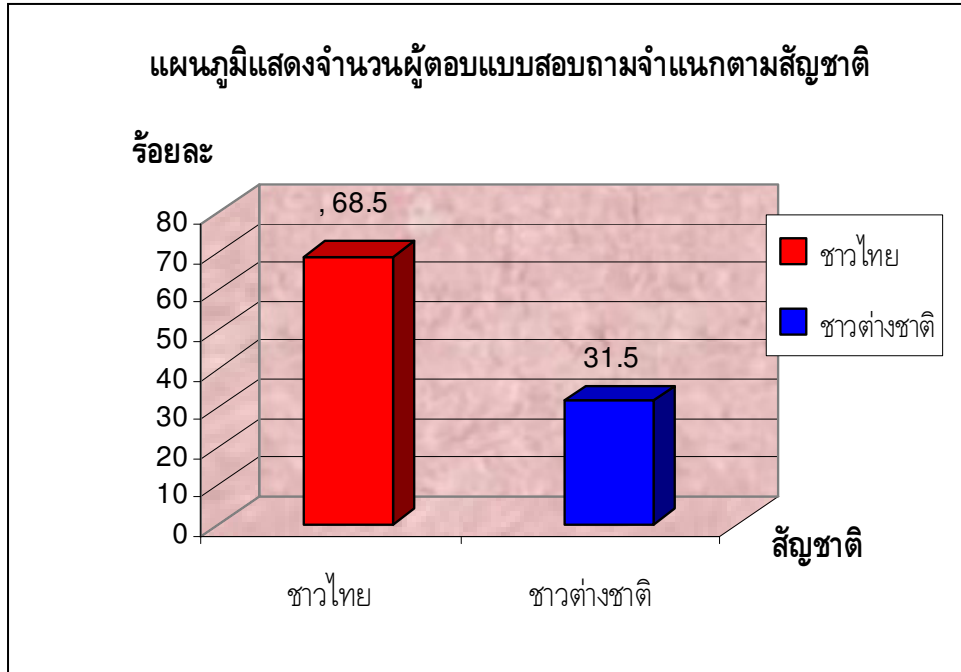
อายุ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ส่วนมากมีอายุ 25-34 ปี มีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 รองลงมา คือ อายุ 15-24 ปี มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 อายุ 45-54 ปี มีจำนวน 74 คนคิดเป็นร้อยละ 18.80 อายุระหว่าง 35-44 ปี มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 อายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30 และอายุ 55-64 ปี มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

สถานภาพสมรส กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ส่วนมากมีสถานภาพสมรสเป็นโสด จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรส/ อยู่ด้วยกัน มีจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50

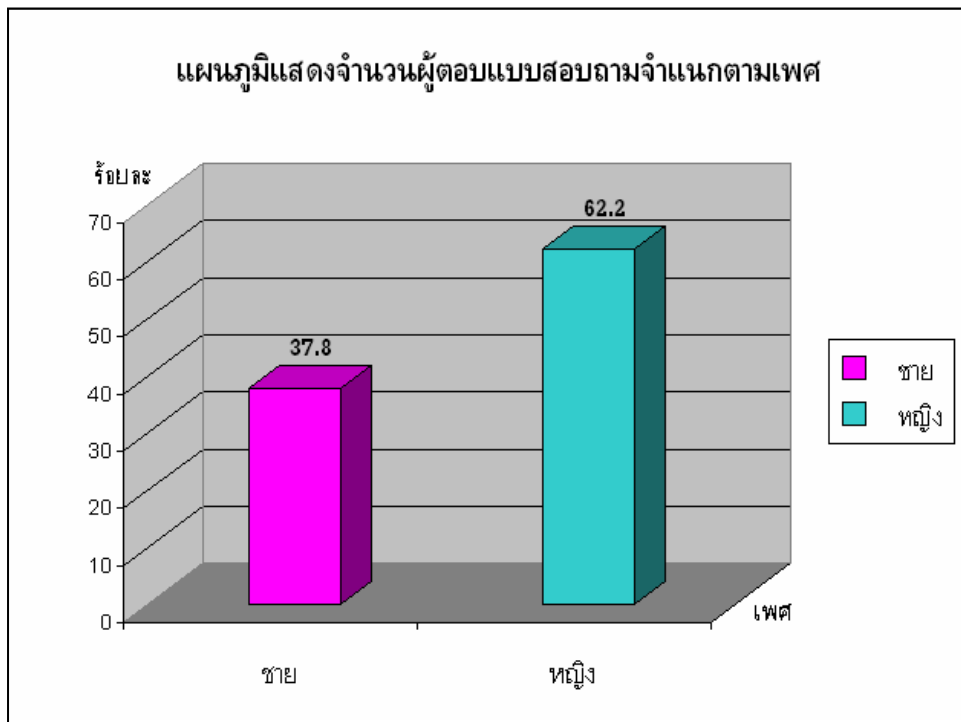
ระดับการศึกษา กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 ตามลำดับ

อาชีพ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 เป็นข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ประกอบธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 และเป็นพ่อบ้าน/แม่บ้าน มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ตามลำดับ

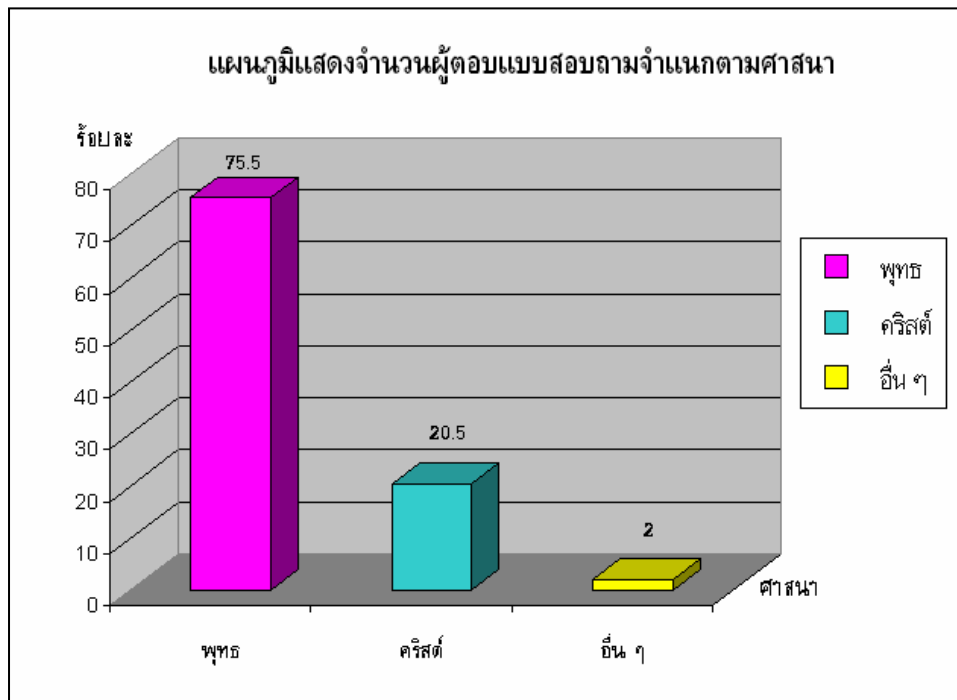
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 บาท -15,000 บาทมีจำนวน 113 คนคิดเป็นร้อยละ 28.30 รองลงมาคือที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาท มีจำนวน 82 คนคิดเป็นร้อยละ 20.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 45,000 บาท มีจำนวน 79 คนคิดเป็นร้อยละ 19.80 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาทต่อเดือน มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001–35,000 บาท มีจำนวน 37 คนคิดเป็นร้อยละ 9.30 และ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,001 – 45,000 บาท มีจำนวน 35คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 ตามลำดับ

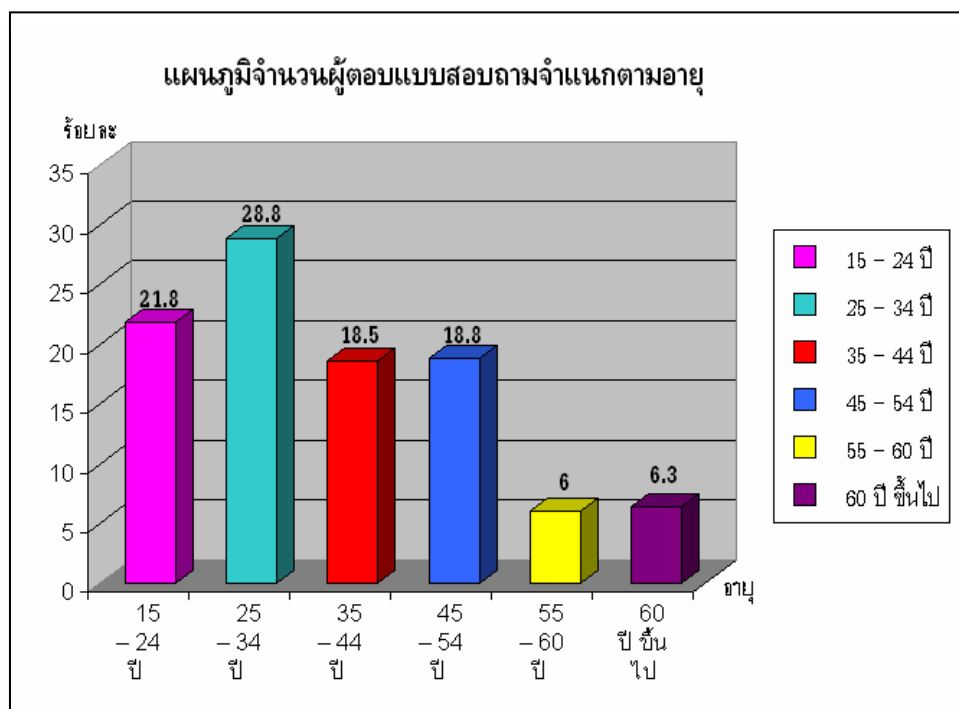
ภาพประกอบที่ 28 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสัญชาติ

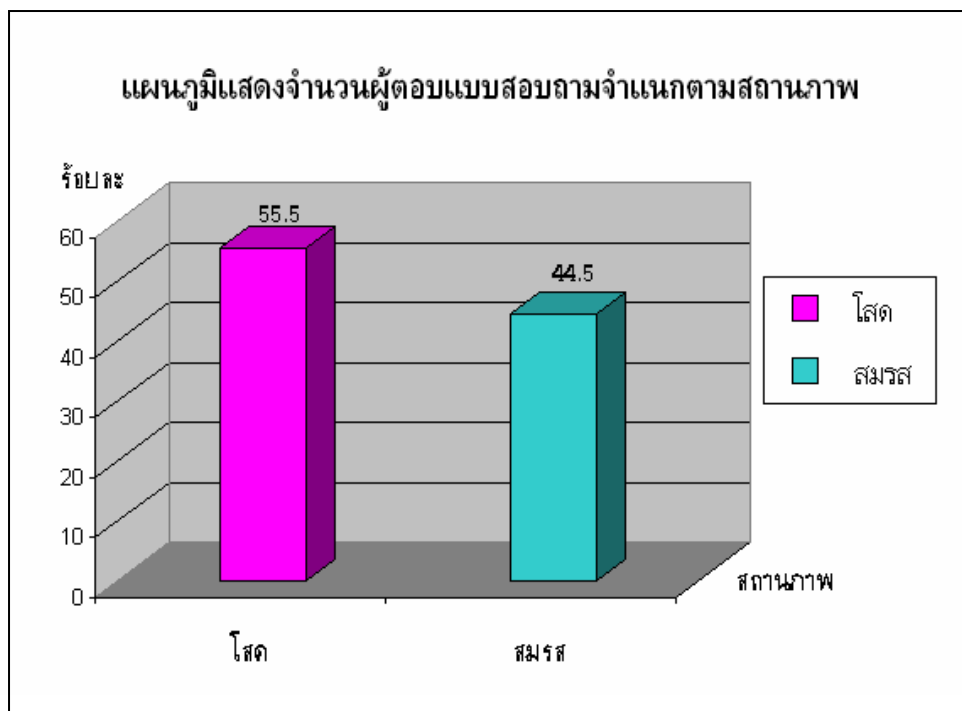
ภาพประกอบที่ 29 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

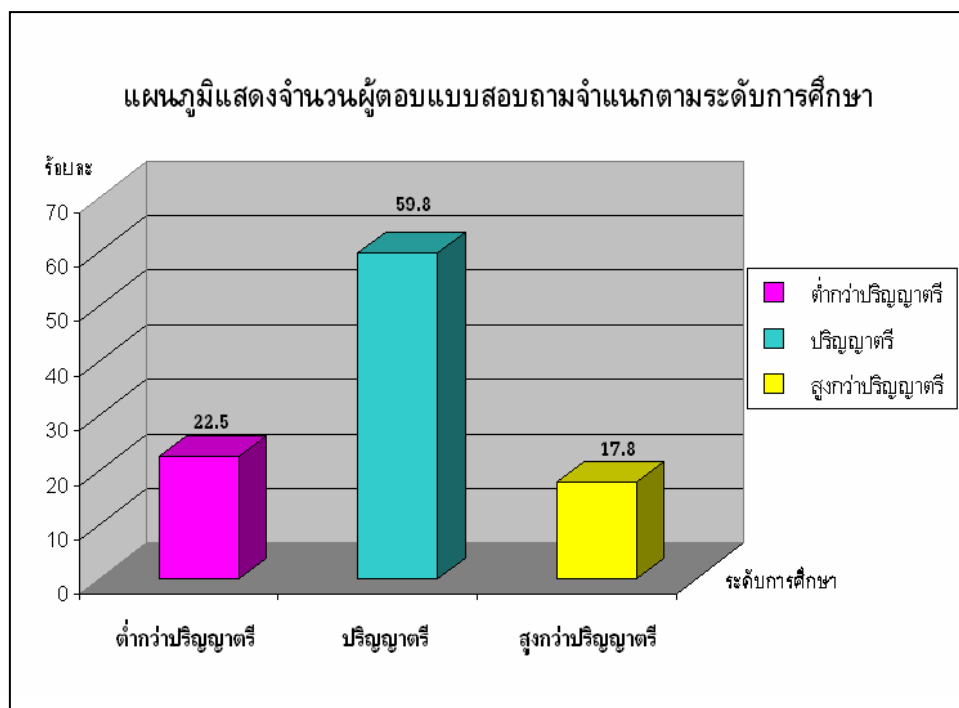
ภาพประกอบที่ 30 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามศาสนา

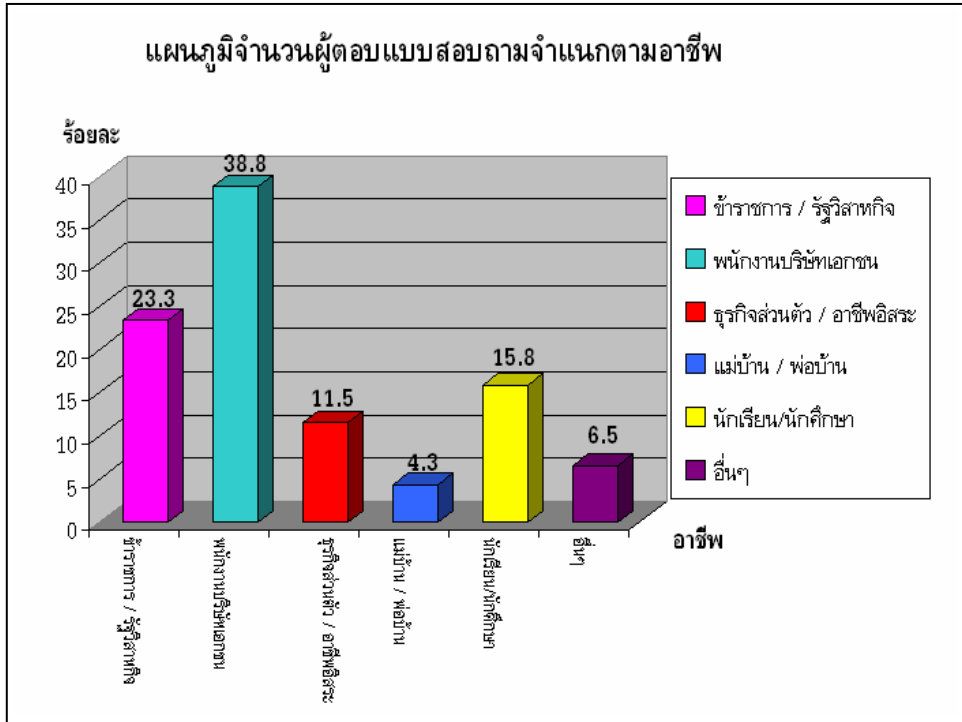
ภาพประกอบที่ 31 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

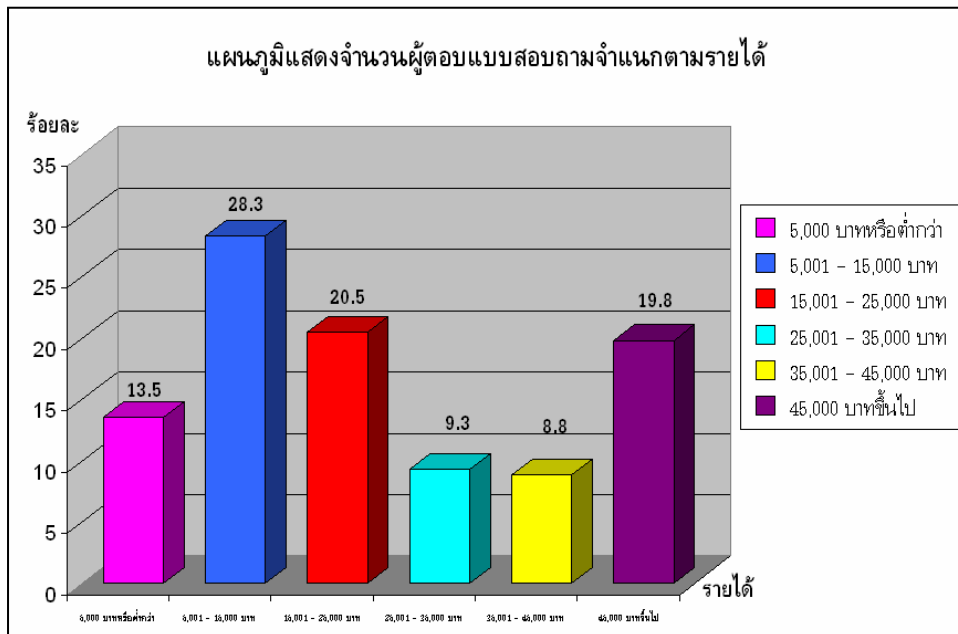
ภาพประกอบที่ 32 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

ภาพประกอบที่ 33 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ภาพประกอบที่ 34 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

ภาพประกอบที่ 35 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

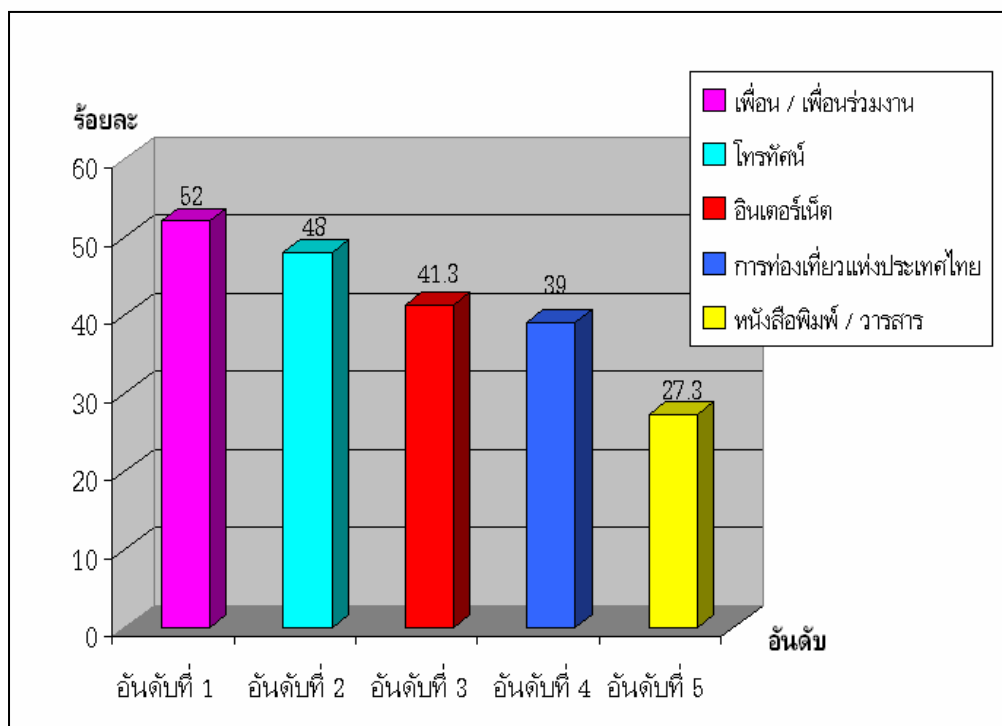
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

การวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ โดยแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ดังนี้

ตาราง 3 จำนวน และ ค่าร้อยละ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
สามี / ภรรยา	97	24.30
บิดา / มารดา	51	12.80
ญาติ / พี่น้อง	53	13.30
เพื่อน / เพื่อนร่วมงาน	208	52.00
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ท.ท.ท.)	156	39.00
หนังสือพิมพ์ / วารสาร	109	27.30
วิทยุ	38	9.50
โทรทัศน์	192	48.00
ใบปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์	89	22.30
อินเทอร์เน็ต	165	41.3
อื่น ๆ	1	0.3

จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อน/เพื่อนร่วมงานมากที่สุด ร้อยละ 52.0 รองลงมาคือ รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ ร้อยละ 48.0 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 41.3 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ท.ท.ท.) ร้อยละ 39.0 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์/วารสาร มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสามี/ภรรยา มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากใบปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ มีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากญาติ / พี่น้อง มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากบิดา / มารดา มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 ตามลำดับ และที่น้อยที่สุด คือ รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ มีจำนวน 38 คน ร้อยละ 9.50 อื่น ๆ ร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

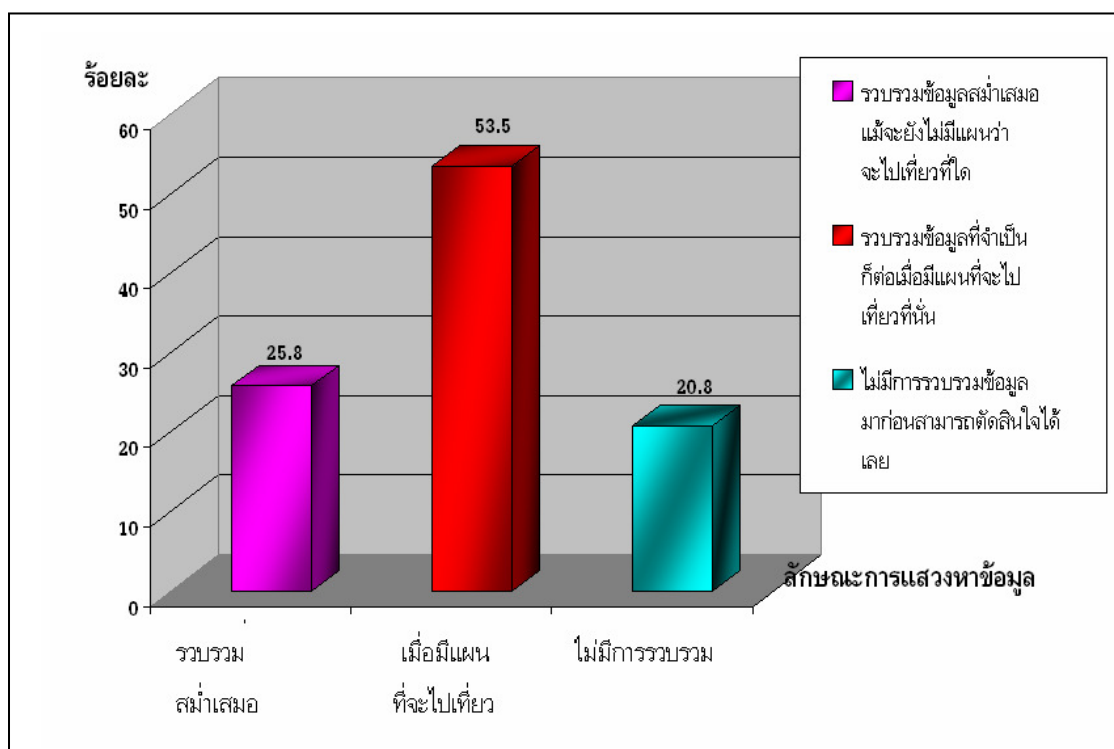

ภาพประกอบที่ 36 แผนภูมิแสดง 5 อันดับแรกที่นักท่องเที่ยวยอมรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุด

ตาราง 4 จำนวน และ ค่าร้อยละ ลักษณะการแสวงหาข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ลักษณะการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
รวบรวมข้อมูลสม่ำเสมอ แม้จะยังไม่มีแผนว่าจะไปเที่ยวที่ใด	103	25.80
รวบรวมข้อมูลที่จำเป็น ก็ต่อเมื่อมีแผนที่จะไปเที่ยวที่นั่น	214	53.50
ไม่มีการรวบรวมข้อมูลก่อน สามารถตัดสินใจได้เลย	83	20.80
รวม	400	100.00

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะรวบรวมข้อมูลที่จำเป็น ก็ต่อเมื่อมีแผนที่จะไปเที่ยวที่นั่น มีจำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาคือรวบรวมข้อมูลสม่ำเสมอ แม้จะยังไม่มีแผนว่าจะไปเที่ยวที่ใด มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 และที่น้อยที่สุดคือไม่มีการรวบรวมข้อมูลก่อน สามารถตัดสินใจได้เลย มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80

ภาพประกอบที่ 37 แผนภูมิแสดงการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

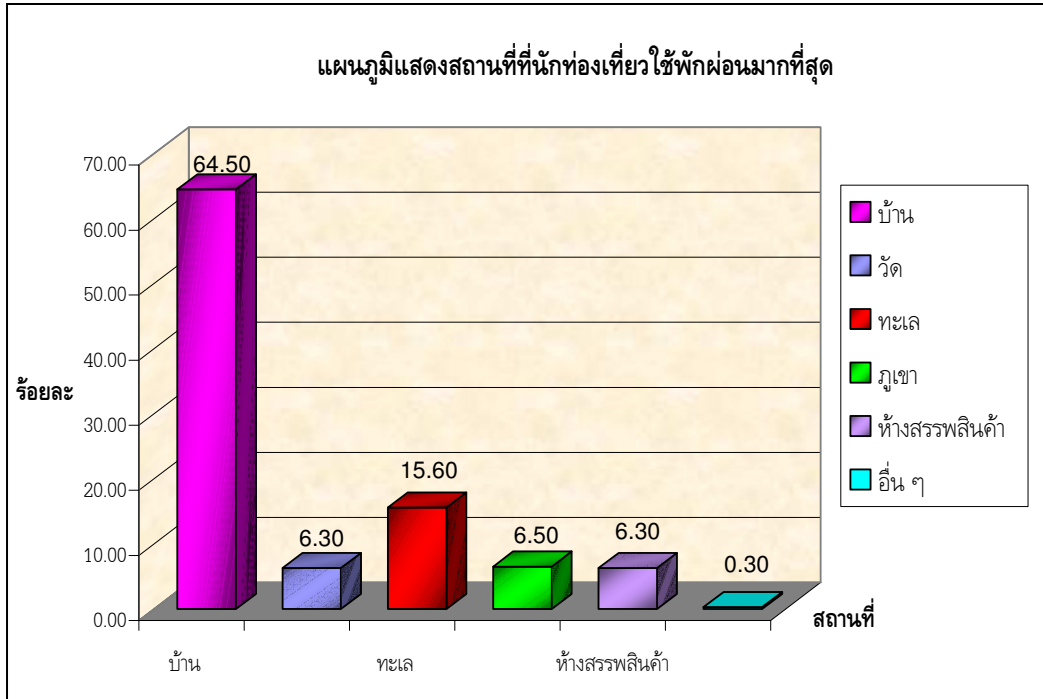
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ โดยแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ดังนี้

ตาราง 5 จำนวน และ ค่าร้อยละ สถานที่ที่ใช้พักผ่อนมากที่สุดของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

สถานที่ที่ใช้พักผ่อน	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน	258	64.50
วัด	25	6.30
ทะเล	62	15.60
ภูเขา	26	6.50
ห้างสรรพสินค้า	25	6.30
อื่น ๆ	1	0.30
รวม	400	100.00

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานที่ที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักผ่อนที่บ้าน มีจำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 รองลงมาคือทะเล มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 ภูเขา มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 ห้างสรรพสินค้าและวัด มีจำนวนเท่ากันคือ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และที่น้อยที่สุดคืออื่น ๆ ได้แก่ โบสถ์ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

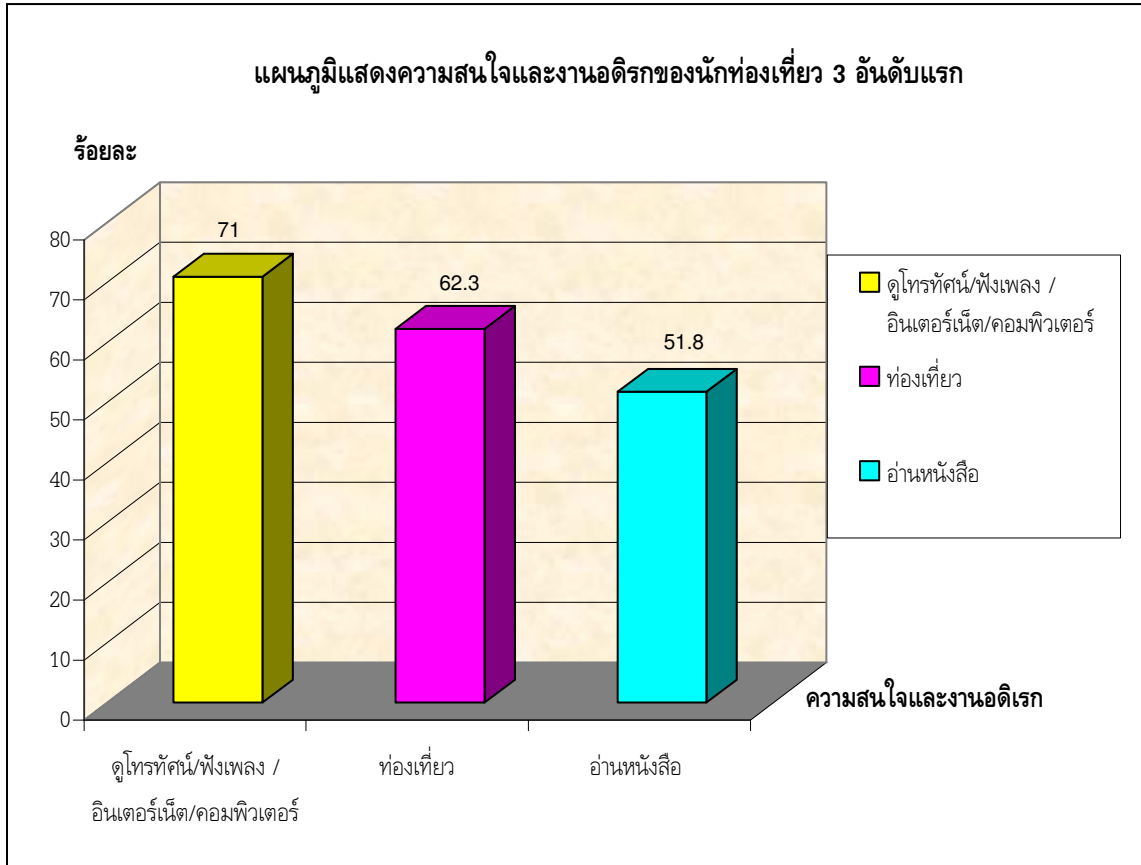

ภาพประกอบที่ 38 แผนภูมิแสดงสถานที่ที่นักท่องเที่ยวใช้พักผ่อนมากที่สุด

ตาราง 6 จำนวน และ ค่าร้อยละ ความสนใจงานอดิเรกของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ความสนใจ งานอดิเรก	จำนวน	ร้อยละ
สะสมสิ่งของ เช่น แสตมป์ ฯลฯ	72	18.00
เล่นกีฬา(โปรดระบุประเภท)	65	16.3
ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง / อินเทอร์เน็ต/คอมพิวเตอร์	284	71.00
อ่านหนังสือ	207	51.80
ท่องเที่ยว	249	62.30
อื่น ๆ	54	13.50

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสนใจ งานอดิเรก จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง/อินเทอร์เน็ต/คอมพิวเตอร์ มีจำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 ท่องเที่ยว มีจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 อ่านหนังสือ มีจำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 สะสมสิ่งของ มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 เล่นกีฬา มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 และที่น้อยที่สุดคืออื่น ๆ ได้แก่ นอน มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50

ภาพประกอบที่ 39 แผนภูมิแสดงความสนใจและงานอดิเรกของนักท่องเที่ยว 3 อันดับแรก

ตาราง 7 จำนวน และ ค่าร้อยละ ทัศนคติของตนเองของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ทัศนคติของตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
สนใจในศาสนาพุทธ	204	51.00
ดำเนินชีวิตโดยยึดคำสอนของศาสนา	169	42.30
มีความคิดว่าการเที่ยววัดทำให้จิตใจสงบ เป็นสุข	276	69.00
เคยเป็นอาสาสมัครช่วยงานภายในวัดเมื่อมีเทศกาลต่าง ๆ	73	18.30
มีความคิดว่าวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า และมีความงดงาม	249	62.30
มีความสุขและพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ทุกวันนี้	217	54.30
มีความคิดว่าศิลปกรรมไทยเป็นเรื่องที่ควรช่วยกันอนุรักษ์และศึกษา	281	70.30

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติของตนเอง จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดว่าศิลปกรรมไทยเป็นเรื่องที่ควรช่วยกันอนุรักษ์และศึกษา มีจำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 70.30 มีความคิดว่าการเที่ยววัดทำให้จิตใจสงบ เป็นสุข มีจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 มีความคิดว่าวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า และมีความงดงาม มีจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 มีความสุขและพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ มีจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 สนใจในศาสนาพุทธ มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 ดำเนินชีวิตโดยยึดคำสอนของศาสนา มีจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 เคยเป็นอาสาสมัครช่วยงานภายในวัดเมื่อมีเทศกาลต่าง ๆ มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 ตามลำดับ

ตาราง 8 จำนวน และ ค่าร้อยละ รูปแบบการดำรงชีวิตด้านการปฏิบัติธรรมของนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวใน
เกาะรัตนโกสินทร์

ปฏิบัติธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยปฏิบัติธรรม	62	15.50
ฟังเทศน์	230	57.50
นมัสการ ทำบุญตามวัด	305	76.30
สวดมนต์	260	65.00
นั่งสมาธิ	246	61.50
ศึกษาธรรมะ	126	31.50
ถือศีล	131	32.80
กินเจ	118	29.50
บวชพระ บวชชี	49	12.30
ใส่บาตร	294	73.50
อื่น ๆ	23	5.80

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการดำรงชีวิตด้านการปฏิบัติธรรมของนักท่องเที่ยงที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยงส่วนใหญ่่นมัสการ ทำบุญตามวัด มีจำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 76.30 ใส่บาตร มีจำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 73.50 สวดมนต์ มีจำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 นั่งสมาธิ มีจำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 ฟังเทศน์ มีจำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 ถือศีล มีจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 ศึกษาธรรมะ มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 กินเจ มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 ไม่เคยปฏิบัติธรรม มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 บวชพระ บวชชี มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 อื่น ๆ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 ตามลำดับ

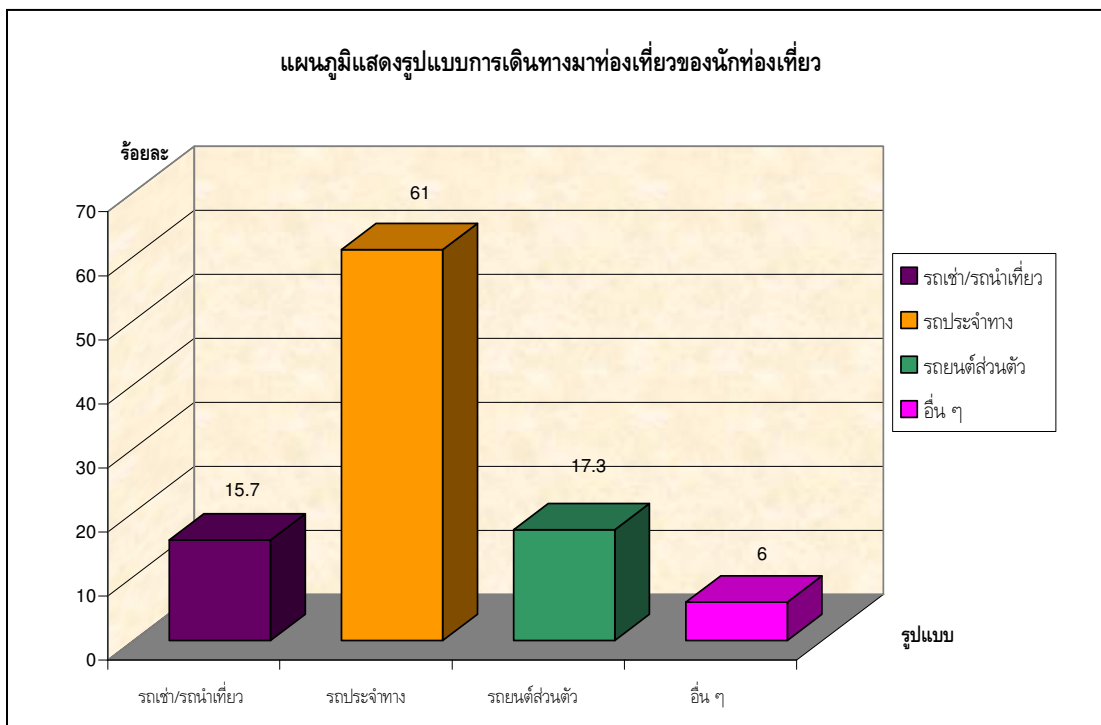
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ โดยการแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ดังนี้

ตาราง 9 จำนวน และ ค่าร้อยละของพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

พาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
รถเช่า/รถนำเที่ยว	63	15.70
รถประจำทาง	244	61.00
รถยนต์ส่วนตัว	69	17.30
อื่น ๆ	24	6.00
รวม	400	100

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถประจำทาง มีจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 รถยนต์ส่วนตัวมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 รถเช่า/รถนำเที่ยวมีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 และอื่น ๆ ได้แก่ รถแท็กซี่ จักรยาน โดยการเดิน มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

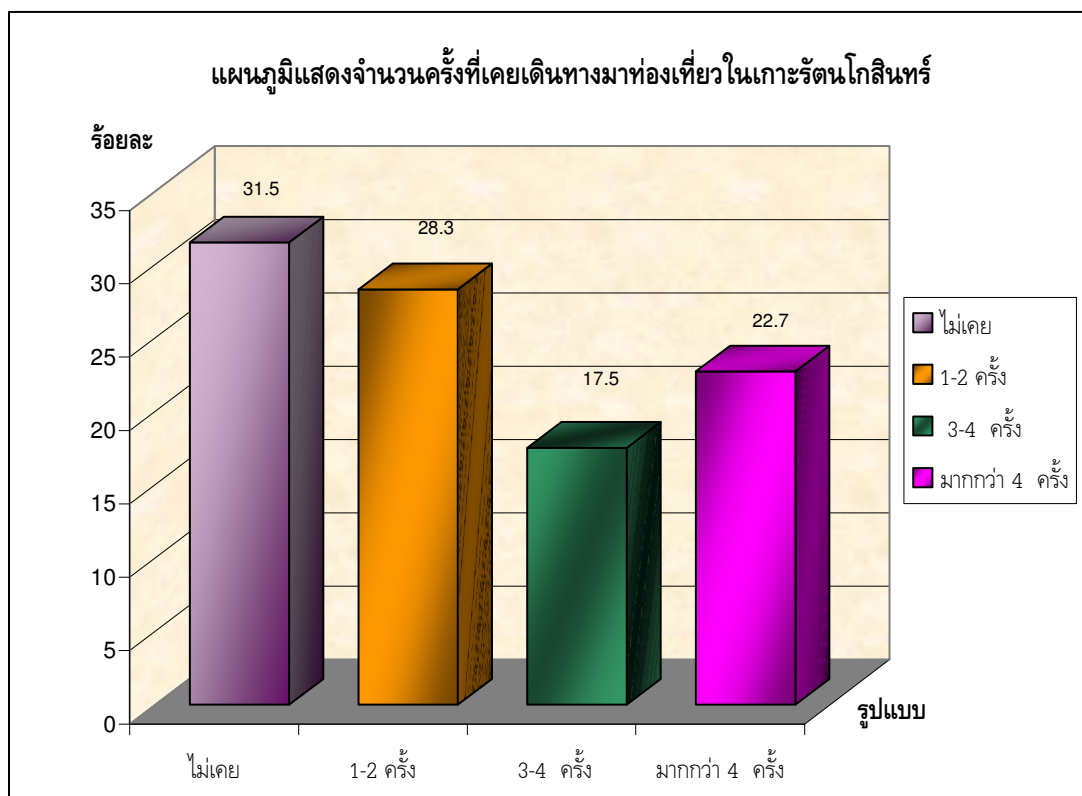

ภาพประกอบที่ 40 แผนภูมิแสดงรูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตาราง 10 จำนวน และ ค่าร้อยละของจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	126	31.50
1-2 ครั้ง	113	28.30
3-4 ครั้ง	70	17.50
มากกว่า 4 ครั้ง	91	22.7
รวม	400	100

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนครั้งที่เคยการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์มาก่อน มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 เคยเดินทางมาแล้ว 1-2 ครั้ง มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 เคยเดินทางมาแล้ว 3-4 ครั้ง มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 เดินทางมาแล้วมากกว่า 4 ครั้ง มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 ตามลำดับ

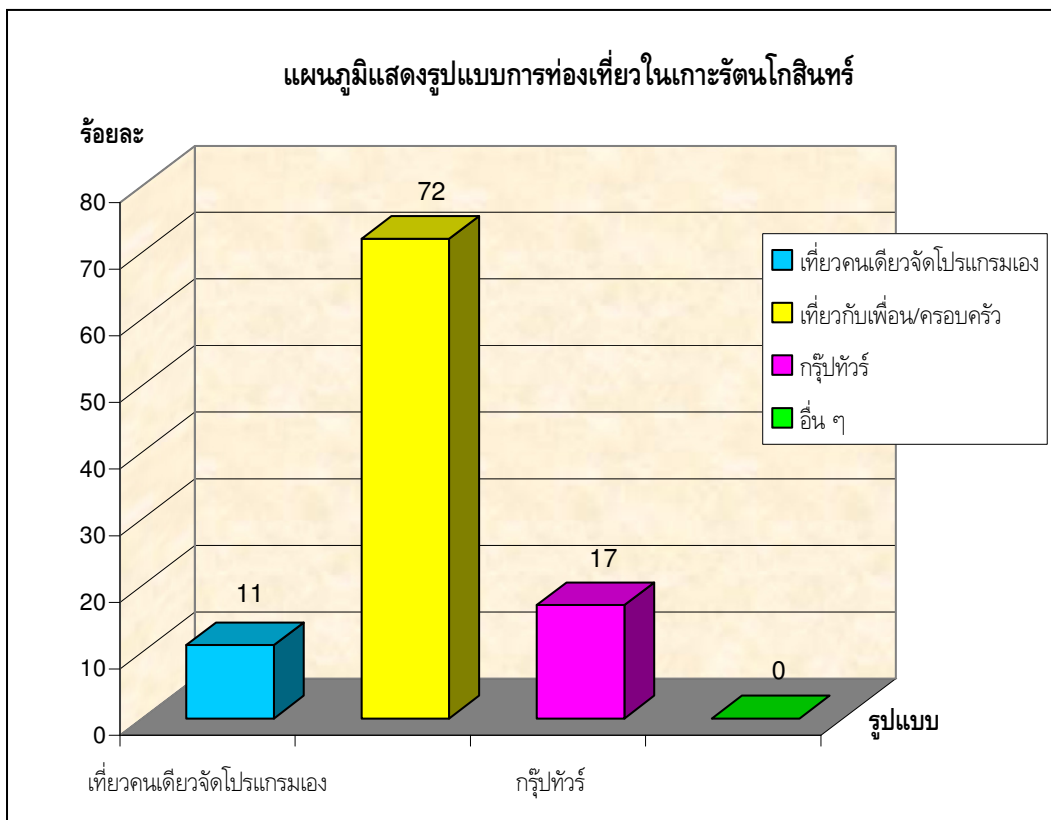

ภาพประกอบที่ 41 แผนภูมิแสดงจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 11 จำนวน และ ค่าร้อยละของรูปแบบในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

รูปแบบในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	จำนวน	ร้อยละ
เที่ยวคนเดียวจัดโปรแกรมเอง	44	11.00
เที่ยวกับเพื่อน/ครอบครัว	288	72.00
กรุ๊ปทัวร์	68	17.00
อื่น ๆ	0	0
รวม	400	100

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เที่ยวกับเพื่อน/ครอบครัว มีจำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00 เที่ยวคนเดียว จัดโปรแกรมเอง มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 เที่ยวโดยกรุ๊ปทัวร์มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ตามลำดับ

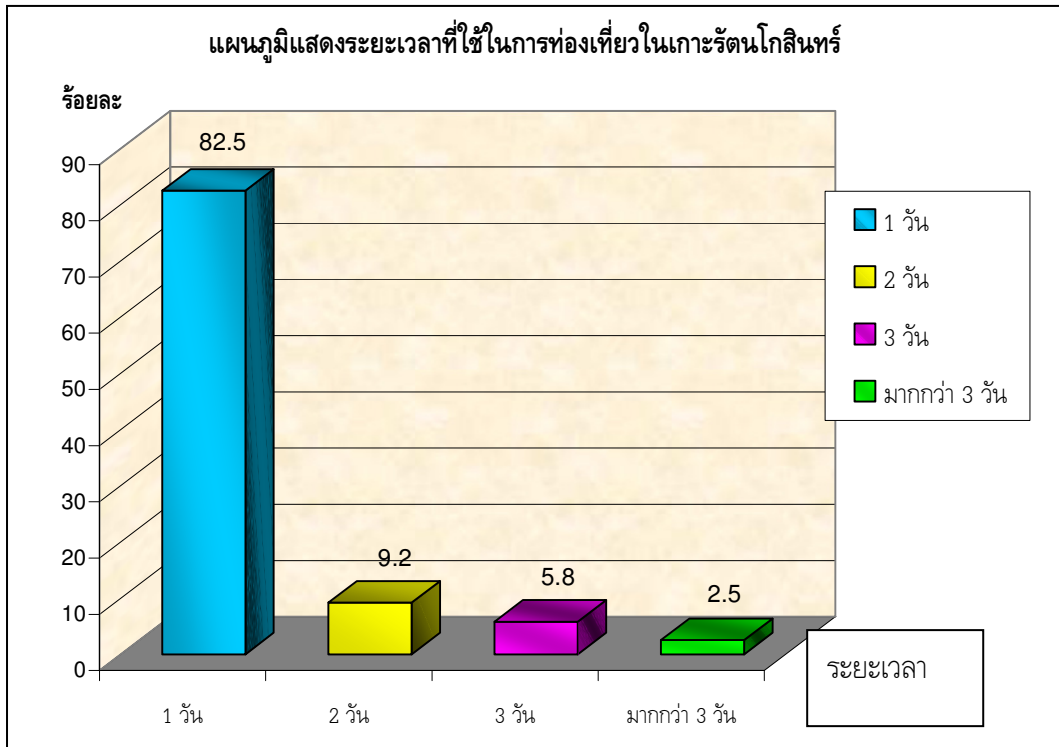

ภาพประกอบที่ 42 แผนภูมิแสดงรูปแบบการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 12 จำนวน และ ค่าร้อยละของระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	จำนวน	ร้อยละ
1 วัน	330	82.50
2 วัน	37	9.20
3 วัน	23	5.80
มากกว่า 3 วัน	10	2.50
รวม	400	100

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ 1 วัน มีจำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 2 วันมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 3 วัน มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 มากกว่า 3 วันมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50

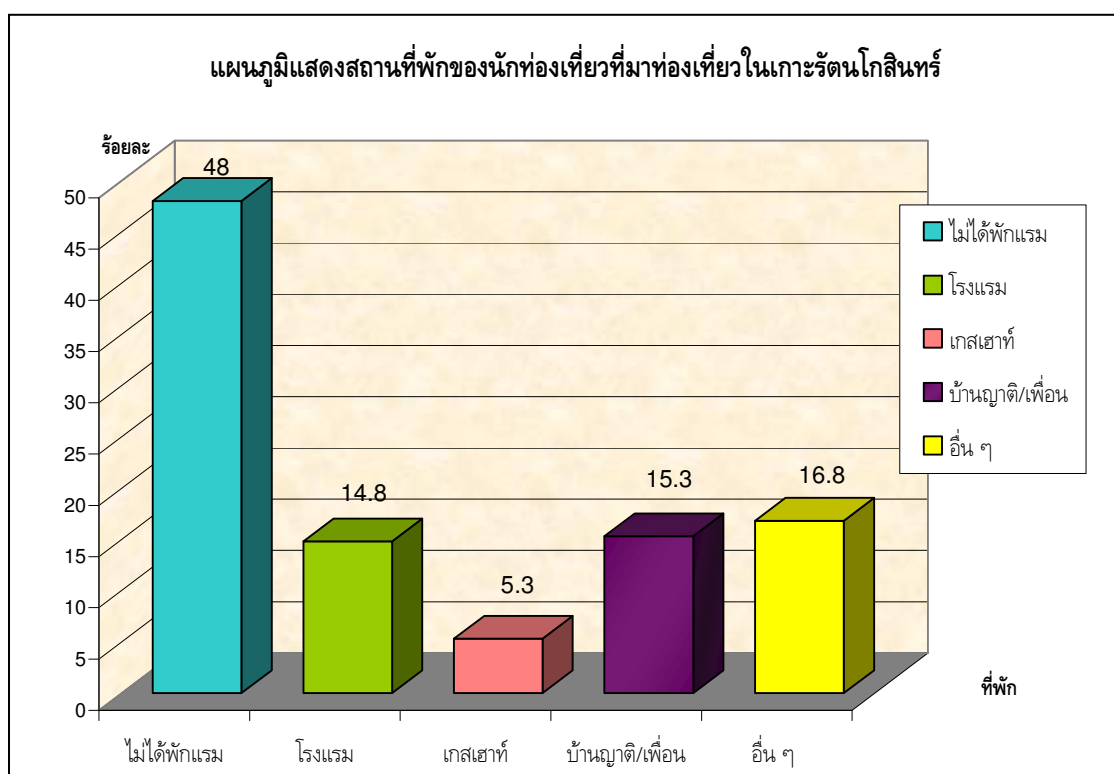

ภาพประกอบที่ 43 แผนภูมิแสดงระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 13 จำนวน และ ค่าร้อยละของสถานที่พักแรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

สถานที่พักแรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้พักแรม	192	48.00
โรงแรม	59	14.80
วัด	0	0
เกสเฮ้าส์	21	5.30
บ้านญาติ/เพื่อน	61	15.30
อื่น ๆ	67	16.80
รวม	400	100

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานที่พักแรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้พักแรม มีจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 อื่น ๆ มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 บ้านญาติ/เพื่อน มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 โรงแรมมีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 เกสเฮ้าส์มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 ตามลำดับ

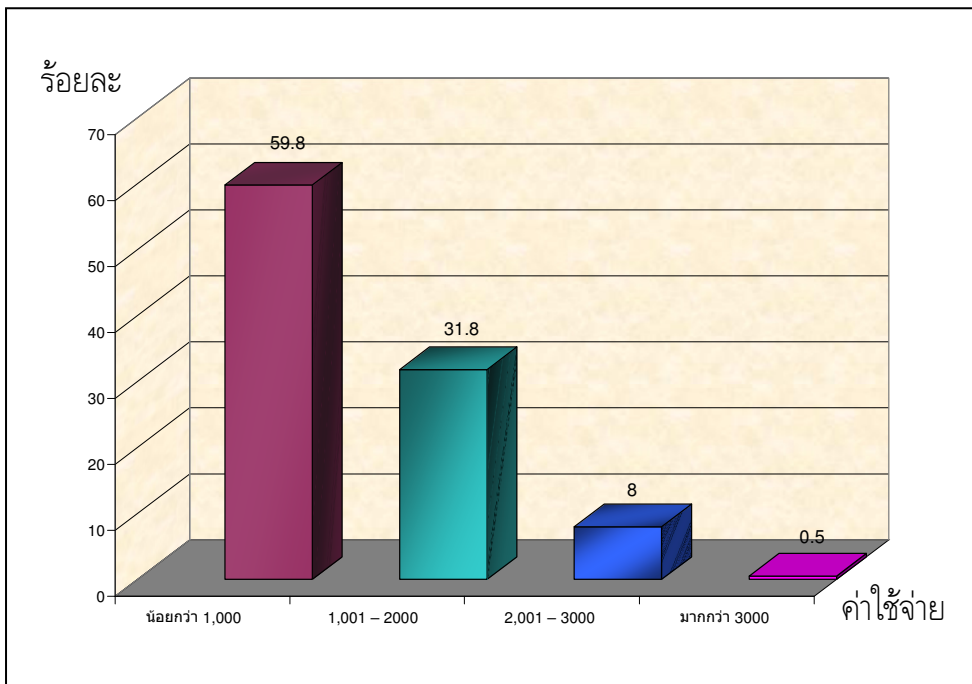

ภาพประกอบที่ 44 แผนภูมิแสดงสถานที่พักของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 14 จำนวน และ ค่าร้อยละของค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1,000 บาท	239	59.80
1,001 - 2000 บาท	127	31.80
2,001 - 3000 บาท	32	8.00
มากกว่า 3000 บาท	2	0.50
รวม	400	100

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง น้อยกว่า 1,000 บาท มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 ค่าใช้จ่าย 1,001 - 2000 บาท มีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 ค่าใช้จ่าย 2,001 - 3000 บาท มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ค่าใช้จ่ายมากกว่า 3000 บาท มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

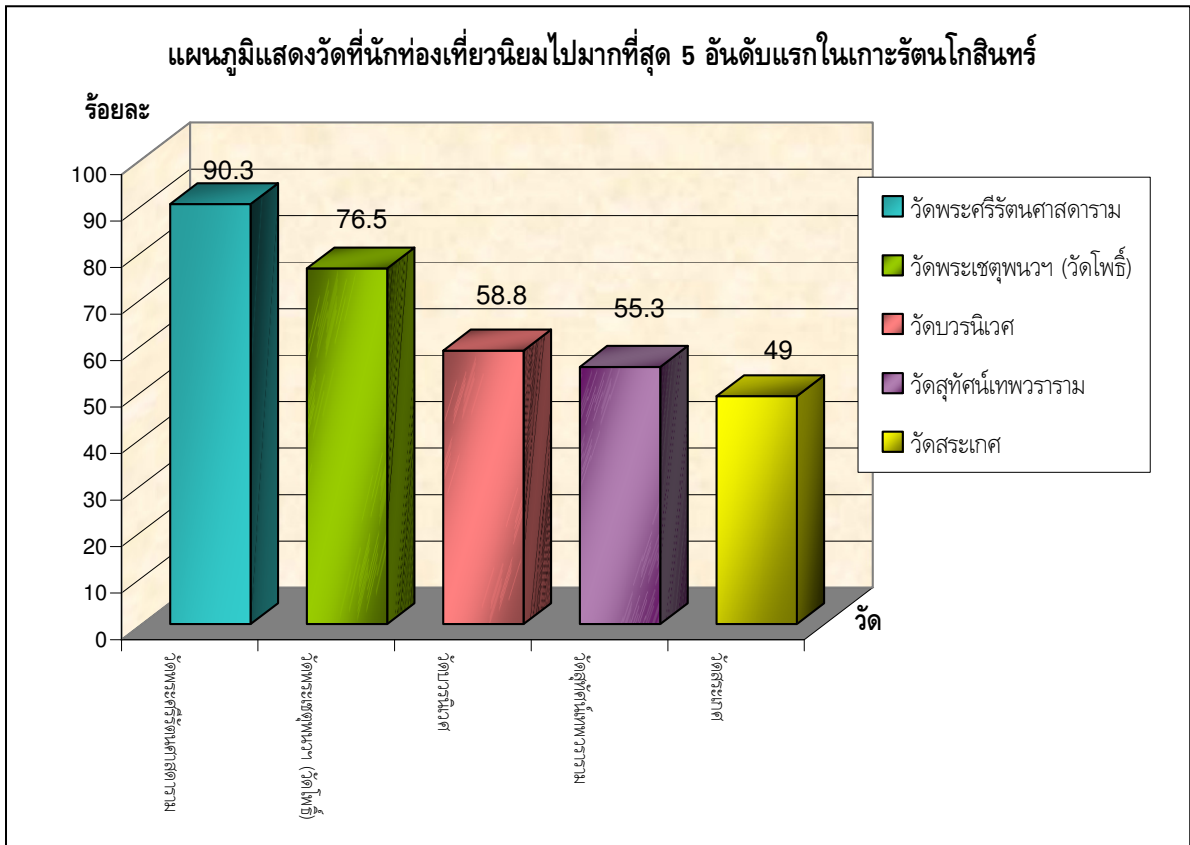

ภาพประกอบที่ 45 แผนภูมิแสดงค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 15 จำนวน และ ค่าร้อยละของสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

สถานที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	จำนวน	ร้อยละ
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม	361	90.30
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ราชวรมหาวิหาร	119	29.80
วัดราชนัดดาราม วรมหาวิหาร	159	39.80
วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร	196	49.00
วัดเทพธิดาราม วรวิหาร	64	16.00
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์)	306	76.50
วัดชนะสงคราม ราชวรมหาวิหาร	164	41.00
วัดสุทัศน์เทพวราราม วรมหาวิหาร	221	55.30
วัดบวรนิเวศ วรมหาวิหาร	239	58.80
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร	94	23.50
อื่น ๆ	45	11.30

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีจำนวน 361 คน คิดเป็นร้อยละ 90.30 วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์) มีจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 76.50 วัดบวรนิเวศวรมหาวิหาร มีจำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80 วัดสุทัศน์เทพวรารามวรมหาวิหาร มีจำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร มีจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร มีจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 วัดราชนัดดารามวรมหาวิหาร มีจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80 วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร มีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร มีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 วัดเทพธิดารามวรวิหาร มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 อื่น ๆ มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 ตามลำดับ

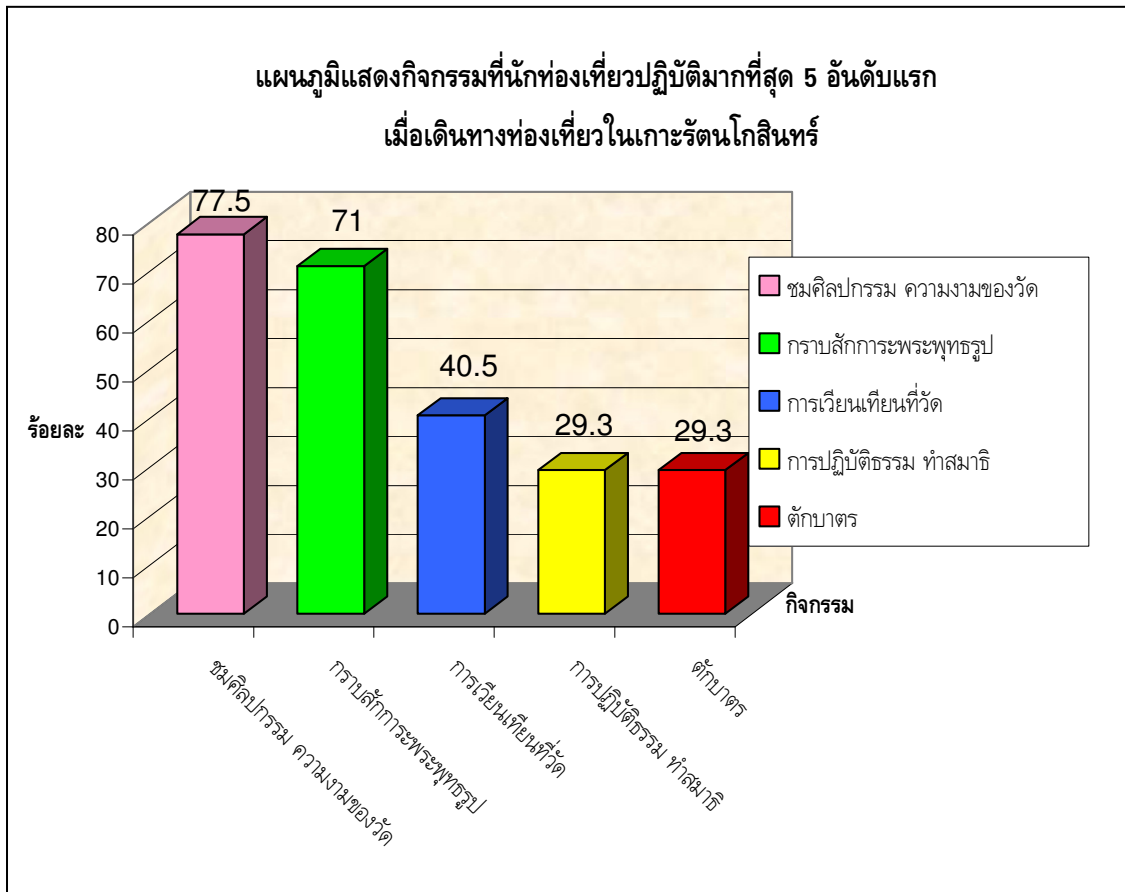

ภาพประกอบที่ 46 แผนภูมิแสดงวัดที่นักท่องเที่ยวนิยมไปมากที่สุด 5 อันดับแรกในเกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 16 จำนวน และ ค่าร้อยละของกิจกรรมที่ปฏิบัติเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

กิจกรรมที่ปฏิบัติเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	จำนวน	ร้อยละ
ชมศิลปกรรม ความงามของวัด	310	77.50
การเวียนเทียนที่วัด	162	40.50
กราบสักการะพระพุทธรูป	284	71.00
ถวายเทียนพรรษา งานกฐิน/ผ้าป่า	74	18.50
การปฏิบัติธรรม ทำสมาธิ	117	29.30
ตักบาตร	117	29.30
งานบวชภาค	26	6.50
ดูดวง	27	6.80
นวดไทยแผนโบราณ	70	17.50
อื่น	1	0.30

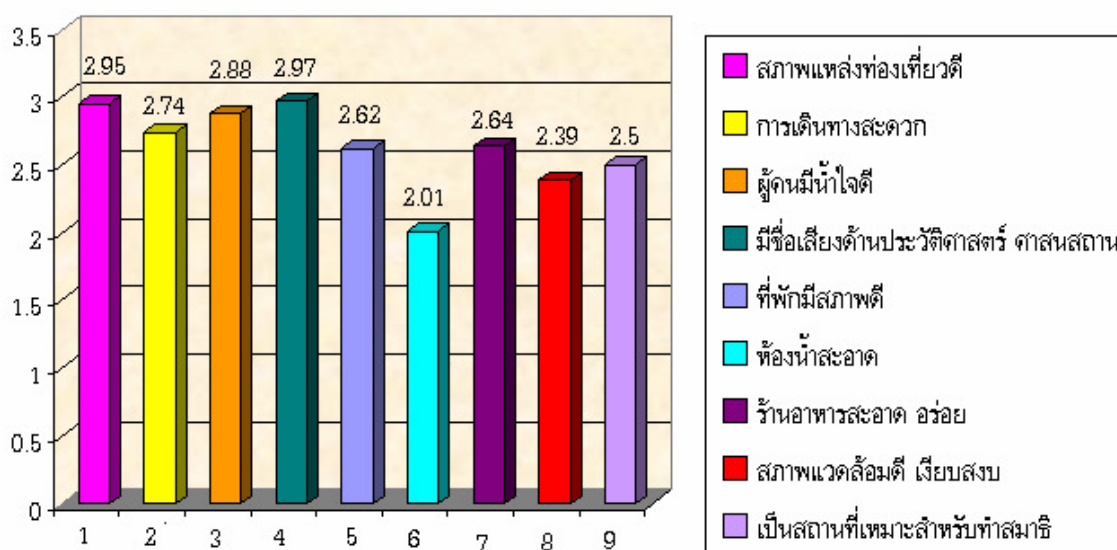
จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมที่ปฏิบัติเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชมศิลปกรรมความงามของวัด มีจำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50 กราบสักการะพระพุทธรูป มีจำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71.50 การเวียนเทียนที่วัด มีจำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 การปฏิบัติธรรม ทำสมาธิ มีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 ตักบาตร มีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 ถวายเทียนพรรษา งานกฐิน/ผ้าป่า มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 นวดไทยแผนโบราณมีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ดูดวงมีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 งานบวชภาคมีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 อื่น ๆ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ

ภาพประกอบที่ 47 แผนภูมิแสดงกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวปฏิบัติมากที่สุด 5 อันดับแรก
เมื่อเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์

ข้อ	ความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ของเกาะรัตนโกสินทร์	ระดับความคิดเห็น		
		X	SD	แปลผล
1	สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี	2.95	0.21	ดีมาก
2	การเดินทางสะดวก	2.74	0.47	ดีมาก
3	ผู้คนมีน้ำใจดี	2.88	0.32	ดีมาก
4	มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน	2.97	0.16	ดีมาก
5	ที่พักมีสภาพดี	2.62	0.52	ดีมาก
6	ห้องน้ำสะอาด	2.01	0.81	ปานกลาง
7	ร้านอาหารสะอาด อร่อย	2.64	0.56	ดีมาก
8	สภาพแวดล้อมดี เยียบสงบ	2.39	0.75	ดีมาก
9	เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ	2.50	0.62	ดีมาก
	รวม	2.68	0.24	ดีมาก

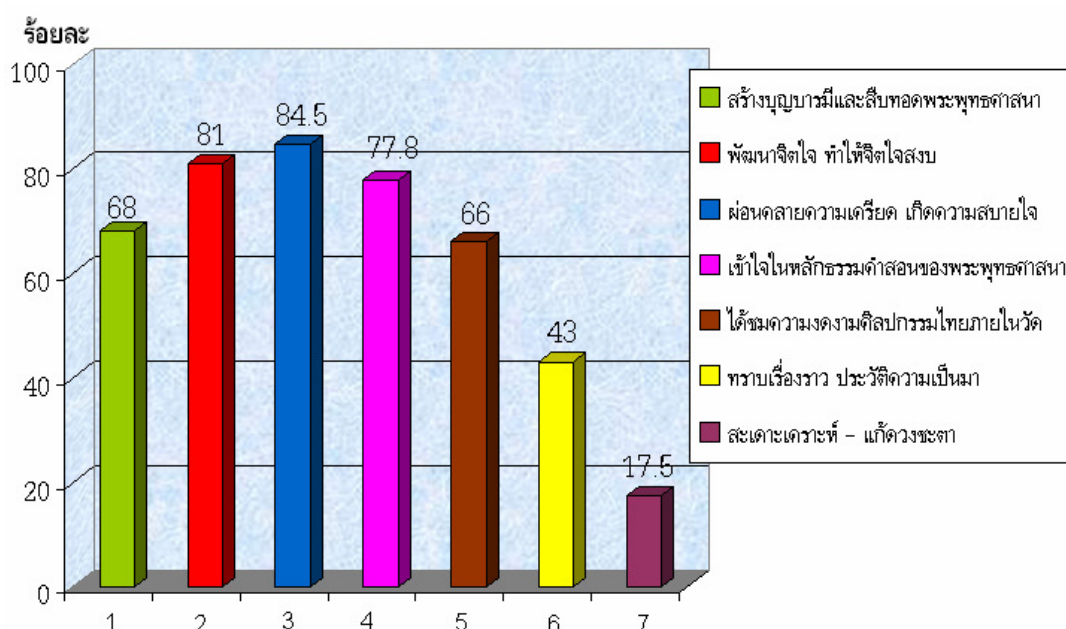

ภาพประกอบที่ 48 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์

จากตาราง 17 ความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน แสดงว่า ความคิดเห็นที่นักท่องเที่ยวมีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือข้อ 6 ด้านห้องน้ำสะอาด นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับดีมาก

ตาราง 18 จำนวน และ ค่าร้อยละประโยชน์ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	จำนวน	ร้อยละ
สร้างบุญบารมีและสืบทอดพระพุทธศาสนา	272	68.00
พัฒนาจิตใจ ทำให้จิตใจสงบ	324	81.00
ผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ	338	84.50
เข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา	311	77.80
ได้ชมความงดงามศิลปกรรมไทยภายในวัด	264	66.00
ทราบเรื่องราว ประวัติความเป็นมาทางพุทธศาสนา	172	43.00
สะอาดเอคราะห์ - แก้วดวงชะตา	70	17.5
อื่น ๆ	0	0

ภาพประกอบที่ 49 แผนภูมิแสดงประโยชน์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประโยชน์ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ มีจำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 84.50 พัฒนาจิตใจ ทำให้จิตใจสงบ มีจำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00 เข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา มีจำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 77.80 สร้างบุญบารมีและสืบทอดพระพุทธศาสนา มีจำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ได้ชมความงดงามศิลปกรรมไทยภายในวัด มีจำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 ทราบเรื่องราว ประวัติความเป็นมาทางพุทธศาสนา มีจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 สะดะเคราะห์ - แก้วดวงชะตา มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรสระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แตกต่างกัน

1. สัญชาติที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แตกต่างกัน

สัญชาติที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ได้แก่ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล การท่องเที่ยว สถานที่ที่พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_1 : สัญชาติที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธไม่แตกต่างกัน

H_0 : สัญชาติที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรสองกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ 2-tailed Prob. (p) มีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) จำแนกตามสัญชาติ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สัญชาติ	t-test for Equality of Means				
		X	SD	t	df	p
การแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว	ไทย	1.99	0.69	2.068	259.051	0.040
	ต่างชาติ	1.84	0.64			
สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด	ไทย	1.54	1.14	6.882	395	0.000
	ต่างชาติ	2.45	1.36			
การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ไทย	2.15	0.733	0.580	398	0.562
	ต่างชาติ	2.10	0.750			
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ไทย	2.57	0.979	7.172	398	0.000
	ต่างชาติ	1.75	1.211			
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ไทย	2.04	0.570	1.113	398	0.267
	ต่างชาติ	2.10	0.491			
ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)	ไทย	1.19	0.727	4.071	398	0.000
	ต่างชาติ	1.48	0.657			
ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	ไทย	2.69	1.269	0.851	398	0.395
	ต่างชาติ	2.88	1.297			
ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	ไทย	1.40	0.623	3.763	216.396	0.000
	ต่างชาติ	1.68	0.711			

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพศของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ ในการทดสอบพบว่าค่า Probability (p) เท่ากับ 0.040 และ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก(H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง(H_1) หมายความว่า สัญชาติที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อน จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

2. เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แตกต่างกัน

เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ได้แก่ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_1 : เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธไม่แตกต่างกัน

H_0 : เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรสองกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ 2-tailed Prob. (p) มีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	เพศ	t-test for Equality of Means				
		X	SD	t	df	p
การแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว	ชาย	1.98	0.668	694	324.43	0.488
	หญิง	1.93	0.689			
สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด	ชาย	1.83	1.269	0.062	314.46	0.950
	หญิง	1.83	1.297			
การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ชาย	2.09	0.733	0.890	322.23	0.374
	หญิง	2.16	0.750			
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ชาย	2.08	0.979	3.157	398	0.002
	หญิง	2.45	1.211			
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ชาย	2.14	0.570	2.553	398	0.011
	หญิง	2.00	0.491			
ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)	ชาย	1.33	0.727	2.462	281.189	0.281
	หญิง	1.25	0.657			
ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	ชาย	1.83	1.269	0.062	395	0.951
	หญิง	1.83	1.297			
ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	ชาย	1.53	0.728	1.030	398	0.304
	หญิง	1.46	0.611			

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพศของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ ในการทดสอบพบว่าค่า Probability (p) เท่ากับ 0.002 และ 0.011 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในระยะเวลา 1 ปี (ครั้งต่อปี) และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

3. ศาสนาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แตกต่างกัน

ศาสนาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ได้แก่ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ สถานที่พัก ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ศาสนาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : ศาสนาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance : one way ANOVA) และการทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล

การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) จำแนกตามศาสนา

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
การแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	3.105	2	1.553	3.388	0.035
	ภายในกลุ่ม	181.895	397	0.458		
	รวม	185.000	399			
สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด	ระหว่างกลุ่ม	74.063	2	37.032	25.143	0.000
	ภายในกลุ่ม	580.294	397	1.473		
	รวม	654.358	399			

ตาราง 21 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	2.665	2	1.333	2.426	0.090
	ภายในกลุ่ม	218.045	397	0.549		
	รวม	220.710	399			
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	53.327	2	26.663	22.668	0.000
	ภายในกลุ่ม	466.983	397	1.176		
	รวม	520.310	399			
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	2.416	2	1.208	4.434	0.012
	ภายในกลุ่ม	108.144	397	0.272		
	รวม	110.560	399			
ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	28.297	2	14.149	3.420	0.034
	ภายในกลุ่ม	1642.200	397	4.137		
	รวม	1670.497	399			
ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	ระหว่างกลุ่ม	2.779	2	1.389	3.185	0.042
	ภายในกลุ่ม	173.199	397	0.436		
	รวม	175.978	399			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.090 ซึ่งมากกว่า 0.05 เป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างศาสนากับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

แต่การทดสอบความแตกต่างระหว่างศาสนากับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ (บาท) พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศาสนาที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ศาสนา	X	พุทธ	คริสต์	อื่น ๆ
		2.50	1.60	2.00
พุทธ	2.50	-	0.90** (0.000)	0.50 (0.190)
คริสต์	1.60		-	- 0.40 (0.332)
อื่น ๆ	2.00			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 22 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่นับถือศาสนาพุทธ กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่นับถือศาสนาคริสต์ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่นับถือศาสนาคริสต์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.90

และจากความแตกต่างระหว่างศาสนากับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ศาสนาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการ

วิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศาสนาที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

ศาสนา	X	พุทธ	คริสต์	อื่น ๆ
		1.20	1.52	1.62
พุทธ	1.20	-	- 0.32** (0.000)	- 0.42 (0.085)
คริสต์	1.52		-	0.10 (0.687)
อื่น ๆ	1.62			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 23 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่นับถือศาสนาพุทธ กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่นับถือศาสนาคริสต์ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีพฤติกรรมการด้านระยะเวลาที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่นับถือศาสนาคริสต์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.30

4. อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แตกต่างกัน

อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวพุทธ ได้แก่ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ สถานที่พักระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance : one way ANOVA) และการทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล

การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) จำแนกตามอายุ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
การแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4.798	5	0.960	2.098	0.065
	ภายในกลุ่ม	180.202	394	0.457		
	รวม	185.000	399			
สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด	ระหว่างกลุ่ม	10.779	5	2.156	1.310	0.259
	ภายในกลุ่ม	643.579	394	1.646		
	รวม	654.358	399			
การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	16.892	5	3.378	6.531	0.000
	ภายในกลุ่ม	203.818	394	0.517		
	รวม	220.710	399			
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	32.265	5	6.453	5.210	0.000
	ภายในกลุ่ม	488.045	394	1.239		
	รวม	520.310	399			

ตาราง 24 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	5.823	5	1.165	4.381	0.001
	ภายในกลุ่ม	104.737	394	0.266		
	รวม	110.560	399			
ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)	ระหว่างกลุ่ม	2.585	5	0.517	1.104	0.358
	ภายในกลุ่ม	184.492	394	0.468		
	รวม	187.078	399			
ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	47.054	5	9.411	2.284	0.046
	ภายในกลุ่ม	1623.443	394	4.120		
	รวม	1670.497	399			
ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	ระหว่างกลุ่ม	6.741	5	1.348	3.139	0.009
	ภายในกลุ่ม	169.236	394	0.430		
	รวม	175.977	399			

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบอายุของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.065 , 0.259 , 0.358 ซึ่งมากกว่า 0.05 เป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุกับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด และระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)

แต่การทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุกับพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ (บาท) พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก

(H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

อายุ	X	15 - 24 ปี	25 - 34 ปี	35 - 44 ปี	45 - 54 ปี	55 - 60 ปี	มากกว่า 60 ปี
		2.13	2.00	2.44	2.00	1.79	2.52
15 - 24 ปี	2.13	-	0.13 (0.207)	- 0.31** (0.007)	- 0.07 (0.224)	0.34* (0.037)	- 0.39* (0.020)
25 - 34 ปี	2.00	-	-	- 0.44** (0.000)	0 (0.935)	0.21 (0.180)	- 0.52** (0.001)
35 - 44 ปี	2.44	-	-	-	0.44** (0.000)	0.65** (0.000)	- 0.08 (0.657)
45 - 54 ปี	2.00	-	-	-	-	0.21 (0.218)	- 0.52** (0.002)
55 - 60 ปี	1.79	-	-	-	-	-	- 0.73** (0.000)
มากกว่า 60 ปี	2.52	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 25 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 35 - 44 ปี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.007 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี มีพฤติกรรมการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 35 - 44 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.31

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

อายุ	X	15 - 24 ปี	25 - 34 ปี	35 - 44 ปี	45 - 54 ปี	55 - 60 ปี	มากกว่า 60 ปี
		2.52	2.42	2.35	1.96	2.75	1.60
15 - 24 ปี	2.52	-	0.10 (0.517)	0.17 (0.314)	0.56** (0.001)	- 0.23 (0.389)	0.92** (0.000)
25 - 34 ปี	2.42	-	-	0.07 (0.653)	0.46** (0.005)	- 0.32 (0.195)	0.82 ** (0.001)
35 - 44 ปี	2.35	-	-	-	0.39* (0.032)	- 0.39 (0.128)	0.75** (0.004)
45 - 54 ปี	1.96	-	-	-	-	- 0.79* (0.032)	0.36 (0.162)
55 - 60 ปี	2.75	-	-	-	-	-	1.15** (0.000)
มากกว่า 60 ปี	1.60	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 26 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 45 - 54 ปี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี มีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 45 - 54 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.56

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

อายุ	X	15 - 24 ปี	25 - 34 ปี	35 - 44 ปี	45 - 54 ปี	55 - 60 ปี	มากกว่า 60 ปี
		1.33	1.40	1.64	1.54	1.75	1.56
15 - 24 ปี	1.33	-	- 0.75 (0.419)	- 0.31** (0.003)	- 0.21* (0.039)	- 0.41** (0.006)	- 0.22 (0.128)
25 - 34 ปี	1.40	-	-	- 0.23* (0.014)	- 0.13 (0.157)	- 0.34* (0.021)	- 0.15 (0.296)
35 - 44 ปี	1.64	-	-	-	0.10 (0.343)	- 0.10 (0.511)	0.08 (0.559)
45 - 54 ปี	1.54	-	-	-	-	- 0.20 (0.187)	- 0.01 (0.930)
55 - 60 ปี	1.75	-	-	-	-	-	0.19 (0.311)
มากกว่า 60 ปี	1.56	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 27 นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 35 - 44 ปี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี มีพฤติกรรมด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 35 - 44 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ -0.31

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 45 - 54 ปี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.039 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันรายคู่โดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี มีพฤติกรรมด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 45 -54 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.21

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 55 - 60 ปี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.006 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยผู้ที่มียุระหว่าง 15 - 24 ปี มีพฤติกรรมด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 55 - 64 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.41

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 35 - 44 ปี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.014 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยผู้ที่มียุระหว่าง 25 - 34 ปี มีพฤติกรรมด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 35 - 44 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.23

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 55 - 60 ปี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.021 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยผู้ที่มียุระหว่าง 25 - 34 ปี มีพฤติกรรมด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุ 55 - 60 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.34

5. สถานภาพประกอบที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่ต่างกัน

สถานภาพประกอบที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวพุทธ ได้แก่ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ที่พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ สถานที่พัก ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_1 : สถานภาพประกอบที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธไม่แตกต่างกัน

H_0 : สถานภาพประกอบที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธที่ต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรสองกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ 2-tailed Prob. (p) มีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05

ตาราง 28 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) จำแนกตามสถานภาพ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สถานภาพ	t-test for Equality of Means				
		X	SD	t	df	p
การแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว	โสด	1.99	0.679	1.345	378.829	0.179
	สมรส	1.89	0.681			
สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด	โสด	1.72	1.218	1.945	395	0.520
	สมรส	1.97	1.355			
การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	โสด	2.07	0.691	1.759	398	0.079
	สมรส	2.20	0.800			
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	โสด	2.59	1.132	5.679	398	0.000
	สมรส	1.96	1.057			
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	โสด	2.03	0.549	1.223	392.627	0.222
	สมรส	2.09	0.495			
ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)	โสด	1.24	0.677	1.131	375.424	0.259
	สมรส	1.32	0.693			

ตาราง 28 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สถานภาพ	t-test for Equality of Means				
		X	SD	T	df	P
ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	โสด	2.68	2.139	0.740	398	0.460
	สมรส	2.83	1.945			
ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	โสด	2.36	0.614	4.390	398	0.000
	สมรส	2.65	0.690			

จากตาราง 28 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพศของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ ในการทดสอบพบว่าค่า Probability (p) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า สถานภาพประกอบที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ และด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อท่องเที่ยวเชิงพุทธ นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

6. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ได้แก่ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ สถานที่พัก ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance : one way ANOVA) และการทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 29 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
การแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4.649	2	2.325	5.117	0.006
	ภายในกลุ่ม	189.351	397	0.454		
	รวม	185.88	399			
สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด	ระหว่างกลุ่ม	69.643	2	34.822	23.464	0.000
	ภายในกลุ่ม	584.715	397	1.484		
	รวม	645.358	399			
การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	2.151	2	1.075	1.953	0.143
	ภายในกลุ่ม	218.559	397	0.551		
	รวม	220.710	399			
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	5.873	2	2.937	2.266	0.105
	ภายในกลุ่ม	514.437	397	1.296		
	รวม	520.310	399			
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	1.078	2	0.539	1.954	0.143
	ภายในกลุ่ม	109.482	397	0.276		
	รวม	110.560	399			

ตาราง 29 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)	ระหว่างกลุ่ม	4.156	2	2.078	4.510	0.012
	ภายในกลุ่ม	182.922	397	0.461		
	รวม	187.077	399			
ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	31.187	2	15.592	3.776	0.024
	ภายในกลุ่ม	1639.313	397	4.129		
	รวม	1670.497	399			
ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	ระหว่างกลุ่ม	7.426	2	3.713	8.746	0.000
	ภายในกลุ่ม	168.551	397	0.425		
	รวม	175.977	399			

จากตาราง 29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.143 , 0.105 ซึ่งมากกว่า 0.05 เป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ไม่แตกต่างกัน

แต่การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.012 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัย

จึงได้นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยรายคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 30 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

ระดับการศึกษา	X	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		1.28	1.21	1.49
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1.28	-	0.71 (0.396)	- 0.20 (0.059)
ปริญญาตรี	1.21		-	- 0.27** (0.003)
สูงกว่าปริญญาตรี	1.49			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 30 นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันรายคู่โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.27

และการทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธงบประมาณการใช้เงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั่นคือปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธงบประมาณการใช้เงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบ

แบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 31 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

ระดับการศึกษา	X	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		1.24	1.54	1.61
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1.24	-	- 0.30** (0.000)	- 0.37** (0.000)
ปริญญาตรี	1.54		-	- 0.71 (0.417)
สูงกว่าปริญญาตรี	1.61			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 31 นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.30

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.37

7. อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่ต่างกัน

อาชีพที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวพุทธ ได้แก่ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ สถานที่พักระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : อาชีพที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : อาชีพที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance : one way ANOVA) และการทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่ต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 32 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) จำแนกตามอาชีพ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
การแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	14.194	5	2.839	6.548	0.000
	ภายในกลุ่ม	170.806	394	0.434		
	รวม	185.000	399			
สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด	ระหว่างกลุ่ม	16.349	5	3.270	2.004	0.077
	ภายในกลุ่ม	638.009	394	1.632		
	รวม	654.358	399			
การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	4.467	5	0.893	1.628	0.152
	ภายในกลุ่ม	216.243	394	0.549		
	รวม	220.710	399			
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	35.264	5	7.053	5.729	0.000
	ภายในกลุ่ม	485.046	394	1.231		
	รวม	520.310	399			
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	3.636	5	0.727	2.680	0.021
	ภายในกลุ่ม	106.924	394	0.217		
	รวม	110.560	399			

ตาราง 32 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)	ระหว่างกลุ่ม	5.509	5	1.102	2.391	0.037
	ภายในกลุ่ม	181.569	394	0.461		
	รวม	187.078	399			
ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	95.230	5	19.046	4.764	0.000
	ภายในกลุ่ม	1575.268	394	3.998		
	รวม	1670.498	399			
ต้นทุนประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	ระหว่างกลุ่ม	5.047	5	1.009	2.327	0.042
	ภายในกลุ่ม	170.930	394	0.434		
	รวม	175.978	399			

จากตาราง 32 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบอาชีพของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ต้นทุนประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.077 , 0.152 ซึ่งมากกว่า 0.05 เป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมด้านสถานที่ที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด และด้านการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ไม่แตกต่างกัน

แต่การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้

นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกันกับพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

อาชีพ	X	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน/ บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว	แม่บ้าน/ พ่อบ้าน	นักศึกษา/ นักเรียน	อื่น ๆ
		2.44	2.42	2.17	2.05	2.47	1.27
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.44	-	0.02 (0.883)	0.27 (0.183)	0.38 (0.193)	- 0.35 (0.845)	1.17** (0.000)
พนักงาน/บริษัทเอกชน	2.42	-	-	0.24 (0.188)	0.36 (0.204)	- 0.56 (0.732)	1.15** (0.000)
ธุรกิจส่วนตัว	2.17	-	-	-	0.11 (0.715)	- 0.30 (0.161)	0.90** (0.001)
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	2.05	-	-	-	-	- 0.41 (0.169)	0.78* (0.023)
นักศึกษา/นักเรียน	2.47	-	-	-	-	-	1.20** (0.000)
อื่น ๆ	1.27	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 33 นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่ โดยผู้ที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ มากกว่านักท่องเที่ยวงเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 1.17

นักท่องเที่ยวงเชิงพุทธที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนกับ นักท่องเที่ยวงเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวงเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีอาชีพ

พนักงาน/บริษัทเอกชน มีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 1.15

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวกับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.90

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้านกับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.023 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้านมีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.78

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่เป็นนักศึกษา/นักเรียนกับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีเป็นนักศึกษา/นักเรียนมีพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพอื่น ๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 1.20

การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.037 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า อาชีพที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 34 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกันกับพฤติกรรม
การท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

อาชีพ	X	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน/ บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว	แม่บ้าน/ พ่อบ้าน	นักศึกษา/ นักเรียน	อื่น ๆ
		1.17	1.32	1.15	1.59	1.25	1.54
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1.17	-	- 0.15 (0.092)	0.02 (0.871)	- 0.42* (0.021)	- 0.08 (0.460)	- 0.37* (0.015)
พนักงาน/บริษัทเอกชน	1.32	-	-	0.17 (0.136)	- 0.27 (0.126)	0.07 (0.499)	- 0.21 (0.134)
ธุรกิจส่วนตัว	1.15	-	-	-	- 0.44* (0.024)	- 0.10 (0.440)	- 0.39* (0.021)
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	1.59	-	-	-	-	0.33 (0.072)	0.05 (0.814)
นักศึกษา/นักเรียน	1.25	-	-	-	-	-	- 0.28 (0.073)
อื่น ๆ	1.54	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 34 นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.021 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.42

นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.015 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มี

มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.37

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.024 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่ โดยผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.44

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.021 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่ โดยผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.39

การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.042 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า อาชีพที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 35 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท)

อาชีพ	X	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน/ บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว	แม่บ้าน/ พ่อบ้าน	นักศึกษา/ นักเรียน	อื่น ๆ
		1.60	1.55	1.39	1.59	1.32	1.49
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1.60	-	0.05 (0.534)	0.21 (0.077)	0.01 (0.936)	0.28* (0.008)	0.11* (0.045)
พนักงาน/บริษัทเอกชน	1.55	-	-	0.15 (0.156)	- 0.04 (0.813)	0.23* (0.019)	0.24 (0.085)
ธุรกิจส่วนตัว	1.39	-	-	-	- 0.20 (0.293)	- 0.07 (0.564)	0.08 (0.605)
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	1.59	-	-	-	-	0.27 (0.133)	0.28 (0.173)
นักศึกษา/นักเรียน	1.32	-	-	-	-	-	- 0.17 (0.949)
อื่น ๆ	1.49	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 35 นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่เป็นนักเรียน จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.008 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่ โดยผู้ที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการใช้งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่เป็นนักเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.28

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.045 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการใช้งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ(บาท) มากกว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.11

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพพนักงาน/บริษัทเอกชนกับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่เป็นนักศึกษา/นักเรียนจากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.019 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันโดยผู้ที่มีอาชีพพนักงาน/บริษัทเอกชน มีพฤติกรรมด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ(บาท) มากกว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่เป็นนักศึกษา/นักเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.23

8. รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แตกต่างกัน

รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ได้แก่ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ สถานที่พักระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ(บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

H_1 : รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance : one way ANOVA) และการทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ ค่า F-Prob. น้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 36 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูล การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) จำแนกตามรายได้

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
การแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	12.977	5	2.595	5.944	0.000
	ภายในกลุ่ม	172.023	394	0.437		
	รวม	185.000	399			
สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด	ระหว่างกลุ่ม	62.703	5	12.541	8.288	0.000
	ภายในกลุ่ม	591.655	394	1.513		
	รวม	654.358	399			
การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	10.107	5	2.021	3.782	0.002
	ภายในกลุ่ม	210.603	394	0.535		
	รวม	220.710	399			
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	82.788	5	16.558	14.911	0.000
	ภายในกลุ่ม	437.522	394	1.110		
	รวม	520.310	399			
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	3.512	5	0.702	2.585	0.026
	ภายในกลุ่ม	107.048	394	0.272		
	รวม	110.560	399			

ตาราง 36 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F-Ratio	F-Prob.
ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)	ระหว่างกลุ่ม	19.144	5	3.829	8.983	0.000
	ภายในกลุ่ม	167.934	394	0.426		
	รวม	187.078	399			
ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์	ระหว่างกลุ่ม	36.316	5	7.263	1.751	0.122
	ภายในกลุ่ม	1634.181	394	4.148		
	รวม	1670.497	399			
ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	ระหว่างกลุ่ม	16.320	5	3.264	8.055	0.000
	ภายในกลุ่ม	159.658	394	0.405		
	รวม	175.978	399			

จากตาราง 36 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้ของนักท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านลักษณะการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.122 ซึ่งมากกว่า 0.05 เป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมด้านที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ไม่แตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 37 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

รายได้	X	5,000 บาท	5,001-	15,001-	25,001-	35,001-	มากกว่า
		หรือต่ำกว่า	15,000	25,000	35,000	45,000	45,000
		2.78	2.77	3.31	2.14	1.42	1.82
5,000 บาทหรือต่ำกว่า	2.78	-	0.01 (0.964)	- 0.46* (0.013)	0.64* (0.04)	- 1.36** (0.000)	0.96** (0.000)
5,001-15,000 บาท	2.77	-	-	- 0.45** (0.003)	0.63** (0.002)	1.34** (0.000)	0.95** (0.000)
15,001- 25,000 บาท	3.31	-	-	-	0.18 (0.384)	0.89** (0.000)	0.49** (0.003)
25,001-35,000 บาท	2.14	-	-	-	-	0.72** (0.005)	0.32 (0.138)
35,001- 45,000 บาท	1.42	-	-	-	-	-	- 0.39 (0.066)
มากกว่า 45,000	1.82	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 37 นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 15,001- 25,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.013 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันโดยผู้ที่มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า มีพฤติกรรมในด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่รายได้ 15,001- 25,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.46

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 25,001-35,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.04 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันโดยผู้ที่มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า มีพฤติกรรมในด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะ

รัตนโกสินทร์ มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่รายได้ มากกว่า 45,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.95

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 15,001 - 25,000 บาท กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 35,001-45,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีรายได้ 15,001 - 25,000 บาท มีพฤติกรรมในด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่รายได้ 35,001-45,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.89

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 15,001 - 25,000 บาท กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ มากกว่า 45,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีรายได้ 15,001 - 25,000 บาท มีพฤติกรรมในด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่รายได้ มากกว่า 45,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.49

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 25,001 - 35,000 บาท กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 35,001-45,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.005 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีรายได้ 25,001 - 35,000 บาท มีพฤติกรรมในด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่รายได้ 35,001-45,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.72

การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา กับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)

รายได้	X	5,000 บาท หรือต่ำกว่า	5,001- 15,000	15,001- 25,000	25,001- 35,000	35,001- 45,000	มากกว่า 45,000
		1.22	1.13	1.19	1.08	1.86	1.47
5,000 บาทหรือต่ำกว่า	1.22	-	0.09 (0.408)	0.02 (0.813)	0.14 (0.312)	- 0.63** (0.000)	- 0.24* (0.033)
5,001-15,000 บาท	1.13	-	-	- 0.06 (0.511)	0.05 (0.676)	- 0.72** (0.000)	- 0.33** (0.001)
15,001- 25,000 บาท	1.19	-	-	-	0.11 (0.378)	- 0.67** (0.000)	- 0.27** (0.008)
25,001-35,000 บาท	1.08	-	-	-	-	- 0.78** (0.000)	- 0.38** (0.003)
35,001- 45,000 บาท	1.86	-	-	-	-	-	0.39** (0.004)
มากกว่า 45,000	1.47	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 38 นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 35,001- 45,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันรายคู่โดยผู้ที่มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า มีพฤติกรรมในด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 35,001 - 45,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.63

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 25,001 - 35,000 บาท กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้มากกว่า 45,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีรายได้ 25,001 - 35,000 บาท มีพฤติกรรมในด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ มากกว่า 45,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.38

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 35,001 - 45,000 บาท กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้มากกว่า 45,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.004 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างเป็นรายคู่โดยผู้ที่มีรายได้ 35,001 - 45,000 บาท มีพฤติกรรมในด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) มากกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้มากกว่า 45,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ 0.39

การทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา กับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) พบว่า มีค่า F-Prob เท่ากับ 0.042 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังต่อไปนี้

ตาราง 39 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท)

รายได้	X	5,000 บาท หรือต่ำกว่า	5,001- 15,000	15,001- 25,000	25,001- 35,000	35,001- 45,000	มากกว่า 45,000
		1.15	1.37	1.57	1.40	1.80	1.72
5,000 บาทหรือต่ำกว่า	1.15	-	- 0.22*	- 0.42**	- 0.25	- 1.65**	- 0.57**
			(0.034)	(0.000)	(0.059)	(0.000)	(0.000)
5,001-15,000 บาท	1.37	-	-	- 0.20**	- 0.03	- 0.42**	- 0.34**
				(0.030)	(0.780)	(0.001)	(0.000)
15,001- 25,000 บาท	1.57	-	-	-	0.16	- 0.22	- 0.15
					(0.184)	(0.078)	(0.140)
25,001-35,000 บาท	1.40	-	-	-	-	- 0.39**	- 0.32*
						(0.009)	(0.013)
35,001- 45,000 บาท	1.80	-	-	-	-	-	0.08
							(0.544)
มากกว่า 45,000	1.72	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 39 นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 5,001 - 15,000 บาทจากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.034 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันรายคู่โดยผู้ที่มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า มีพฤติกรรมในด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 5,001 - 15,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความต่างเท่ากับ - 0.22

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 25,000 – 35,000 บาท กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 35,001 - 45,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.009 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน รายคู่โดยผู้ที่มีรายได้ 25,000 – 35,000 บาท มีพฤติกรรมในด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 35,001 - 45,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ย ความต่างเท่ากับ - 0.39

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ 25,000 – 35,000 บาท กับ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ มากกว่า 45,000 บาท จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.013 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน รายคู่โดยผู้ที่มีรายได้ 25,000 – 35,000 บาท มีพฤติกรรมในด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) น้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ มากกว่า 45,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย ความต่างเท่ากับ - 0.32

สมมุติฐานข้อที่ 2 ทศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

9. ทศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์

ในการทดสอบสมมุติฐานพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่นำมาทดสอบสมมุติฐานคือ การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) สถานที่พัก ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมุติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมุติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ทศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์

H_1 : ทศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 40 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ของเกาะรัตนโกสินทร์	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านรูปแบบการเดินทางมา ท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี	- 0.058	0.247	ไม่มีความสัมพันธ์
การเดินทางสะดวก	0.168**	0.001	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
ผู้คนมีน้ำใจดี	- 0.072	0.153	ไม่มีความสัมพันธ์
มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน	0.051	0.308	ไม่มีความสัมพันธ์
ที่พักมีสภาพดี	0.029	0.056	ไม่มีความสัมพันธ์
ห้องน้ำสะอาด	- 0.156**	0.002	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
ร้านอาหารสะอาด อร่อย	0.059	0.236	ไม่มีความสัมพันธ์
สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ	0.089	0.077	ไม่มีความสัมพันธ์
เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ	0.045	0.369	ไม่มีความสัมพันธ์

N = 400

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 40 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี ผู้คนมีน้ำใจดี มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ที่พักมีสภาพดี ร้านอาหารสะอาด อร่อย สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.247 , 0.153 , 0.308 , 0.056 , 0.236 , 0.077 และ 0.369 ตามลำดับ นั่นคือ ยอมรับสมมุติฐานหลัก (H0) หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านการเดินทางสะดวก พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.001 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านการเดินทางสะดวก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.168 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านห้องน้ำสะอาด พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.002 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านห้องน้ำสะอาด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ - 0.156 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

ตาราง 41 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ของเกาะรัตนโกสินทร์	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทาง ท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี	0.092	0.067	ไม่มีความสัมพันธ์
การเดินทางสะดวก	0.101*	0.043	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
ผู้คนมีน้ำใจดี	0.161**	0.001	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน	0.060	0.232	ไม่มีความสัมพันธ์
ที่พักมีสภาพดี	- 0.055	0.270	ไม่มีความสัมพันธ์
ห้องน้ำสะอาด	- 0.031	0.533	ไม่มีความสัมพันธ์
ร้านอาหารสะอาด อร่อย	0.113*	0.023	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ	0.234**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ	0.119*	0.017	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

N = 400

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 41 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ที่พักผ่อนหย่อนใจ ห้างน้ำสะอาด กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.067 , 0.232 , 0.270 และ 0.533 ตามลำดับ นั่นคือ ยอมรับสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านการเดินทางสะดวก ร้านอาหารสะอาด อร่อย และเป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับทำสมาธิ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.043 , 0.023 และ 0.017 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านการเดินทางสะดวก ร้านอาหารสะอาด อร่อย และเป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับทำสมาธิ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.101 , 0.113 และ 0.119 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านผู้คนมีน้ำใจ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.001 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านผู้คนมีน้ำใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.161 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านสภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านสภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.234 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 42 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ของเกาะรัตนโกสินทร์	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว เชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี	- 0.090	0.072	ไม่มีความสัมพันธ์
การเดินทางสะดวก	- 0.040	0.430	ไม่มีความสัมพันธ์
ผู้คนมีน้ำใจดี	0.166*	0.021	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน	0.077	0.122	ไม่มีความสัมพันธ์
ที่พักมีสภาพดี	0.239**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
ห้องน้ำสะอาด	0.063	0.210	ไม่มีความสัมพันธ์
ร้านอาหารสะอาด อร่อย	0.054	0.281	ไม่มีความสัมพันธ์
สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ	0.027	0.585	ไม่มีความสัมพันธ์
เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ	0.001	0.978	ไม่มีความสัมพันธ์

N = 400

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 42 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี การเดินทางสะดวก มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ห้องน้ำสะอาด ร้านอาหารสะอาด อร่อย สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.072 , 0.430 , 0.122 , 0.210 , 0.281 , 0.585 และ 0.978 ตามลำดับ นั่นคือ ยอมรับสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านผู้คนมีน้ำใจ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.021 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านผู้คนมีน้ำใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.166 แสดงว่าตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านที่พักมีสภาพดี พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านที่พักมีสภาพดี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.239 แสดงว่าตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 43 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ของเกาะรัตนโกสินทร์	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว โดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี	0.054	0.278	ไม่มีความสัมพันธ์
การเดินทางสะดวก	- 0.081	0.106	ไม่มีความสัมพันธ์
ผู้คนมีน้ำใจดี	- 0.012	0.818	ไม่มีความสัมพันธ์
มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน	- 0.020	0.691	ไม่มีความสัมพันธ์
ที่พักมีสภาพดี	0.098	0.050	ไม่มีความสัมพันธ์
ห้องน้ำสะอาด	0.007	0.888	ไม่มีความสัมพันธ์
ร้านอาหารสะอาด อร่อย	- 0.207**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ	- 0.116*	0.020	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ	0.149**	0.003	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

N = 400

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 43 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) โดยใช้การวิเคราะห์สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี การเดินทางสะดวก ผู้คนมีน้ำใจดี มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ที่พักมีสภาพดี ห้องน้ำสะอาด กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.278 , 0.106 , 0.818 , 0.691 , 0.050 และ 0.888 ตามลำดับ นั่นคือ ยอมรับสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านร้านอาหารสะอาด อร่อย พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านร้านอาหารสะอาด อร่อย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ - 0.207 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านเป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.003 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้าน เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.149 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านสภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.020 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านสภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ - 0.116 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

ตาราง 44 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านสถานที่พัก

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ของเกาะรัตนโกสินทร์	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านสถานที่พัก		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี	0.127*	0.011	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
การเดินทางสะดวก	0.016	0.757	ไม่มีความสัมพันธ์
ผู้คนมีน้ำใจดี	0.125*	0.012	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน	0.069	0.166	ไม่มีความสัมพันธ์
ที่พักมีสภาพดี	0.003	0.948	ไม่มีความสัมพันธ์
ห้องน้ำสะอาด	- 0.058	0.243	ไม่มีความสัมพันธ์
ร้านอาหารสะอาด อร่อย	0.030	0.545	ไม่มีความสัมพันธ์
สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ	- 0.039	0.432	ไม่มีความสัมพันธ์
เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ	- 0.033	0.515	ไม่มีความสัมพันธ์

N = 400

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 44 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ สถานที่พัก โดยใช้การวิเคราะห์สถิติ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านการเดินทางสะดวก มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ที่พักมีสภาพดี ห้องน้ำสะอาด ร้านอาหารสะอาด อร่อย สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านสถานที่พัก พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.757 , 0.166 , 0.948 , 0.243 , 0.545 , 0.432 และ 0.515 ตามลำดับ นั่นคือ ยอมรับสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี ผู้คนมีน้ำใจดี พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.011 และ 0.012 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี ผู้คนมีน้ำใจดี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย

ที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.125 และ 0.127 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 45 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท)

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ของเกาะรัตนโกสินทร์	พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้านด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท)		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี	0.088	0.077	ไม่มีความสัมพันธ์
การเดินทางสะดวก	0.038	0.451	ไม่มีความสัมพันธ์
ผู้คนมีน้ำใจดี	0.244**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน	0.033	0.515	ไม่มีความสัมพันธ์
ที่พักมีสภาพดี	0.129**	0.010	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
ห้องน้ำสะอาด	0.095	0.056	ไม่มีความสัมพันธ์
ร้านอาหารสะอาด อร่อย	- 0.110*	0.028	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ	0.016	0.753	ไม่มีความสัมพันธ์
เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ	- 0.060	0.232	ไม่มีความสัมพันธ์

N = 400

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 45 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) โดยใช้การวิเคราะห์สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี การเดินทางสะดวก มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ห้องน้ำสะอาด สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) พบว่า

ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.077 , 0.451 , 0.515 , 0.056 , 0.232 และ 0.753 ตามลำดับ นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ผู้คนมีน้ำใจดี พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านผู้คนมีน้ำใจดี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.244 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ที่พักมีสภาพดี พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.010 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านที่พักมีสภาพดี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.129 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ร้านอาหารสะอาด อร่อย พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.028 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านสภาพร้านอาหารสะอาด อร่อย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ - 0.110 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

สมมติฐานข้อที่ 3 การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

10. ลักษณะการแสวงหาข้อมูลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์

ในการทดสอบสมมติฐานพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่นำมาทดสอบสมมติฐานคือ การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ สถานที่พัก ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) ที่แตกต่างกัน จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ลักษณะการแสวงหาข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาใน
เกาะรัตนโกสินทร์

H_1 : ลักษณะการแสวงหาข้อมูลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาใน
เกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 46 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข้อมูลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

ตัวแปร	การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	0.157**	0.001	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	- 0.141**	0.002	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	0.092*	0.033	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
สถานที่พัก	- 0.271**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับ ค่อนข้างต่ำ
ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)	- 0.011	0.416	ไม่มีความสัมพันธ์
ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท)	- 0.200	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

N = 400

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 46 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรม
การท่องเที่ยวเชิงพุทธ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment
correlation coefficient) สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดด้าน ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.416 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดด้าน ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) และด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุด (บาท)

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุดในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.001 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุดในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ - 0.110 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุดในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.001 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุดในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.157 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดด้านสถานที่พัก และด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุด (บาท) พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดด้านสถานที่พักด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุด (บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ - 0.271 และ - 0.200 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

สมมติฐานข้อที่ 4 รูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

11. รูปแบบการดำรงชีวิตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์

ในการทดสอบสมมติฐานพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุดที่นำมาทดสอบสมมติฐานคือ การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุดในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุดในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุดในเกาะรัตนโกสินทร์ สถานที่พัก ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุด (บาท) ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : รูปแบบการดำรงชีวิตไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์

H_1 : รูปแบบการดำรงชีวิตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์

ตาราง 47 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำรงชีวิตกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

ตัวแปร	รูปแบบการดำรงชีวิตด้านสถานที่ที่ใช้พักผ่อนมากที่สุด		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	- 0.010	0.848	ไม่มีความสัมพันธ์
จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	- 0.296**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์	0.048	0.339	ไม่มีความสัมพันธ์
สถานที่พัก	0.096	0.056	ไม่มีความสัมพันธ์
ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)	- 0.063	0.214	ไม่มีความสัมพันธ์
ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท)	0.181**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

N = 400

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 47 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว สถานที่พัก ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) พบว่า ค่าSig.(2-tailed) เท่ากับ 0.848 , 0.339 , 0.056 , และ 0.214 ตามลำดับ นั่นคือ ยอมรับสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการดำรงชีวิต ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว สถานที่พัก ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการดำรงชีวิต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ -0.296 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้น มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 นั่นคือ ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการดำรงชีวิต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.181 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณ เกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติ กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณ เกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการรับรู้ข่าวสารและรูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติและพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
2. เป็นแนวทางการพัฒนาในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงพุทธให้เหมาะสมกับทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
3. เป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยว

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน
2. ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

3. การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

4. รูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 68.50 ส่วนชาวต่างชาติ คิดเป็นร้อยละ 31.50

นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 62.20 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 37.80

ศาสนา นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 75.50 รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 20.50 และนับถือศาสนาอื่น ๆ ได้แก่แก้อิสลาม คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

อายุ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นมีอายุ 25 - 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.80 รองลงมา คือ อายุ 15 - 24 ปี และอายุ 45 - 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.80 คิดเป็นร้อยละ 18.80 ตามลำดับ และที่น้อยที่สุดคือ 55 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.00

สถานภาพสมรส กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 55.50 รองลงมาคือ ผู้ที่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 44.50 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.80 รองลงมาคือนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.50 และ คิดเป็นร้อยละ 17.80 ตามลำดับ

อาชีพ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 38.80 รองลงมาคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23.30 และ คิดเป็นร้อยละ 15.80 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001บาท - 15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 28.30 รองลงมา คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 25,000 บาท และ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 45,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.50 และคิดเป็นร้อยละ 19.80 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถาม

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่ตอบแบบสอบถามรับรู้ข้อมูลจากเพื่อน/เพื่อนร่วมงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาคือรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 48.00 ร้อยละ 48.00 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 41.3 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร้อยละ 43.2 รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์/วารสาร คิดเป็นร้อยละ 27.30

ลักษณะการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะรวบรวมข้อมูลที่เป็นที่จำเป็น ก็ต่อเมื่อมีแผนที่จะไปเที่ยวที่นั่น คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาคือรวบรวมข้อมูลสม่ำเสมอ แม้จะยังไม่มีความแน่นอนว่าจะไปเที่ยวที่ใด คิดเป็นร้อยละ 25.80 และที่น้อยที่สุดคือไม่มีการรวบรวมข้อมูลก่อน สามารถตัดสินใจได้เลย คิดเป็นร้อยละ 20.80

ส่วนที่ 3 รูปแบบการดำรงชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานที่ที่ใช้พักผ่อนมากที่สุดของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักผ่อนที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 64.50 รองลงมาคือทะเล คิดเป็นร้อยละ 15.60 ภูเขา คิดเป็นร้อยละ 6.50 ห้างสรรพสินค้า และวัด คิดเป็นร้อยละ 6.3 และที่น้อยที่สุดคืออื่น ๆ ได้แก่ โบสถ์ คิดเป็นร้อยละ 0.30

ความสนใจ งานอดิเรกของกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ความสนใจงานอดิเรกที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทำมากที่สุด คือ ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง/อินเทอร์เน็ต/คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 71.00 รองลงมาคือ ท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 62.30 อ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 51.80 สะสมสิ่งของ คิดเป็นร้อยละ 18.00 เล่นกีฬา คิดเป็นร้อยละ 16.30 ตามลำดับ และที่น้อยที่สุดคืออื่น ๆ ได้แก่ นอน คิดเป็นร้อยละ 13.50

ทัศนคติของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อตนเอง ทัศนคติเกี่ยวกับการเข้าร่วมพิธีทางศาสนา การดำเนินชีวิตของกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดว่าศิลปกรรมไทยเป็นเรื่องที่ควรช่วยกันอนุรักษ์และศึกษา คิดเป็นร้อยละ 70.30 มีความคิดว่าการเที่ยวที่วัดทำให้จิตใจสงบ เป็นสุข คิดเป็นร้อยละ 69.00 มีความคิดว่าวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า และมีความงดงาม คิดเป็นร้อยละ 62.30 มีความสุขและพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ คิดเป็นร้อยละ 54.30 สนใจในศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 51.00 ดำเนินชีวิตโดยยึดคำสอนของศาสนา คิดเป็นร้อยละ 42.30 เคยเป็นอาสาสมัครช่วยงานภายในวัดเมื่อมีเทศกาลต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 18.30

รูปแบบการดำรงชีวิตด้านการปฏิบัติธรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะปฏิบัติธรรมโดยการไปนมัสการ ทำบุญตามวัดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.30 ใส่บาตร คิดเป็นร้อยละ 73.50 สวดมนต์ คิดเป็นร้อยละ 65.00 นั่งสมาธิ คิดเป็นร้อยละ 61.50 ฟังเทศน์ คิดเป็นร้อยละ 57.50 ถือน้ำ

คิดเป็นร้อยละ 32.80 คึกขารธรรมะ คิดเป็นร้อยละ 31.50 กิณเจ คิดเป็นร้อยละ 29.50 ไม่เคยปฏิบัติธรรม คิดเป็นร้อยละ 15.50 บวชพระ บวชชี คิดเป็นร้อยละ 12.30 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 5.80 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ เป็นรูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเลือกใช้ได้อย่างน้อย 1 อย่าง พบว่า รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ที่นักท่องเที่ยวเชิงพุทธเลือกใช้มากที่สุด คือ เลือกเดินทางด้วยรถประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 61.00 รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 17.30 รถเช่า/รถนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 15.80 และอื่น ๆ ได้แก่ รถแท็กซี่ จักรยาน โดยการเดิน มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

จำนวนครั้งที่เคยการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์มาก่อน คิดเป็นร้อยละ 31.50 เคยเดินทางมาแล้ว 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.30 เคยเดินทางมาแล้ว 3-4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.50 เดินทางมาแล้วมากกว่า 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.80 ตามลำดับ

รูปแบบในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เที่ยวกับเพื่อน/ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 72.00 รองลงมาคือท่องเที่ยวคนเดียวโดยจัดโปรแกรมเอง คิดเป็นร้อยละ 11.00 และที่น้อยที่สุดคือเที่ยวโดยกรุ๊ปทัวร์ คิดเป็นร้อยละ 17.00 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 82.50 รองลงมาคือ 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 9.30 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 5.80 มากกว่า 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ตามลำดับ

สถานที่พักแรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้พักแรม คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาพักแรมในสถานที่อื่น ๆ ได้แก่ บ้านของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 16.80 พักแรมที่บ้านญาติ/เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 15.30 โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 14.80 เกสเฮ้าส์ คิดเป็นร้อยละ 5.30 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง น้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 59.80 ค่าใช้จ่าย 1,001 - 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.80 ค่าใช้จ่าย 2,001 - 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.00 ค่าใช้จ่ายมากกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

สถานที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.30 รองลงมาคือวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์) คิดเป็นร้อยละ 76.50 วัดบวรนิเวศวรมหาวิหาร คิดเป็นร้อยละ 58.80 วัดสุทัศน์เทพวรารามวรมหาวิหาร

คิดเป็นร้อยละ 55.30 วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร คิดเป็นร้อยละ 49.00 วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร
คิดเป็นร้อยละ 41.00 วัดราชนันทดารามวรมหาวิหาร คิดเป็นร้อยละ 39.80 วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร
คิดเป็นร้อยละ 29.80 วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร คิดเป็นร้อยละ 23.50 วัดเทพธิดารามวรวิหาร
คิดเป็นร้อยละ 16.00 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 11.30 ตามลำดับ

กิจกรรมที่ปฏิบัติเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเยี่ยมชม
ศิลปกรรม ความงามของวัดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.50 รองลงมาคือ กราบสักการะพระพุทธรูป คิดเป็นร้อยละ
71.50 การเวียนเทียนที่วัด คิดเป็นร้อยละ 40.50 การปฏิบัติธรรม ทำสมาธิ คิดเป็นร้อยละ 29.30 ตักบาตร
คิดเป็นร้อยละ 29.30 ถวายเทียนพรรษา งานกลึง/ผ้าป่า คิดเป็นร้อยละ 18.50 นวดไทยแผนโบราณ คิดเป็นร้อยละ
17.50 ดูดวง คิดเป็นร้อยละ 6.80 งานบวชภาค คิดเป็นร้อยละ 6.50 อื่น ๆ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30
ตามลำดับ

ความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน แสดงว่า ความคิดเห็นที่นักท่องเที่ยวมีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะ
รัตนโกสินทร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ
ข้อ 15 ด้านห้องน้ำสะอาด นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับดีมาก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้ผ่อนคลาย
ความเครียด เกิดความสบายใจ คิดเป็นร้อยละ 84.50 รองลงมาคือได้พัฒนาจิตใจ ทำให้จิตใจสงบ คิดเป็นร้อยละ
81.00 เข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 77.80 ได้สร้างบุญบารมีและสืบทอด
พระพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 68.00 ได้ชมความงดงามศิลปกรรมไทยภายในวัด คิดเป็นร้อยละ 66.00
ได้ทราบเรื่องราว ประวัติความเป็นมาทางพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 43.00 เพื่อสะเดาะเคราะห์ - แก้ดวงชะตา
คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตามลำดับ

อภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยว เชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

1.1 ลักษณะที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีลักษณะต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าจะเนื่องมาจากถึงแม้จะเป็นชาวต่างชาติหรือชาวไทยก็ตาม รูปแบบการเดินทางคือเดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเอง และมากับเพื่อนหรือครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ แต่พบว่าอิทธิพลทางด้านลักษณะที่มีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธการแสวงหาข้อมูล การท่องเที่ยว สถานที่ใช้พักผ่อน จำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวชาวไทยย่อมมีจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกับชาวต่างชาติ เพราะชาวไทยอยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยว ย่อมสะดวกที่จะเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าชาวต่างชาติ ส่วนในเรื่องงบประมาณชาวไทยย่อมใช้จ่ายน้อยกว่าชาวต่างชาติ เพราะชาวต่างชาติต้องใช้จ่ายที่หลากหลายมากกว่าชาวไทย เช่น ค่าพาหนะ ค่าอาหาร และค่าที่พัก

1.2 เพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีเพศต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านการแสวงหาข้อมูล การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา คุปติมนัส (2548 : 48) พบว่า เพศของคนวัยทำงานที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศที่ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีเรือน ทองใหญ่ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาสก ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเนื่องมาจากปัจจุบันเพศหญิงมีบทบาทมากกว่าเพศชาย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย เสงสสนสกุล (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านจำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าอิทธิพลทางด้านเพศ มีผลทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธใน เกาะรัตนโกสินทร์แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเพศหญิงมีความคิดเห็นต่างจากเพศชาย มีความละเอียดรอบคอบมากกว่าใส่ใจในสิ่งรอบตัวมากกว่าเพศชายจึงทำให้มีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

1.3 ศาสนาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีศาสนาต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่พบว่าอิทธิพลทางด้านศาสนา มีผลทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการแสวงหาข้อมูล ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย(จำนวนวันต่อครั้ง) จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือที่ ศาสนาที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการแสวงหาข้อมูล ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย(จำนวนวันต่อครั้ง) จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 0.01 อาจจะเป็นเพราะว่า ศาสนาที่ต่างกันย่อมมีจุดประสงค์ในการมาท่องเที่ยวภายในเกาะรัตนโกสินทร์ต่างกันออกไป นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาพุทธจะมีพฤติกรรมท่องเที่ยวมากกว่าศาสนาอื่น ๆ เพราะมีความเลื่อมใสศรัทธา ไม่ใช่มาเพียงเพื่อชมความงดงามของศิลปกรรมเพียงอย่างเดียว แต่มาเพื่อประกอบกิจกรรมทางศาสนาอีกด้วย ส่วนนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอื่นนั้นอาจจะมาท่องเที่ยวเพียงเพราะต้องการชมสถาปัตยกรรม ความงดงามของสถานที่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น มิได้ต้องการเข้าถึงหลักของศาสนาพุทธเท่าใดนักดังนั้นศาสนาที่ต่างกันย่อมมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ต่างกัน

1.4 อายุที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอายุต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย(จำนวนวันต่อครั้ง)ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะเป็นเพราะว่าการเดินทางท่องเที่ยวภายในเกาะรัตนโกสินทร์สามารถท่องเที่ยวได้ภายในระยะเวลา 1-2 วัน สถานที่ท่องเที่ยวอยู่ไม่ห่างไกลกันมากนัก จึงทำให้ไม่มีความแตกต่าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยังไม่สอดคล้องกับ วิภา วัฒนพงษ์ชาติ (2542 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า อายุที่แตกต่างกันจะมีระยะเวลาท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยกว่าจะมีเวลาท่องเที่ยวมากกว่า เมื่ออายุมากขึ้นเวลาสำหรับท่องเที่ยวและพักผ่อนจะน้อยลงเนื่องจากภาระหน้าที่และครอบครัว

แต่พบว่าอิทธิพลทางด้านอายุ มีผลทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการ

เดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากอายุที่ต่างกันจะมีการเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีวุฒิภาวะที่ต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย จะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน การพักผ่อน และการท่องเที่ยวมากกว่า ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่าจะต้องรับผิดชอบในภาระหน้าที่การงาน หรือครอบครัวที่จะต้องใส่ใจดูแลจึงทำให้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีอายุมากส่วนใหญ่นิยมท่องเที่ยวแบบสบาย ๆ ไม่ต้องลำบากมากนัก จึงไม่จำกัดงบประมาณในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีอายุมาก ๆ สามารถจะใช้จ่ายเงินเพื่อความสะดวกสบายของตน ซึ่งตรงกันข้ามกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย ๆ มักจะไปกับกลุ่มเพื่อนและต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด สามารถทนต่อความลำบากได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอุบลทิพย์ ตั้งมั่นภูวดล (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวชายทะเลจังหวัดระยองของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการวิจัยพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mill และ Morrison (1992) ซึ่งพบว่า ลักษณะทางประชากรของนักท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว เช่นอายุ มีความสัมพันธ์กับชนิดของกิจกรรม และจำนวนเวลาว่างที่มีสำหรับการพักผ่อน กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุมากจะนิยมการไปเยี่ยมญาติพี่น้อง หรือ ชมวิวทิวทัศน์ธรรมชาติมากกว่า และยังมีอายุมากขึ้นเวลาว่างเพื่อพักผ่อนก็จะลดลงเรื่อย ๆ

1.5 สถานภาพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีสถานภาพต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่พบว่าอิทธิพลทางด้านสถานภาพมีผลทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก นักท่องเที่ยวที่เป็นโสดมีอิสระในการท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองตามความชอบ ส่วนผู้ที่มีครอบครัวแล้วการที่จะตัดสินใจท่องเที่ยวต้องร่วมกันตัดสินใจ และหากมีบุตรจะมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่สมรสแล้วต้องพิจารณาด้านงบประมาณการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้ที่มีครอบครัวแล้วจึงมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่ยังเป็นโสด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุบลทิพย์ ตั้งมั่นภูวดล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวชายทะเลจังหวัดระยองของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพสมรสต่างกันจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวโดยมีค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าซื้อสินค้าของที่ระลึกและค่าใช้จ่ายในเรื่องการบันเทิงแตกต่างกัน

1.6 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะเป็นเพราะว่าปัจจุบัน การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวทุกระดับการศึกษามีความเท่าเทียมกัน เทคโนโลยีครอบคลุมทุกระดับการศึกษา ทำให้นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญลักษณ์ เกตุทัต (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ดไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า อิทธิพลทางด้านระดับการศึกษามีผลทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยวระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาสูงมักจะมีทางเลือกในการท่องเที่ยวมากกว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาต่ำกว่า อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในเรื่องรายได้กับระดับการศึกษา เพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมได้รับรายได้ที่สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ทำให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าย่อมมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มากกว่า มีระยะเวลาการเดินทางที่มากกว่ามีงบประมาณค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งมากกว่า

1.7 อาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีอาชีพต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่พบว่าอิทธิพลทางด้านอาชีพมีผลทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) ที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีอาชีพต่างกัน ลักษณะธรรมชาติของงานย่อมแตกต่างกัน การจัดสรรวันหยุดเพื่อท่องเที่ยวไม่เหมือนกัน ทำให้การวางแผน หรือวิธีการท่องเที่ยวแตกต่างกันไปด้วย จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพที่มั่นคงเช่น ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านงบประมาณที่มากกว่าอาชีพอื่น ๆ แต่ในด้านจำนวนครั้งนักเรียน/นักศึกษาจะค่อนข้างได้เปรียบ เพราะนักศึกษาสามารถตัดสินใจท่องเที่ยวได้อย่างเสรี ไม่มีภาระใด ๆ ที่ต้องรับผิดชอบมากนัก

1.8 รายได้ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงพุทธที่มีรายได้ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านที่พักเมื่อมาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจจะเป็นเพราะว่ารายได้ต่อเดือนไม่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับความสนใจและการตัดสินใจส่วนบุคคลมากกว่า และนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่พักในที่พักของตนเอง ไม่ได้พักโรงแรมหรือสถานบริการที่เกี่ยวข้องที่พักภายในเกาะรัตนโกสินทร์แต่อย่างใด แต่พบว่าอิทธิพลทางด้านรายได้มีผลทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการแสวงหาข้อมูลการท่องเที่ยว การเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) งบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจจะเป็นเนื่องมาจากผู้ที่มีรายได้มากกว่าสามารถเลือกหรือกำหนดพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้ตามความต้องการของตนเอง โดยไม่ต้องวิตกกังวลเรื่องงบประมาณ ไม่ต้องวิเคราะห์หรือวางแผนการใช้จ่ายแต่อย่างใดตรงกันข้ามกับผู้ที่มีรายได้น้อยต้องใช้จ่ายด้วยงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับอรรถีย์ เลิศจิตติสุทธิ (2536 : 31) กล่าวว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดระยอง ที่มีรายได้แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินที่ใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้ที่มีรายได้ต่ำจะมีพฤติกรรมในการใช้จ่ายใช้สอยต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้สูง

โดยสรุปจากผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถีย์ ธนอมกุล (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดสกลนคร พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาจุดประสงค์การเดินทางมาท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ทศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

2.1 ทศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นทศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านผู้คนมีน้ำใจดี สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี ที่พักมีสภาพดี ร้านอาหารสะอาด อร่อย สภาพแวดล้อมดี เยียบสงบ เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.247 , 0.153 , 0.308 , 0.056 , 0.236 , 0.077 และ 0.369 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่า 0.05 หมายความว่า ทศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ไม่มีความสัมพันธ์กัน อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกนั้นขึ้นกับโอกาส อาศัยความสะดวกเป็นหลัก หรือสถานการณ์ในตอนนั้น

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา คุปติมนัส (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ทักษะคิดและพฤติกรรมที่มีต่อการท่องเที่ยวในประเทศของคนวัยทำงานหลังภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ พบว่า ทักษะคิดต่อการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยของคนวัยทำงาน

ทักษะคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านการเดินทางสะดวก พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.001 หมายความว่า ทักษะคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านการเดินทางสะดวก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือนักท่องเที่ยวที่มีทักษะคิดที่ดีต่อสภาพแวดล้อมของเกาะรัตนโกสินทร์ จะทำให้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธมีมากขึ้นด้วย

ทักษะคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านห้องน้ำสะอาด พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.002 หมายความว่า ทักษะคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ห้องน้ำสะอาด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ -0.156 แสดงว่า ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม พบว่าถึงแม้ทักษะคิดด้านห้องน้ำไม่สะอาด แต่ก็ยังมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ ดังนั้นห้องน้ำที่สะอาดหรือไม่สะอาดไม่มีความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว

2.2 ทักษะคิดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ทักษะคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ที่พักมีสภาพดี ห้องน้ำสะอาด กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.067 , 0.232 , 0.270 และ 0.533 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่า 0.05 หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทักษะคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านการเดินทางสะดวก ร้านอาหารสะอาด อบอุ่น และเป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.043 , 0.023 และ 0.017 หมายความว่า ทักษะคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทักษะคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านผู้คนมีน้ำใจ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.001 หมายความว่า ทักษะคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านผู้คนมีน้ำใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านสภาพแวดล้อมดี เจียบสงบ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านสภาพแวดล้อมดี เจียบสงบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวันทนา สุวชีวิน (2541 : 39 - 43) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นแนวโน้มหรือความพร้อมที่บุคคลอาจแสดงออกมาเป็นความคิดเห็นหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ดังนั้นหากนักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว กล่าวคือ มีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย และการบริการที่ดึงดูดใจ มีการสร้างภาพพจน์และความรู้สึกที่ดีแก่นักท่องเที่ยวจึงส่งผลต่อพฤติกรรมความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว

2.3 ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี การเดินทางสะดวกมีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ห้องน้ำสะอาด ร้านอาหารสะอาด อบอุ่น สภาพแวดล้อมดี เจียบสงบ เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.072 , 0.430 , 0.122 , 0.210 , 0.281 , 0.585 และ 0.978 ตามลำดับ หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านผู้คนมีน้ำใจ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.021 หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านผู้คนมีน้ำใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านที่พักมีสภาพดี พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านที่พักมีสภาพดี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารถึงเรื่องสถานที่พักก่อนเดินทางมาเที่ยว การตัดสินใจเลือกสถานที่พักอาจตัดสินใจควบคู่ไปกับการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น ที่พักที่อยู่ใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยว รูปแบบการเดินทางอาจจะเป็นด้วยการเดินและท่องเที่ยวด้วยตนเองโดยไม่ใช้บริการของบริษัททัวร์ หรือสถานที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวกการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวเช่น บริเวณย่านที่พักที่มีบริษัททัวร์บริการมากมาย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อาจจะมีรูปแบบการเดินทางด้วยบริษัททัวร์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลให้ทัศนคติด้านที่พักมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

2.4 ทศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)

ทศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี การเดินทางสะดวก ผู้คนมีน้ำใจดี มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ที่พักมีสภาพดี ห้องน้ำสะอาด กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.278 , 0.106 , 0.818 , 0.691 , 0.050 และ 0.888 ตามลำดับ หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวจะมีทศนคติด้าน ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี การเดินทางสะดวก ผู้คนมีน้ำใจดี มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ที่พักมีสภาพดี ห้องน้ำสะอาด ที่แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ก็จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าจากผลการวิจัยจุดประสงค์หลักที่นักท่องเที่ยวปฏิบัติเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์คือ ชมศิลปกรรมความงามของวัด และกราบสักการะพระพุทธรูป นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงสามารถท่องเที่ยวภายในเกาะรัตนโกสินทร์ได้ภายในเวลาหนึ่งวันทศนคติดังกล่าวจึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

ทศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านร้านอาหารสะอาด อร่อย พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 หมายความว่า ทศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านร้านอาหารสะอาด อร่อย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

ทศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านเป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.003 หมายความว่า ทศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้าน เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือนักท่องเที่ยวที่มีทศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อมในเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านเป็นสถานที่ที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ จะมีจำนวนวันสำหรับการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์มาก จะเห็นได้จากประโยชน์ที่นักท่องเที่ยวได้รับมากที่สุดคือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้ผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ รongลงมาคือได้พัฒนาจิตใจ ทำให้จิตใจสงบ อาจจะถูกกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการจะได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงพุทธมากที่สุด ดังนั้นสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านเป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ จึงมีผลต่อพฤติกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

2.5 ทศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านที่พัก

ทศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านการเดินทางสะดวก มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ที่พักมีสภาพดี ห้องน้ำสะอาด ร้านอาหารสะอาด อร่อย สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ

เป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับทำสมาธิ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านสถานที่พัก พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.757, 0.166, 0.948, 0.243, 0.545, 0.432 และ 0.515 หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจจะเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เกิดพฤติกรรมในด้านที่พักภายในเกาะรัตนโกสินทร์ เพราะใช้เวลาท่องเที่ยวภายในระยะเวลา 1 วัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี ผู้คนมีน้ำใจดี พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.011 และ 0.012 หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวดี ผู้คนมีน้ำใจดี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านสถานที่พัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาจจะทำให้ได้ว่าทัศนคติด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ดี และด้านผู้คนมีน้ำใจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยว

2.6 ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท)

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี การเดินทางสะดวก มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน ห้องน้ำสะอาด สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ เป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับทำสมาธิ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.077, 0.451, 0.515, 0.056, 0.232 และ 0.753 ตามลำดับ หมายความว่า ตัวแปรข้างต้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ผู้คนมีน้ำใจดี พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านผู้คนมีน้ำใจดี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ ที่พักมีสภาพดี พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.010 หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านที่พักมีสภาพดี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านร้านอาหารสะอาด อร่อย พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.028 หมายความว่า ทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านร้านอาหารสะอาด อร่อย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

อาจจะกล่าวได้ว่า ทศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์ด้านผู้คนมีน้ำใจดี ด้านที่พักมีสภาพดี ด้านร้านอาหารสะอาด อร่อย ที่แตกต่างกัน มีผลทำให้พฤติกรรมกรรมการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวแตกต่างกันด้วย

สมมติฐานข้อที่ 3 การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้าน ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.416 การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้าน ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.001 หมายความว่า การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กัน และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.001 หมายความว่า การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กัน และความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านสถานที่พัก และด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านสถานที่พักและด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

อาจจะกล่าวได้โดยสรุปว่า การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) แต่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์และด้านงบประมาณการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

สมมติฐานข้อที่ 4 รูปแบบการดำรงชีวิตของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว สถานที่พัก ระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง) พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.848 , 0.339 , 0.056 , และ 0.214 ตามลำดับ หมายความว่า รูปแบบการดำรงชีวิตไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว สถานที่พัก และด้านระยะเวลาที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย (จำนวนวันต่อครั้ง)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่าค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 หมายความว่า รูปแบบการดำรงชีวิต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านจำนวนครั้งที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.000 หมายความว่า รูปแบบการดำรงชีวิตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินเพื่อท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน มีผลทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธด้านงบประมาณแตกต่างกันด้วย อาจจะเป็นเพราะว่ารูปแบบการดำรงชีวิตแตกต่างกันส่งผลให้วิธีการท่องเที่ยวแตกต่างกัน รูปแบบการเดินทางแตกต่างกัน หรือพาหนะที่ใช้เดินทางแตกต่างกัน เพราะฉะนั้นงบประมาณที่ใช้จ่ายในแต่ละครั้งย่อมแตกต่างกันด้วย

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักท่องเที่ยวที่มีสรุปได้ดังนี้

1. ควรเปิดอุโบสถให้เข้าชมเพราะบางแห่งปิดไว้และเปิดให้บริการในช่วงเย็นเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถเข้าชมได้ เพราะนักท่องเที่ยวไม่สามารถรอจนถึงเวลาเปิดได้
2. ควรให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนามากกว่านี้ โดยเฉพาะความสะอาด มีแผ่นพับ หรือสื่ออธิบายประวัติความเป็นมา และความสำคัญของวัด
3. ทางวัดควรจัดระเบียบในการจัดรูป-เขียนบูชาพระรัตนตรัยให้มากกว่านี้
4. ควรสนับสนุนและรณรงค์ให้มีการท่องเที่ยวเชิงพุทธในประเทศไทยมากขึ้น เพราะประเทศไทยเป็นเมืองพุทธการนำจุดเด่นของประเทศมาสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจะสามารถดึงดูดให้ชาวต่างชาติมาเที่ยวที่เมืองไทยมากขึ้น
5. ควรมีบริการจัดรถรับ-ส่งระหว่างวัดต่าง ๆ ในเกาะรัตนโกสินทร์เพื่อเป็นการบริการแก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในครั้งนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ สามารถนำไปวางแผนการท่องเที่ยวในด้านประชากรศาสตร์ได้ เพราะจากงานวิจัยจะเห็นได้ว่า ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันในด้าน เพศ ศาสนา อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ เช่น เพศที่แตกต่างมีผลต่อพฤติกรรมด้านจำนวนครั้งและรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธ หรือ ศาสนาที่ต่างกันมีผลทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธแตกต่างกัน สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการจะได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงพุทธคือผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ ดังนั้นหากมีการวางแผนกลยุทธ์รูปแบบด้านการท่องเที่ยวภายในเกาะรัตนโกสินทร์ให้ตรงกับความต้องการและสามารถตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนเกาะรัตนโกสินทร์เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวได้ต่อไปในอนาคต

2. ควรมีการพัฒนาารูปแบบและบริการของสถานที่ท่องเที่ยวภายในวัดในแต่ละวัดอย่างต่อเนื่อง โดยสิ่งที่ควรตระหนักและให้ความสำคัญคือการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยว เน้นความปลอดภัย ความสะอาด และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อเพิ่มระดับความพึงพอใจ สร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว และสร้างความประทับใจของนักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำได้อีกครั้ง

3. ควรมีการวางแผนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงพุทธอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักสถานที่อื่น ๆ และมีความสนใจที่จะท่องเที่ยวเชิงพุทธเพิ่มมากขึ้น เป็นการกระตุ้นให้เกิดการยอมรับและมีพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพุทธเพิ่มมากขึ้น

4. ควรมีการเผยแพร่ให้ความรู้ ความเข้าใจ กิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ และการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมในการท่องเที่ยวเชิงพุทธ จะทำให้นักท่องเที่ยวมีการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม ตระหนักถึงคุณค่าของศาสนสถานหรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธและต้องการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธให้มีอยู่อย่างยั่งยืน

5. จากปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าชมบางส่วนของวัดได้ และทางวัดขาดเอกสารข้อมูลต่าง ๆ เผยแพร่ ควรมีการจัดบริการนักท่องเที่ยวให้เป็นรูปแบบเดียวกัน เปิดบริการให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมได้ในทุกส่วน การบริการมัคคุเทศน์ในทุกวัด ผู้วิจัยเสนอแนะให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมมือกับกรุงเทพมหานครสร้างมัคคุเทศน์รุ่นจิตจากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมาบริการให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ เพิ่มเติมนอกเหนือจาก การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินชีวิต
2. ควรขยายขอบข่ายการวิจัยให้ครอบคลุมทั้งประเทศในพื้นที่แหล่งอื่น ๆ ที่มีการท่องเที่ยวเชิงพุทธ หรือกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงพุทธได้แก่กิจกรรมไหว้พระ 9 วัด เช่น ในจังหวัดอยุธยา จังหวัดสุพรรณบุรี สระบุรี สิงห์บุรี นครปฐม เป็นต้น เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร
3. ควรทำการศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงพุทธของ นักท่องเที่ยวเพิ่มเติม เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ หรือแหล่งอื่น ๆ ที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธ
4. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพทั้งในเชิงนโยบายและการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเกาะรัตนโกสินทร์ อีกทั้งการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงรัง. (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- กรณีย์ ถนอมกุล. (2547). *พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รายงานการศึกษาระดับปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- กระทรวงแรงงาน. (2550). *ประกาศกระทรวงแรงงานเรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่๗) 2550*. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2550, จาก http://www.mol.go.thHome/statistic_01.html
- กรุณา เดชาตวิวงศ์ ณ อยุธา. (2537). *Home Stay : รูปแบบการท่องเที่ยวใหม่*. ม.ท.ป.
- กองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร. (2550). *วัดเทพธิดาราม วรวิหาร*. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2550 จาก http://www.bangkoktourist.com/thai_places_wat_thepthidaram.php
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 4.
- กาญจนา เอนกวงสินชัย. (2547). *ทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อโครงการ Unseen in Thailand (มุมมองใหม่ เมืองไทย) ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550). *ททท. จัดโครงการ "เที่ยวทั่วไทย สุขใจเสริมมงคล"*. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2550 , จาก http://travel.sanook.com/news/news_09231.php
- เกรียงศักดิ์ หัสสินธิ. (2544). *กรุงเทพมหานคร กับบทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์*. จุลสารการท่องเที่ยว ฉบับประจำเดือน เมษายน - กรกฎาคม
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2542) . *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์
- ธรรมะไทย. (2550). *ทำเนียบวัดไทย*. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2550, จาก www.dhammadhai.org
- _____ . (2550). *วัดบวรนิเวศวรวิหาร ราชวรวิหาร*. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2550, จาก www.dhammadhai.org/watthai/bangkok/watbowon.php
- ธีรพร อูวรรณโณ.(2535). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นัยนา คุปติมนัส. (2545). *ทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อการท่องเที่ยวในประเทศของคนวัยทำงานหลังสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ*. สารนิพนธ์ นศ.ม.(การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). *ปทานุกรมการวิจัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ.(2520).*ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประมุข แก้วเนียม. (2528). *ภูมิศาสตร์ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย.

- ประสพ พุ่มพวง. (2542) . *พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประสิทธิ์ ทองอุ่น.(2542) . *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ฝ่ายแผนที่ กองสำรวจและแผนที่ สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร. (2550). *เขตพระนคร*.
สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2550 , จาก <http://www.bma-cpd.go.th/default.asp?ID=001>
- พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น. (2542). *Buddhist tourism การท่องเที่ยวแนวพุทธ*. จุลสารการท่องเที่ยว ฉบับประจำเดือน มกราคม - มีนาคม
- พิภพ วังเงิน. (2547). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น (1997).
- เพ็ญพัชร สุวรรณสนธิชัย. (2547). *ทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อวัดพระศรีรัตนศาสดาราม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญลักษณ์ เกตุทัต. (2546). *ทัศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด*. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการ, บัณฑิตมหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ้อยเอกสาร
- ภาวเดช พยัณวีเชียร. (2539). *พัฒนาท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน*. จุลสารการท่องเที่ยว ฉบับประจำเดือน มกราคม-มีนาคม
- _____. (2542). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. ใน *ก่องอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*, เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2545. กรุงเทพฯ : ก่องอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ยุพดี เสตพรรณ. (ม.ป.ป.) *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย* กรุงเทพมหานคร พิศิษฐ์การพิมพ์
- รลิกา อังกุล และผู้อื่น. (2545). *ความพร้อมของวัดในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาโดยผ่านการนำชมศิลปวัฒนธรรม*. วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช ฉบับประจำเดือน กันยายน - ธันวาคม
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. พิมพ์ครั้งที่ 6 .
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- รามคำแหง, มหาวิทยาลัย ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์. (2523). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เรียม ศรีทอง. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ลัดดา กิติวิภาต. (2533). *ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ชวนพิมพ์
- วรรณ วลัยวานิช. (2539). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วริยา ภัทรภิญโญพงศ์ ชีโรชาติ เกิดแก้ว. (2549). *ทัวร์วัด : วิธีการท่องเที่ยวเชิงอรรถประโยชน์*.
วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับประจำเดือน กันยายน - ธันวาคม

วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร. (2550). *ประวัติวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร*. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2550.

จาก <http://www.watsrakesa.com/hstr/hstr.htm>

วัดสุทัศนเทพวราราม. (2550). *ประวัติวัดสุทัศนเทพวราราม วรมหาวิหาร*. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2550.

จาก <http://www.watsuthat.or.th/content/activities.php?lang=>

วินิจ วีรยางกูร. (2532). *การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิภา วัฒนพงษ์ชาติ. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

วิสาข อุเทนพันธ์. (2546). *สภาพและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาไทยคดีศึกษา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ

วิกิพีเดีย. (2550). *วัดพระศรีรัตนศาสดาราม*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2550. จาก <http://th.wikipedia.org>

_____. (2550). *วัดราชนันทารามวรวิหาร*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2550. จาก <http://th.wikipedia.org>

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ(2539). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : วิไลทัศน์พัฒนา

ศิลปากร, มหาวิทยาลัย. (2550). *วัด : พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย*. สืบค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2550.

จาก <http://elearning.su.ac.th/elearning-uploads2/libs/html/16231/c1/image/watin.jpg>

ศูนย์เครือข่ายความรู้วัฒนธรรม : BUU Knowledge Center of Culture สถาบันศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยบูรพา. (2550). *ความหมายของการท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2550,

จาก <http://www.nectec.or.th/courseware/siamculture/travel/knowledge/travel04.html>

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529). *ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ :

ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรบัณฑิต.

สมชาย หิรัญกิจ. (2519). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ชุมทรัพย์ที่รอการพัฒนา*. อนุสาร อสท

สมฤทัย เสงสธรกุล. (2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มคนวัยทำงานใน*

เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ นศ.ม.(การตลาด). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สายสุนีย์ สิงห์ทัศน์. (2544). *การฝึกสมาธิในทางพระพุทธศาสนา*. จุลสารการท่องเที่ยว

ฉบับประจำเดือน เมษายน - กรกฎาคม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม*

แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2550 , จาก

<http://www.udd.go.th/Thai-html/05022007/PDF/PDF01/009.pdf>

สุบัญญัติ ไชยชาญ. (2543). *หลักการตลาด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พี.เอ.ลิฟวิ่ง.

สุภาพร วรพล. (2546). *วัด : แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปกรรม*. จุลสารการท่องเที่ยว

ฉบับประจำเดือน เมษายน - กรกฎาคม

- เสรี วังสีเพ็ชร. (2533). จุดหักเหของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวชนวนให้เกิดขบวนการนิเวศวิทยา
ทางการเมือง. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- เสรี วงษ์มณฑา.(2542). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : ซีระฟิล์ม และไซเท็กซ์
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุกิต มุรธาพิทย์. (2542). ทศนคติ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการตีสืบทางสถานี
วิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3. วิทยานิพนธ์. นศ.ม.(สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อภิรักษ์ โกษะโยธิน. (2550). การท่องเที่ยวไทย. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2550
จาก <http://www.bangkok.go.th/th/news-special-info.php?id=6>
- อุษณีย์ ศรีภูมิ.(2544). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวทัศนศึกษาในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง.
วิทยานิพนธ์. บช.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Assael, Henry. (1995). *Consumer Behavior and Marketing Action*. P.267.5th ed.
- Collier, Alan ; and Harryway, Sue. (1997). *The New Zealand Tourism Industry*. Auckland:
Logman,.
- Davidson, R. (1995). *Tourism*. Longman, Singapore
- Engel, James ; F. Blackwell, Roger D. and Miniard, Paul W. (1993). *Consumer Behavior*. 7th ed.
Fort Worth : The Dryden Press, Inc.
- Icek Ajzen. (1988). *Attitudes, Personality and Behavior*. Chicago : The Dorsey Press,
- Kotler, P. ; Bowen, J. ; Makens. J. (2003). *Marketing for hospitality and tourism* .
Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall
- Marlene , E. Henerson ; Lynn , Lyons Morris ; and Carol Taylor Fitz-Gibbon. *How
to Measure Attitudes*. 7th ed. California : Sage Publications, 1978.
- McIntosh , Robert W. ; and Goeldner, Charles R. (1986) *Tourism ; Principle, Practice Philosophies*.
New York : John Wiley & sons, Inc.
- Mill, R. C. ; and Morrison, A. M. (1992). *The tourism system: An introductory text* (2nd ed.).
Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Oppenheim, A.N. (1966). *Questionnaire Design and Attitudes Measurement*. 2nd ed.
New York :Basic Books,
- Schiffman, Leon G. ; and Kanuk , Leslie Lazar. (2000). *Consumer Behavior*. 7th ed. New Jersey :
Prentice Hall,Inc.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง “ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
ที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์กรุงเทพมหานคร”

คำชี้แจง :

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อทำปริญญาโทของนิสิตปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
ที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีใน
การตอบแบบสอบถาม ซึ่งคำตอบของท่านจะถือว่าเป็นความลับและจะนำไปประกอบในการวิจัยเท่านั้น

การตอบแบบสอบถามนี้เพื่อการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบจากการตอบ
แบบสอบถามแต่ประการใด และการเสนอผลการวิจัยเป็นภาพโดยรวมเท่านั้น

แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นและสถานภาพตามความเป็นจริงของท่าน ขอความกรุณา
ตอบแบบสอบถามทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
ที่มาเที่ยวในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์กรุงเทพมหานคร”

คำชี้แจง

1. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นและความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	☐ (1) ชาย	☐ (2) หญิง
2. ศาสนา	☐ (1) พุทธ	☐ (2) คริสต์
	☐ (3) อื่น ๆ ..โปรดระบุ	
3. อายุ	☐ (1) อายุ 15 - 24 ปี	☐ (2) อายุ 25 - 34 ปี
	☐ (3) อายุ 35 - 44 ปี	☐ (4) อายุ 45 - 54 ปี
	☐ (5) อายุ 55 - 60 ปี	☐ (6) มากกว่า 60 ปี
4. สถานภาพสมรส	☐ (1) โสด	☐ (2) สมรส
5. ระดับการศึกษา	☐ (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ (2) ปริญญาตรี
	☐ (3) สูงกว่าปริญญาตรี	
6. อาชีพ	☐ (1) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	☐ (2) พนักงาน/บริษัทเอกชน
	☐ (3) ธุรกิจส่วนตัว	☐ (4) แม่บ้าน/พ่อบ้าน
	☐ (5) นักเรียน /นักศึกษา	☐ (6) อื่นๆ
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	☐ (1) 5,000 บาท หรือต่ำกว่า	☐ (2) 5,001-15,000 บาท
	☐ (3) 15,001- 25,000 บาท	☐ (4) 25,001-35,000 บาท
	☐ (5) 35,001- 45,000 บาท	☐ (6) 45,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม

8. ท่านทราบหรือได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์จากแหล่งใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) สามี / ภรรยา (2) บิดา / มารดา
- (3)ญาติ / พี่น้อง (4) เพื่อน / เพื่อนร่วมงาน
- (5) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ท.ท.ท.)
- (6) หนังสือพิมพ์ / วารสาร
- (7) วิทยุ (8) โทรทัศน์
- (9) ใบปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ (10) อินเทอร์เน็ต
- (11) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. ลักษณะการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของท่านเป็นเช่นไร

- (1) รวบรวมข้อมูลสม่ำเสมอ แม้จะยังไม่มีความหมายที่จะไปเที่ยวที่ใด
- (2) รวบรวมข้อมูลที่จำเป็น ก็ต่อเมื่อมีแผนที่จะไปเที่ยวที่นั้น
- (3) ไม่มีการรวบรวมข้อมูลก่อน สามารถตัดสินใจได้เลย

10. สถานที่ที่ท่านใช้พักผ่อนมากที่สุดคือที่ใด

- (1) บ้าน (2) วัด
- (3) ทะเล (4) ภูเขา
- (5) ห้างสรรพสินค้า (6) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

11. ท่านชอบงานอดิเรกอะไร (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) สะสมสิ่งของ เช่น แสตมป์ ฯลฯ
- (2) เล่นกีฬา(โปรดระบุประเภท)
- (3) ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง / อินเทอร์เน็ต/คอมพิวเตอร์
- (4) อ่านหนังสือ
- (5) ท่องเที่ยว
- (6) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

12. ท่านคิดว่าข้อความใดตรงกับตัวท่าน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) สนใจในศาสนาพุทธ
- (2) ดำเนินชีวิตโดยยึดคำสอนของศาสนา
- (3) มีความคิดว่าการเที่ยววัดทำให้จิตใจสงบ เป็นสุข
- (4) เคยเป็นอาสาสมัครช่วยงานภายในวัดเมื่อมีเทศกาลต่าง ๆ
- (5) มีความคิดว่าวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า และมีความงดงาม
- (6) มีความสุขและพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ทุกวันนี้
- (7) มีความคิดว่าศิลปกรรมไทยเป็นเรื่องที่ควรช่วยกันอนุรักษ์และศึกษา

13. ท่านเคยปฏิบัติธรรมบ้างหรือไม่ อย่างไร (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ไม่เคยปฏิบัติธรรม
- (2) ฟังเทศน์
- (3) นมัสการ-ทำบุญตามวัด
- (4) สวดมนต์
- (5) นั่งสมาธิ
- (6) ศึกษาธรรมะ
- (7) ถือนศีล
- (8) กินเจ
- (9) บวชพระ,บวชชี
- (10) ใส่บาตร
- (11) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความท่านคิดว่าเป็นจริง

14. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างไร

- (1) รถเช่า/รถนำเที่ยว
- (2) รถประจำทาง
- (3) รถยนต์ส่วนตัว
- (4) อื่น ๆ

15. ก่อนหน้านี้ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์บ่อยเพียงใด

- (1) ไม่เคย
- (2) 1-2 ครั้ง
- (3) 3-4 ครั้ง
- (4) มากกว่า 4 ครั้ง
- (5) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

16. รูปแบบในการท่องเที่ยวของท่าน

- (1) เกี่ยวคนเดียวจัดโปรแกรมเอง (2) เกี่ยวกับเพื่อน/ครอบครัว
 (3) กรุ๊ปทัวร์ (4) อื่นๆ

17. ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์

- (1) 1 วัน (2) 2 วัน
 (3) 3 วัน (4) มากกว่า 3 วัน

18. สถานที่พักผ่อนในกรุงเทพมหานคร

- (1) ไม่ได้พักผ่อน (2) โรงแรม
 (3) วัด (4) เกสเฮ้าส์
 (5) บ้านญาติ/เพื่อน (6) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

19. ท่านมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ในแต่ละครั้งโดยประมาณ

- (1) น้อยกว่า 1,000 บาท (2) 1,001 – 2000 บาท
 (3) 2,001 – 3000 บาท (4) มากกว่า 3000 บาท

20. ท่านไปเที่ยวที่วัดใดบ้างในเกาะรัตนโกสินทร์ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (2) วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร
 (3) วัดราชชนนีดาราม วรมหาวิหาร (4) วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร
 (5) วัดเทพธิดาราม วรวิหาร (6) วัดพระเชตุพลวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร
 (7) วัดชนะสงคราม ราชวรมหาวิหาร (8) วัดสุทัศน์เทพวราราม วรมหาวิหาร
 (9) วัดบวรนิเวศ วรมหาวิหาร (10) วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร
 (11) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

21. กิจกรรมที่ท่านทำเมื่อมาท่องเที่ยวในเกาะรัตนโกสินทร์ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ชมศิลปกรรม ความงามของวัด (2) การเวียนเทียนที่วัด
 (3) กราบสักการะพระพุทธรูป (4) ถ่ายเทียนพรรษา งานกฐิน/ผ้าป่า
 (5) การปฏิบัติธรรม ทำสมาธิ (6) ตักบาตร
 (7) งานบวชนาค (8) ดูดวง
 (9) นวดไทยแผนโบราณ (10) อื่น (โปรดระบุ).....

22. ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของเกาะรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร ?

ที่	ความคิดเห็น/ความพึงพอใจ	ระดับ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
21.1	สภาพแหล่งท่องเที่ยวดี			
21.2	การเดินทางสะดวก			
21.3	ผู้คนมีน้ำใจดี			
21.4	มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน			
21.5	ที่พักมีสภาพดี			
21.6	ห้องน้ำสะอาด			
21.7	ร้านอาหารสะอาด อร่อย			
21.8	สภาพแวดล้อมดี เงียบสงบ			
21.9	เป็นสถานที่เหมาะสำหรับทำสมาธิ			

23. ประโยชน์ที่ท่านได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) สร้างบุญบารมีและสืบทอดพระพุทธศาสนา
- (2) พัฒนาจิตใจ ทำให้จิตใจสงบ
- (3) ผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ
- (4) เข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา
- (5) ได้ชมความงดงามศิลปกรรมไทยภายในวัด
- (6) ทราบเรื่องราว ประวัติความเป็นมาทางพุทธศาสนา
- (7) สะดาะเคราะห์ – แก้ดวงชะตา
- (8) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

Questionnaire

Survey topic: THE BUDDHIST TOURISM BEHAVIORS OF THAI AND FOREIGN TOURISTS
TRAVELERS IN RATTANAKOSIN ISLAND, BANKOK

Instruction

This survey is conducted for a dissertation purpose of a post-graduated student of Planning and Management in Eco-tourism, Faculty of Sciences, Srinakarinvirot Prasanmitr University

This questionnaire is designed to investigate THE BUDDHIST TOURISM BEHAVIORS OF THAI AND FOREIGN TOURISTS AT THE RATTANAKOSIN ISLAND, BANKOK. The researcher appreciates your time and your kind effort in filling out this questionnaire. Please be assured that the information you provided will be disclosed and used for research purpose only.

The questionnaire is for educational purpose and all individual answers will be kept confidential. Overall results will be presented only.

The questionnaire is divided into 3 parts

Part 1 General information of respondent

Part 2 Information acquisitions and lifestyle of respondent

Part 3 Attitudes and behavior of tourists on Buddhist Tourism around Rattanakosin Island

Please provide a truthful feedback and kindly answer all the questions in the questionnaire.

Thank you very much for your kind co-operation

Questionnaire

Survey topic: THE BUDDHIST TOURISM BEHAVIORS OF THAI AND FOREIGN TOURISTS
WHO TRAVEL TO THE TEMPLE IN RATTANAKOSIN ISLAND, BANKOK

Instruction: Please indicate your answers by mark ✓ in the box

Part 1 General information of respondent

1. Gender	☐ (1) Male	☐ (2) Female
2. Religion	☐ (1) Buddhism	☐ (2) Christianity
3. Age	☐ (1) 15-24 years old	☐ (2) 25-34 years old
	☐ (3) 35-44 years old	☐ (4) 45-54 years old
	☐ (5) 55-60 years old	☐ (6) over 60 years old
4. Status	☐ (1) Single	☐ (2) Married
5. Education completed	☐ (1) Under graduate	☐ (2) Graduate
	☐ (3) Post graduate	
6. Occupation	☐ (1) Government official	☐ (2) Private company official
	☐ (3) Business Owner	☐ (4) Housewife
	☐ (5) Student	☐ (6) other(Please specified).....
7. Salary(Approximate) (1USD ≈ 32Bath)	☐ (1) Less than 5,000 Bath	☐ (2) 5,001-15,000 Bath
	☐ (3) 15,001-25,000 Bath	☐ (4) 25,000 – 35,000 Bath
	☐ (5) 35,001 – 45,000 Bath	☐ (6) More than 45,000 Bath

Part 2 Information acquisitions and lifestyle of respondent

8. From where or whom do you learn about Rattanakosin Island? (can choose more than one answer)

☐ (1) Husband/ Wife	☐ (2) Parents
☐ (3) Cousins	☐ (4) Friend/ Colleagues
☐ (5) Tourism Authority of Thailand (TAT)	
☐ (6) Newspaper/ Magazine	
☐ (7) Radio	☐ (8) Television
☐ (9) Leaflet, Print Ads	☐ (10) Internet
☐ (11) Others	

9. Which one of these describes your travel information acquisition?

- (1) Constantly search information even though the traveling plan has not yet been decided
- (2) Only seek necessary information when planning a trip
- (3) Never look for any information, make decision spontaneously

10. Please indicate the place where you often spend time for leisure?

☐ (1) Home	☐ (2) Temple
☐ (3) Beach	☐ (4) Mountain
☐ (5) Shopping Centres	☐ (6) Others (Please specified)....

11. What is (are) your preferred hobby(ies)? (Can choose more than one answer)

- (1) Collection i.e. stamps
- (2) Sports (please specified which sports)
- (3) Watching television/ listening to music/ surfing internet/ computer
- (4) Reading
- (5) Travelling
- (6) Others (Please specified)

12. How would you describe yourself? (Can choose more than one answer)

- (1) Interested in Buddhism
- (2) Apply Buddhist moral theory in daily life
- (3) Visiting religious sites brings serenity and peaceful mind
- (4) I have been a volunteer in religion work
- (5) I agree that religious sites are valuable and attractive
- (6) I am satisfied with my life
- (7) I agree that we preserve and prolong traditional Thai arts

13. Have you ever practiced Buddhism? How? (Can choose more than one answer)

☐ (1) Never practice Buddhism	☐ (2) Listening to sermon
☐ (3) Making merit	☐ (4) Praying
☐ (5) Practice meditation	☐ (6) Dhamma studies
☐ (7) Observing Buddhist Precepts	☐ (8) Eating vegetarian food
☐ (9) Ordination	☐ (10) Offering food to monks
☐ (11) Others (please specified).....	

Part 3 Attitudes and behavior of tourists on Buddhist Tourism around Rattanakosin Island

Instruction: Please indicate your answers by mark ✓ in the box

14. What is your means of transportation?

☐ (1) Car rent/ tour bus	☐ (2) Public bus
☐ (3) Private car	☐ (4) Others (please specified).....

15. How often you have been visiting Rattanakosin Island?

☐ (1) Never	☐ (2) 1-2 times
☐ (3) 3-4 times	☐ (4) More than 4 times
☐ (5) Others (please specified).....	

16. How is your trip organized?

- (1) Independently (2) With friends/ family
 (3) Tour operator (4) Others (please specified).....

17. How many days you spare for visiting Rattanakosin Island?

- (1) 1 day (2) 2 day
 (3) 3 day (4) More than 3 days

18. Please indicate your accommodation in Bangkok?

- (1) Nowhere (2) Hotel
 (3) Temple (4) Guest house
 (5) Relatives/ Friends' house (6) Others (please specified).....

19. How much is your budget for each visit to Rattanakosin Island?

- (1) Less than 1000 Baht (2) 1001-2000 Baht
 (3) 2001-3000 Baht (4) More than 3000 Baht

20. Please indicate the location(s) you have been visited? (Can choose more than one answer)

- (1) Wat Phra Sri Rattana Satsadaram
 (2) Wat Mahatat Worarajarangsarith Ratchaworamahavihara
 (3) Wat Rachanaddaram Woramahavihara
 (4) Wat Saket Rachaworamahavihara
 (5) Wat Theptheadaram Woramahavihara
 (6) Wat Phrachetupon Wimonmungkala Ratchaworamahavihara (Wat Pho)
 (7) Wat Chanasongkarm Ratchaworamahavihara
 (8) Wat Sutat Thepwararam Woramahavihara
 (9) Wat Bavornnivet Woramahavihara
 (10) Wat Ratchabophit Sathidmahasimaram Ratchaworamahavihara
 (11) Others (please specified)....

21. What activity (ies) do you engage in when visiting Rattanakosin Island? (Can choose more than one answer)

- (1) Sightseeing (2) Attending the candle light procession around the temple
- (3) Pay respect to the Buddha (4) Perform Kathin rite
- (5) Practice Meditation (6) Offering food to the monks
- (7) Ordination ceremony (8) Fortune teller visit
- (9) Traditional Thai massage (10) Others (please specified)

22. Please indicate your perception of environment around Rattanakosin Island

Details	Most	fair	less
22.1 Tourist attraction sites are in good condition			
22.2 Convenience of transportation			
22.3 Peoples friendliness			
22.4 Reputation of historical/ religious sites			
22.5 Good accommodation			
22.6 Hygienic restrooms			
22.7 Delicious and hygiene meal			
22.8 Good surrounding environment, peaceful			
22.9 Suitable place for practice meditation			

23. What do you consider as benefit(s) of Buddhist Tourism? (Can choose more than one answer)

- (1) To maintain a virtue and continuance of Buddhism
- (2) To develop good moral and find peacefulness
- (3) To relax, reduce strain and to be happy
- (4) To comprehend Buddhism doctrine
- (5) To experience beauty of traditional Thai work of art
- (6) To increase knowledge of Buddhism
- (7) To shift bad luck into fortune by celestial power
- (8) Others (please specified).....

Recommendation

Thank you very much....

アンケート

テーマ「コ・ラッタナコーシンの仏教寺院における タイ人・外国人観光客の行動について」

説明:

このアンケートはシーナカリンウィロート大学 理学部 環境保護観光計画学科 修士課程の学生が修士論文のために作成したアンケートです。

このアンケートはコ・ラッタナコーシンの仏教寺院を観光するタイ人、外国人観光客の考え方、行動について調査するために作成したものです。調査結果は論文のデータとしてのみ使用するものであり、秘密は厳守いたしますので、ご協力をお願い致します。

このアンケートは修士論文執筆のためだけに作成したものであり、論文内では集計結果のみを使用致しますので、回答して下さる皆様方にご迷惑をお掛けすることはありません。

アンケートは3部構成です。

第1部 アンケート回答者に関する基本情報

第2部 アンケート回答者の日常生活について

第3部 コ・ラッタナコーシンにおける仏教寺院観光客の行動について

ご回答に当たりましては、全ての項目に、実際の状況・お考えに一致するものをお答え頂けますよう、宜しくお願い致します。

ご協力ありがとうございます

修士論文のためのアンケート
 テーマ「コ・ラッタナコーシンの仏教寺院における
 タイ人・外国人観光客の行動について」

説明

1.最もそうだと思う項目の をチェック (✓) してください。

第1部 アンケート回答者に関する基本情報

1. 性別 男性 女性
2. 宗教 仏教 キリスト教
 その他 ..記入してください
3. 年齢 15 - 24 歳 25 - 34 歳
 35 - 44 歳 45 - 54 歳
 55 - 60 歳 60 歳以上
4. 未婚/既婚 未婚 既婚
5. 学歴 学士以下 学士
 学士以上
6. 職業 公務員 会社員
 自営業 主婦/主夫
 その他
7. 平均月収 5,000 バーツ以下 5,001-15,000 バーツ
 (1 バーツは約 3 円) 15,001- 25,000 バーツ 25,001-35,000 バーツ
 35,001- 45,000 バーツ 45,000 バーツ以上

12. あなたの考え、生活に最も近い項目はどれですか。(複数回答可)

- 仏教に興味がある
- 土日に近隣県を旅行する
- 寺院へ遊びに行くと心が落ち着くと思う
- 様々なお祭りの時など、寺院でボランティアをしたことがある
- 寺院は価値ある、立派な観光地であると思う
- 今の生活に満足している
- タイの伝統芸術は皆で協力し守っていくべきものだと思う

13. 今までに(仏教に関する)お勤めをしたことがありますか。それは何ですか。(複数回答可)

☐ したことがない	☐ 説教を聴く
☐ 参詣する・布施をする	☐ お経を唱える
☐ 瞑想	☐ 仏法を学ぶ
☐ 戒律を守る	☐ 精進料理を食べる
☐ 出家	☐ 托鉢僧に食物を献じる
☐ その他(記入してください)	

第3部 コ・ラッタナコーシンにおける仏教寺院観光客の行動について

説明: そうだと思う項目の をチェック(✓)してください。

14. 観光のために利用する交通機関は何ですか。

☐ レンタカー / 観光バス	☐ 公共交通機関
☐ 自家用車	☐ その他

15. 今までに何回コ・ラッタナコーシンを観光したことがありますか。

☐ 1度もない	☐ 1-2回
☐ 3-4回	☐ 5回以上
☐ その他(記入してください)	

16. あなたの旅行形態は?

☐ 個人旅行	☐ 友人/家族と旅行する
☐ 団体旅行	☐ その他

21. コ・ラッタナコーシンの仏教寺院へ行ったとき、何をしますか。(複数回答可)

- 寺院 / 芸術を鑑賞する
- 仏像にお供え物をする
- お勤めをする・瞑想する
- 出家の儀式に参加する
- タイマッサージ
- 右繞三匝する (蠟燭に火を点じ花と共に手に挟んで合掌し、
尊崇すべき人や仏像の周囲を右回りに回ること)
- お布施をする
- 僧の鉢に食べ物などの布施物を献じる
- 運勢をみる
- その他 (記入してください)

22. コ・ラッタナコーシン全体における状況はどうか。

内容	とても よい	普通	よくな い
22.1 観光地の状態がよい			
22.2 交通が便利			
22.3 人々が親切			
22.4 歴史的・宗教的に有名である			
22.5 宿泊施設の状態が良い			
22.6 トイレが清潔			
22.7 レストランは清潔で、おいしい			
22.8 静かな環境である			
22.9 瞑想するのに適した場所である			

23. 仏教寺院へ行って、有益だったと思うことは何ですか。(複数回答可)

- 徳を積み、仏教の保護のために役立った。
- 精神を成長させることができた。心が平静になった。
- ストレスを解消し、リラックスする。
- 仏教の教えを理解している。
- 寺院内にあるタイの芸術を鑑賞することができた。
- 仏教についての知識を得ることができた。
- 厄払いができた。
- その他 (記入してください)

その他何かお気付きの点がございましたら、ご記入ください。

ご協力ありがとうございました

ที่ ศธ 0519.19/๐๑

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ๑ 10110

17 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดราชนาคดาราม วรมหาวิหาร

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ รัชย์ศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิตต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ กราบขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุขสีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

ที่ ศธ 0519.19/๑๒

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ๑ 10110

17 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบหม้สการ เจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ ระยัษศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำปริญญา
นิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะ
รัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำปริญญา
นิพนธ์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิต
ต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ๑ กราบขอขอบพระคุณในความ
อนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุขสีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ๑

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ๑

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

ที่ ศธ 0519.19/ ๐๑

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ๑ 10110

17 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดเทพธิดาราม วรวิหาร

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ ระยับศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำปริญญานิพนธ์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิตต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ กราบขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

ที่ ศธ 0519.19/๑4

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ๑ 10110

17 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวราราม วรมหาวิหาร

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ ระยัยศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำปริญญา
นิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะ
รัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำปริญญา
นิพนธ์ โดยขออนุมัติคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิต
ต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ กราบขอขอบพระคุณในความ
อนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

ที่ ศธ 0519.19/05

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ ระยับศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิตต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ กราบขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกดีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

ที่ ศธ 0519.19/ ๐๖

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ๑ 10110

17 มกราคม 2551

สำนักงานวัดพระเชตุพน	
เลขที่รับ	12 / 2551
วันที่รับ	๑๕ ม.ค. ๕๑ เวลา 10.1๐.
ผู้รับ	กักต.

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ ระยับศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำปริญญาานิพนธ์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิตต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ กราบขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

อนุชา
ผศ.ดร.อนุชา อนุชา
๒๕ ม.ค. ๕๑

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

ที่ ศธ 0519.19/ ๐๓

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ๑ 10110

17 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ ระยับศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิตต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ กราบขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกดีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

ที่ ศธ 0519.19/ ๑๘

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ๑ 10110

17 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ รัชย์ศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิตต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ กราบขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

ที่ ศธ 0519.19/๐๑

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ๑ 10110

17 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร วรมหาวิหาร

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ ระยับศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิตต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ กราบขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

ที่ ศธ 0519.19/10

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ เลขานุการสำนักพระราชวัง (วัดพระศรีรัตนศาสดาราม)

เนื่องด้วย นางสาววัชรภรณ์ ระยับศรี ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเข้าไปเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิตต่อไป

คณะกรรมการสาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ กราบขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว ฯ

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2204-2165

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โทร. 5304

ที่ ศธ 0519.19/๑๘

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2551

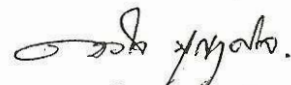
เรื่อง ขอความร่วมมือทางวิชาการ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุษาวดี เอกแสงศรี

เนื่องด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ บัณฑิตวิทยาลัย ได้เปิดหลักสูตรปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในกรณีนี้ สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวฯ ใคร่ขอความร่วมมือทางวิชาการจากท่าน ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามปริญญาานิพนธ์ ของนิสิต ดังรายชื่อต่อไปนี้

นางสาววัชรภรณ์ รัชชบุรี เรื่อง “พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ หวังในความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณในความร่วมมือทางวิชาการของท่านมา ณ โอกาสนี้

(ดร. ควงใจ บุญกุล)

เลขาธิการคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวฯ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โทร. 5304

ที่ ศธ 0519.19/๐6

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือทางวิชาการ

เรียน อาจารย์ยุวรินทร์ ชนกันญา

เนื่องด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ บัณฑิตวิทยาลัย ได้เปิดหลักสูตรปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในกรณีนี้ สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวฯ ใคร่ขอความร่วมมือทางวิชาการจากท่าน ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามปริญญานิพนธ์ ของนิสิต ดังรายชื่อต่อไปนี้

นางสาววัชรภรณ์ ระยับศรี เรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ หวังในความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณในความร่วมมือทางวิชาการของท่านมา ณ โอกาสนี้

(ดร. ดวงใจ บุญกุล)

เลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวฯ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โทร. 5304

ที่ ศธ 0519.19/๐๖

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2551

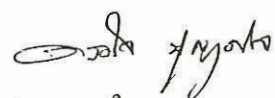
เรื่อง ขอความร่วมมือทางวิชาการ

เรียน อาจารย์อังศรา ประเสริฐสิน

เนื่องด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ บัณฑิตวิทยาลัย ได้เปิดหลักสูตรปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในกรณีนี้ สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวฯ ใคร่ขอความร่วมมือทางวิชาการจากท่าน ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามปริญญานิพนธ์ ของนิสิต ดังรายชื่อต่อไปนี้

นางสาววัชรภรณ์ รัชย์ปศรี เรื่อง “พฤติกรรมกรการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ หวังในความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณในความร่วมมือทางวิชาการของท่านมา ณ โอกาสนี้

(ดร. ดวงใจ บุญกุลศก)

เลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวฯ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาววัชรภรณ์ ระยับศรี
วัน/เดือน/เกิด	23 พฤษภาคม 2526
ภูมิลำเนา	อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	41/195 หมู่ 8 ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู รับเงินเดือนอันดับ คศ.1
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2548	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ) จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2551	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ